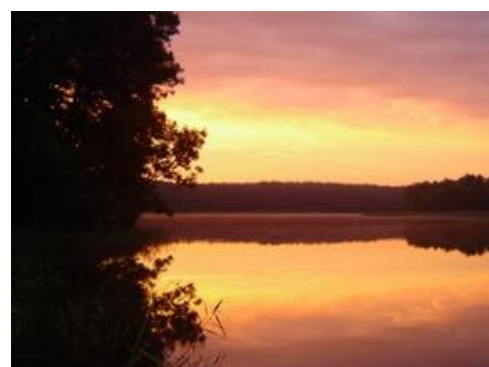

**PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO
PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA
DLA GMINY DRAWNO
na lata 2013 – 2016
z perspektywą
do roku 2020**

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. FORMALNO – PRAWNE PODSTAWY DO SPORZĄDZENIA PROGNOZY	4
1.2. CEL I ZAKRES PROGNOZY	5
1.3. METODY ZASTOSOWANE DO SPORZĄDZANIA PROGNOZY	6
2. PREZENTACJA GŁÓWNYCH ZAŁOŻEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI	8
2.1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA DOKUMENTU	8
2.2. GŁÓWNE USTALENIA GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA.....	9
2.3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA INNYCH DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	21
2.3.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym	22
2.3.2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i lokalnym	23
2.4. ISTNIEJĄCE POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	40
3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM	44
3.1. RZEŻBA TERENU I GEOLOGIA.....	44
3.2. GLEBY	45
3.3. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE.....	46
3.4. WODY PODZIEMNE	49
3.5. WODY POWIERZCHNIOWE	50
3.6. KLIMAT AKUSTYCZNY	53
3.7. PROMIENIOWANIE ELEKTROMAGNETYCZNE	55
3.8. WALORY PRZYRODNICZE	57
3.9. FORMY OCHRONY PRZYRODY	59
4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	65
5. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	68
6. OCENA PRZEWIDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	68
7. MOŻLIWOŚĆ TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	103
8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM NA OBSZARY CHRONIONE ORAZ OBSZARY NATURA 2000	104
9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE.....	109

10. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	109
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	111

1. WPROWADZENIE

Ochrona środowiska naturalnego jest obowiązkiem wszystkich obywateli oraz władz publicznych, które poprzez politykę zrównoważonego rozwoju powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne oraz nieograniczony dostęp do zasobów naturalnych zarówno współczesnemu jak i przyszłemu pokoleniu. Ogólnym celem ochrony środowiska naturalnego jest właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników środowiska naturalnego. Prowadzone działania mające na celu chronić środowisko przyrodnicze polegają głównie na:

- racjonalnym kształtowaniu środowiska i właściwym gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- przeciwdziałaniu powstawaniu zanieczyszczeń,
- utrzymaniu i przywracaniu elementów środowiska przyrodniczego do stanu właściwego.

Polityka proekologiczna prowadzona przez władze gminy w pełni wyraża się poprzez ideę ekorozwoju, widoczną w planowaniu i realizacji zadań strategicznych. Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” stanowi podstawę realizacji strategicznych działań z zakresu ochrony środowiska naturalnego.

1.1. Formalno – prawne podstawy do sporządzenia prognozy

Program ochrony środowiska jest podstawowym instrumentem realizacji polityki ekologicznej Państwa. Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 Nr 25 poz.150 z późn. zm.) Prognoza oddziaływania na środowisko jest jednym z podstawowych dokumentów niezbędnych w procedurze postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planów i programów.

Zgodnie z art. 51 Ustawy dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227) organ opracowujący projekt dokumentu pn. „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” ma obowiązek sporządzenia Prognozy oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 51 Ustawy dnia 3 października 2008 roku, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty:

- koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego,
- polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

1.2. Cel i zakres Prognozy

Przedmiotem niniejszego opracowania jest Prognoza oddziaływania na środowisko projektu pn. „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”. Opracowanie Prognozy ma na celu ocenę skutków przyrodniczych, jakie są przewidziane w wyniku przeprowadzenia działań wyznaczonych w gminnym Programie ochrony środowiska.

Opracowując Prognozę posłużono się metodami opisowymi dotyczącymi charakterystyki komponentów przyrodniczych analizowanego terenu. Analizie został poddany aktualny stan środowiska przyrodniczego, w wyniku, czego zidentyfikowano największe problemy środowiskowe. Charakterystyce poddano także analizę stanu prognozowanego, który będzie występował po realizacji celów i działań zapisanych w Programie ochrony środowiska. Pomogło to w ocenie powiązań pomiędzy założeniami projektowanego dokumentu, a istniejącymi problemami środowiskowymi. W opracowanej Prognozie oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” przedstawiono znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary Natura 2000.

Ponadto zakres niniejszej prognozy został określony i ustalony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Szczecinie. Instytucje określiły zgodnie z wymaganiami zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”.

Zgodnie z art. 51 Ustawy dnia 3 października 2008 roku, niniejsza Prognoza oddziaływania na środowisko:

- **zawiera:**
 - ✓ informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
 - ✓ informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
 - ✓ propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
 - ✓ informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
 - ✓ streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- **określa, analizuje i ocenia:**
 - ✓ istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
 - ✓ stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
 - ✓ istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
 - ✓ cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu,

oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,

- ✓ przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,
- **przedstawia:**
 - ✓ rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
 - ✓ biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3. Metody zastosowane do sporządzania Prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi integralną część opracowanej aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”. Została opracowana w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008, Nr 199 poz. 1227). Dokument ten określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji aktualizacji gminnego Programu ochrony środowiska.

W trakcie realizacji Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” uwzględniono uwarunkowania dokumentów krajowych oraz lokalnych, tj.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
- Raport o stanie lasów w Polsce,
- Polityka Energetyczna Polski do roku 2030,
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku
- Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 -2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015,
- Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku,
- Roczna Ocena Jakości Powietrza dla Województwa Zachodniopomorskiego, Raport za rok 2010 oraz 2011,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej w zakresie ozonu,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2008-2009,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2011,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019,
- Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2013,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015,
- Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” za lata 2010-2011,
- Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” za lata 2008-2009,
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2009-2012 z perspektywa na lata 2013-2018,
- Sprawozdanie z realizacji „ Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2009-2011 z perspektywą na lata 2013-2018”,
- Informacja o stanie środowiska w Powiecie Choszczeńskim w roku 2009, 2010 oraz 2011,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Drawno na lata 2004-2007 z perspektywą dna lata 2008-2011,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2008-2015,
- Strategia Rozwoju Turystyki w Gminie Drawno na lata 2010-2015,
- Wieloletni Plan Finansowy Gminy Drawno na lata 2008 – 2015,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Drawno na lata 2008 – 2015.

W trakcie opracowywania niniejszej Prognozy dokonano oceny realizacji pomiędzy poszczególnymi dokumentami na szczeblu centralnym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Dodatkowym źródłem informacji były informacje pozyskane z Urzędu Miejskiego w Drawnie oraz ze Starostwa Powiatowego w Choszcznie.. Opracowana prognoza pozwoliła na ocenę aktualnego stanu środowiska oraz na scharakteryzowanie ustaleń zawartych w analizowanym projekcie. Prognoza prezentuje także kompleksową ocenę oddziaływań na środowisko skutków realizacji ustaleń Programu ochrony środowiska, tj. wpływ na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

2. PREZENTACJA GŁÓWNYCH ZAŁOŻEŃ PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POWIĄZAŃ Z INNYMI DOKUMENTAMI

2.1. Ogólna charakterystyka dokumentu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Głównym celem aktualizacji programu jest dostosowanie polityki ekologicznej gminy wynikającej z „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2008-2015” do realizowanej polityki ekologicznej Państwa. Dokument ten definiuje podstawowe kierunki, zadania oraz cele ekologiczne, które są niezbędne do realizowania polityki ekologicznej Państwa w obszarze gminy. Pozwoli to na zarządzanie w sposób strategiczny oraz na wyeliminowanie wszystkich niekorzystnych elementów, które powstały wskutek niezrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska prezentuje aktualną sytuację ekologiczną na terenie gminy oraz określa politykę jego zrównoważonego rozwoju. Program ochrony środowiska przekazuje społeczeństwu oraz funkcjonującym przedsiębiorcom aktualne informacje na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska. Uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, ekonomiczne oraz społeczne. Dokument prezentuje aktualny stan zagadnień z zakresu ochrony środowiska, a są to pojęcia związane z ochroną powierzchni ziemi, ochroną wód podziemnych i powierzchniowych, ochroną powietrza atmosferycznego, ochroną środowiska akustycznego, ochroną przed polami elektromagnetycznymi oraz charakterystyką poszczególnych zasobów przyrodniczych na terenie gminy.

Aktualizacja dokumentu prezentuje także główne uciążliwości dla środowiska przyrodniczego, a więc zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi, np. hałas, drgania, zanieczyszczenie powietrza itp. Przekroczenie dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska stwarza zagrożenie zdrowia ludzi lub degradacji środowiska. Ponadto dokument zawiera także konkretne rozwiązania w celu minimalizacji tych zagrożeń lub całkowitego ich wykluczenia. Jednym z ważniejszych celów niniejszego dokumentu jest również nakreślenie sposobów współpracy administracji publicznej wszystkich szczebli oraz instytucji i pozarządowych organizacji ekologicznych na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Opracowany program daje także możliwość do występowania o środki finansowe potrzebne do realizacji zadań ekologicznych wyszczególnionych w dokumencie. W pewnym stopniu dokument ten organizuje system informacji o stanie środowiska i działań zmierzających do jego poprawy na terenie gminy.

Opracowana aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” składa się z następujących części:

1. Wprowadzenie,
2. Charakterystyka gminy,
3. Infrastruktura techniczna,
4. Charakterystyka środowiska przyrodniczego,
5. Analiza stanu środowiska oraz źródła jego przeobrażeń,
6. Uwarunkowania zewnętrzne – polityka ekologiczna,
7. Główne ustalenia Programu Ochrony Środowiska,
8. Instrumenty realizacji Programu Ochrony Środowiska,
9. System zarządzania Programem Ochrony Środowiska,
10. Wdrożenie i monitoring Programu Ochrony Środowiska,

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.

2.2. Główne ustalenia gminnego Programu Ochrony Środowiska

W celu realizacji przyjętych założeń ustalono główne zasady polityki ekologicznej w odniesieniu do poszczególnych elementów środowiska. Wymaga to wyznaczenia:

- **szczegółowych celów ekologicznych** - celów, po osiągnięciu, których ma nastąpić poprawa danego elementu środowiska, stanowiących ostateczny efekt podejmowanych działań,
- **kierunków działań** - kierunków służących do osiągnięcia wyznaczonych celów ekologicznych,
- **zadań ekologicznych** - konkretnych przedsięwzięć, prowadzących do realizacji wyznaczonych kierunków, a tym samym celów ekologicznych. Działania te mają charakter długookresowy, aż do osiągnięcia założonego celu.

Uwzględniając założenia wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska oraz Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego wyznaczono priorytety, cele oraz działania ekologiczne, których realizacja przyczyni się do poprawy poszczególnych elementów środowiska przyrodniczego. Ogólną charakterystykę priorytetów oraz wyznaczonych celów operacyjnych dla Gminy Drawno przedstawiono poniżej:

PRIORYTET I. JAKOŚĆ POWIETRZA - POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW DO POWIETRZA POPRZECZ ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Realizacja działań związanych z poprawą jakości powietrza, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

- **Cele operacyjny:** Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.
- **Cel operacyjny:** Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
- **Cel operacyjny:** Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE).

PRIORYTET II. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych, oraz ochrona jakości wód podziemnych.

- **Cele operacyjny:** Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- **Cel operacyjny:** Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.
- **Cel operacyjny:** Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.

PRIORYTET III. GOSPODARKA ODPADAMI

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

- **Cel operacyjny:** Działania związane z budową systemu gospodarki odpadami zgodnego z KPGO 2014.
- **Cel operacyjny:** Działania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.
- **Cel operacyjny:** Działania w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.

PRIORYTET IV. ZASOBY PRZYRODNICZE - PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.

- **Cel operacyjny:** Udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych.
- **Cel operacyjny:** Stworzenie prawno - organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody.
- **Cel operacyjny:** Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk, oraz populacji gatunków zagrożonych.
- **Cel operacyjny:** Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska.
- **Cel operacyjny:** Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.
- **Cel operacyjny:** Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.
- **Cel operacyjny:** Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom.

PRIORYTET V. TURYSTYKA

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki.

- **Cel operacyjny:** Wdrożenie zasad zrównoważonej turystyki na obszarach chronionych.
- **Cel operacyjny:** Promocja przyrodniczych walorów turystycznych.

PRIORYTET VI. KLIMAT AKUSTYCZNY

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie poziomu hałasu do obowiązujących standardów.

- **Cel operacyjny:** Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.
- **Cel operacyjny:** Ograniczenie uciążliwości akustycznych dla mieszkańców.

PRIORYTET VII. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

- **Cel operacyjny:** Ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.
- **Cel operacyjny:** Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

PRIORYTET VIII. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Zmniejszenie skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, oraz ograniczanie ryzyka ich występowania.

- **Cel operacyjny:** Zmniejszenie zagrożenia i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii.
- **Cel operacyjny:** Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.

PRIORYTET IX. KOPALINY

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

- **Cel operacyjny:** Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach, oraz ochrona środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.

PRIORYTET X. JAKOŚĆ GLEB

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2020 roku): Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem, oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

- **Cel operacyjny:** Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa, oraz działalności gospodarczej.
- **Cel operacyjny:** Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.

PRIORYTET XI. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

- **Cel operacyjny:** Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców.
- **Cel operacyjny:** Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Realizacja poszczególnych priorytetów będzie się odbywała poprzez wyznaczenie poszczególnych celów operacyjnych i przypisanie im odpowiednich działań ekologicznych w okresach:

- krótkookresowym (lata 2013-2016),
- długoterminowym (lata 2017-2020).

Wśród najważniejszych kryteriów, branych pod uwagę przy formułowaniu priorytetów należy wymienić:

- wymogi wynikające z aktualnego prawa (ustawy: Prawo ochrony środowiska, o odpadach, Prawo wodne, o ochronie przyrody itd.),
- priorytetowy wymiar przedsięwzięcia w skali powiatowej i gminnej,
- ponadlokalny wymiar przedsięwzięcia,
- zgodność przedsięwzięcia z zapisami „Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2008-2015”,
- zgodność przedsięwzięcia z zapisami „Wieloletniego Planu Finansowego Gminy Drawno na lata 2008-2015”,
- zgodność przedsięwzięcia z zapisami „Wieloletniego Planu Inwestycyjnego Gminy Drawno na lata 2008-2015”
- możliwość uzyskania zewnętrznego wsparcia finansowego,
- obecne zaawansowanie inwestycji.

Charakterystykę głównych ustaleń opracowanego dokumentu pn. „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” przedstawiono poniżej:

PRIORYTET I. JAKOŚĆ POWIETRZA - POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW DO POWIETRZA POPRZEZ ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Realizacja działań związanych z poprawą jakości powietrza, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł.

Cele operacyjne:

- Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza.
- Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE).

Cele operacyjny: Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza

Własne działania ekologiczne:

1. Opracowanie lub aktualizacja programów ograniczenia niskiej emisji (PONE).
2. Wdrożenie programów ograniczenia niskiej emisji np. dotacje na wymianę źródeł ogrzewania.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Wdrożenie działań wynikających z przyjętych programów ochrony powietrza.

Cel operacyjny: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Własne działania ekologiczne:

1. Termomodernizacja budynków, w tym budynków użyteczności publicznej.
2. Podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej.
3. Zmiany systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizacje istniejących kotłowni.
4. Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych.
5. Tworzenie ścieżek rowerowych.
6. Promocja korzystania z publicznych środków transportu.

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Prace inwestycyjne w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuacja modernizacji istniejących sieci dystrybucyjnych, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla nowych odbiorców i potrzeb OZE, inwestycje w zakresie linii elektroenergetycznych.
2. Budowa, modernizacja urządzeń służących redukcji zanieczyszczeń (pyłowo - gazowych) emitowanych do powietrza.
3. Prace inwestycyjne w zakresie gazownictwa.
4. Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska pod kątem dotrzymywania standardów emisyjnych.
5. Monitoring jakości powietrza.

Cel operacyjny: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)

Własne działania ekologiczne:

1. Upowszechnienie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystywania potencjału energetycznego i poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii.
2. Promocja oraz wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki.
3. Działania prowadzące do wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii, w tym:
 - ✓ biogazu - np. budowa biogazowni,
 - ✓ biomasy - np. produkcja paliw z biomasy, wzrost wykorzystania biomasy jako źródła energii,
 - ✓ energii słonecznej - np. wzrost stosowania przez użytkowników środowiska kolektorów słonecznych,
 - ✓ energii wiatru - np. budowa farm wiatrowych,
 - ✓ energii geotermalnej - np. poprzez wykorzystanie ciepła ziemi,
 - ✓ energii spadku wód.

PRIORYTET II. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych, oraz ochrona jakości wód podziemnych.

Cele operacyjne:

- Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
- Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych.
- Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.
- Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek.

Cele operacyjny: Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Własne działania ekologiczne:

1. Budowa, modernizacja istniejących systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, szczególnie na obszarach wiejskich.
2. Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - na terenach gdzie jest to uzasadnione względami ekonomicznymi i środowiskowymi.
3. Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja istniejącej kanalizacji, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników.
4. Kontrola w zakresie zagospodarowania ścieków pochodzących z gospodarstw domowych i innych źródeł poprzez np. sprawdzenie podłączenia do sieci kanalizacyjnej, wyposażenia w oczyszczalnię przydomową lub zbiornik bezodpływowy i warunki jego opróżniania.
5. Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem.
6. Prowadzenie ewidencji wszystkich zbiorników bezodpływowych na terenach gmin wraz z ich opisem technicznym oraz przeprowadzaniem kontroli częstotliwości ich opróżniania.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych.
2. Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych.
3. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych.

Cel operacyjny: Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych

Własne działania ekologiczne:

3. Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja zadań zaplanowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynikających z „Programu małej retencji wód dla województwa zachodniopomorskiego do roku 2015.”

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Odbudowa, modernizacja koryt rzek, utrzymywanie koryt cieków naturalnych, kanałów w należyłym stanie (konserwacja, odmulenie itp.), zapewnienie należytego przepływu wód.
2. Budowa, remonty urządzeń wodnych.
3. Realizacja przez ZZMiUW zadań wytyczonych do wykonania na terenie powiatu choszczeńskiego w ramach PROW 2007-2013.
4. Modernizacja, konserwacja urządzeń melioracyjnych.

Cel operacyjny: Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie

Własne działania ekologiczne:

1. Kontynuacja budowy/modernizacji systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę.
2. Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom podziemnym wykorzystywanym do celów pitnych.
3. Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom śródlądowym, będącym środowiskiem bytowania ryb w warunkach naturalnych.
4. Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom wykorzystywanym do kąpielii, w szczególności pod względem sanitarnym.

Cel operacyjny: Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Budowa oraz modernizacja istniejących budowli piętrzących, poprzez wyposażenie ich w przepławki, budowa nowych przepławek, w tym realizacja zadań zaplanowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynikających z „Programu budowy przepławek dla ryb na terenie województwa zachodniopomorskiego.”

2. Zwiększenie możliwości retencyjnych, oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych, na obszarach cennych przyrodniczo, ochrona siedlisk wodnych.
3. Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona i przywracanie biotopów i naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych, oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb.

PRIORYTET III. GOSPODARKA ODPADAMI

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

Cele operacyjne:

- Działania związane z budową systemu gospodarki odpadami zgodnego z KPGO 2014.
- Działania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.
- Działania w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi.

Cel operacyjny: Działania związane z budową systemu gospodarki odpadami zgodnego z KPGO 2014

Własne działania ekologiczne:

1. Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami.
2. Wdrażanie efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym recyklingu, odzysku energii zawartej w odpadach.
3. Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
4. Zapewnienie dostępu do instalacji służącej do przetwarzania odpadów posiadającej odpowiednią przepustowość.
5. Rozwój rynku surowców wtórnych i produktów zawierających te surowce poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu, jednostek samorządu terytorialnego, oraz egzekwowanie obowiązków dotyczących odzysku i recyklingu odpadów.
6. Wydawanie decyzji w zakresie gospodarowania odpadami, spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.
7. Uczestnictwo w budowie/rozbudowie zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO) zgodnie z założeniami WPGO obejmujących regionalne instalacje:
 - ✓ mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcenia odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
 - ✓ składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,
 - ✓ kompostowania odpadów zielonych, sortowania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych,
 - ✓ demontażu odpadów wielkogabarytowych,
 - ✓ przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

8. Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Eliminacja praktyk niewłaściwej eksploatacji składowisk odpadów, oraz niewłaściwej ich rekultywacji.

Cel operacyjny: Działania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

Własne działania ekologiczne:

1. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych - najpóźniej do 2015 roku.
2. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem selektywnego zbierania odpadów - najpóźniej do 2015 roku.

3. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko odpadów, tak aby nie było składowanych: w 2013 r. więcej niż 50 %, w 2020 r. więcej niż 35 %, masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
4. Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
5. Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących z gospodarstw domowych, i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku.
6. Monitoring i bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk” odpadów.

Cel operacyjny: Działania w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi

Własne działania ekologiczne:

1. Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.”

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi.
2. Zwiększenie kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi wytwarzanymi przez małych wytwórców (w małych ilościach).
3. Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie: zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zbierania zużytych opon, selektywnego zbierania, przetwarzania wykorzystania odpadów z budowy remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej.
4. Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących punkty zbierania pojazdów, stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
5. Zbieranie pojazdów usuniętych z drogi zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym, i przekazywanie do stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
6. Ograniczenie składowania osadów ściekowych.

PRIORYTET IV. ZASOBY PRZYRODNICZE - PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych.

Cele operacyjne:

- Udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych,
- Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody,
- Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych,
- Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska,
- Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych,
- Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych,
- Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom.

Cel operacyjny: Udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Kontynuacja inwentaryzacji przyrodniczej województwa (w tym Gminy Drawno), w szczególności obszarów Natura 2000 - inwentaryzacja pod kątem tworzenia Planów Zadań Ochronnych.

2. Edukacja mająca na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych, oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego.

Cel operacyjny: Stworzenie prawno - organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

Własne działania ekologiczne:

1. Tworzenie nowych form ochrony przyrody.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Opracowanie planu ochrony dla Drawieńskiego Parku Narodowego.

2. Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000, zlokalizowanych w obrębie gminy.

3. Opracowanie planów ochrony dla istniejących w gminie rezerwatów przyrody, nie posiadających takich planów.

Cel operacyjny: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk, oraz populacji gatunków zagrożonych

Własne działania ekologiczne:

1. Odtwarzanie cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych, terenów zieleni.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Monitoring stanu gatunków i siedlisk będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000, innych cennych przyrodniczo terenów, oraz przeciwdziałanie pogarszaniu się tego stanu.

2. Czynna ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (np. terenów podmokłych, łąk, wrzosowisk).

3. Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, z dużym uwzględnieniem obszarów chronionych.

4. Opracowanie/wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych.

5. Opracowanie/wdrażanie systemów zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo, wraz z tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej, oraz służącej ochronie przyrody.

6. Szkolenie i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolnośrodowiskowych.

Cel operacyjny: Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości.”

2. Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków, przy uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczo - krajobrazowych.

3. Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej na obszarach leśnych.

4. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych, szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.

5. Zwiększanie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz zwiększenie rekultywacji terenów leśnych zdegradowanych, w tym: rekultywacja na cele przyrodnicze leśnych terenów zdegradowanych, odtwarzanie terenów leśnych zniszczonych przez katastrofy, oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych np. budowa/przebudowa/modernizacja dróg leśnych wyznaczonych jako drogi pożarowe.

6. Renaturyzacja obszarów leśnych.

Cel operacyjny: Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Realizacja planów urządzania lasów.

2. Realizacja uproszczonych planów urządzania lasów, oraz zadań wynikających z decyzji określających zadania z zakresu gospodarki leśnej.

Cel operacyjny: Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnianie lasów - rozwój posiadanej infrastruktury (pola biwakowe, szlaki turystyczne), poszerzanie bazy edukacyjnej.
2. Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających z wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem.
3. Promocja turystyki związanej z korzystaniem z terenów leśnych, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej.

Cel operacyjny: Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Monitorowanie i ograniczenie występowania szkodników owadzych w lasach.
2. Monitorowanie i ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach (np. poprzez modernizację/zakup sprzętu przeciwpożarowego, wczesnego wykrywania pożarów lasu, sprzętu patrolowo-gaśniczego).
3. Budowa/przebudowa/modernizacja dróg leśnych uznanych za pożarowe.
4. Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych, gdzie nie ma dostępu do naturalnych źródeł poboru wody.
5. Retencjonowanie wody na obszarach leśnych.
6. Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem, dewastacją).

PRIORYTET V. TURYSTYKA

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki.

Cele operacyjne:

- Wdrożenie zasad zrównoważonej turystyki na obszarach chronionych.
- Promocja przyrodniczych walorów turystycznych.

Cel operacyjny: Wdrożenie zasad zrównoważonej turystyki na obszarach chronionych

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Określenie pojemności i chłonności turystycznej miejsc szczególnie cennych przyrodniczo.
2. Dostosowanie infrastruktury i zasad zarządzania ruchem turystycznym do oszacowanych poziomów chłonności i pojemności turystycznej.
3. Opracowanie koncepcji wykorzystania zasobów przyrodniczych regionu wraz z podziałem obszarów cennych przyrodniczo na strefy (w zależności od dostępności i zagospodarowania), przy uwzględnieniu bogactwa siedlisk, ich odporności na presję turystyczną.

Cel operacyjny: Promocja przyrodniczych walorów turystycznych

Własne działania ekologiczne:

1. Kampanie promocyjne podkreślające znaczenie walorów przyrodniczych.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Opracowanie i wdrożenie systemów informacyjnych o przyrodniczych walorach turystycznych uwzględniających walory powiatu choszczeńskiego, spójne z zintegrowanym system zarządzania obszarami chronionymi.

PRIORYTET VI: KLIMAT AKUSTYCZNY

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie poziomu hałasu do obowiązujących standardów.

Cele operacyjne:

- Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas,
- Ograniczenie uciążliwości akustycznych dla mieszkańców.

Cel operacyjny: Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas

Własne działania ekologiczne:

1. Opracowanie i realizacja wynikających z map akustycznych programów ochrony przed hałasem, jeżeli będą wymagane.

Koordinowane działania ekologiczne:

2. Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.

Cel operacyjny: Ograniczenie uciążliwości akustycznych dla mieszkańców

Własne działania ekologiczne:

1. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem poprzez budowę obwodnic i dróg alternatywnych do dróg istniejących (wraz z odpowiednim zabezpieczeniem akustycznym), przebudowę i remonty nawierzchni istniejących dróg, wprowadzenie ograniczeń prędkości,

2. Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu do środowiska, oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania, w przypadku braku możliwości zastosowania rozwiązań technicznych ograniczających hałas.

3. Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach jej występowania (szczególnie w okolicach: szpitali, szkół, przedszkoli, internatów itd.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, wałów ziemnych, tworzenie pasów zieleni ochronnej, szczególnie przy trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków (np. poprzez wymianę okien).

4. Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu np. poprzez modernizację tras komunikacyjnych, torów kolejowych itp.

5. Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanych funkcjach) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.

6. Edukacja ekologiczna i promocja korzystania z transportu rowerowego, komunikacji zbiorowej, oraz proekologicznego korzystania z samochodów.

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w przypadku stwierdzenia, że w wyniku działalności, poza zakładem przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu.

PRIORYTET VII. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.

Cele operacyjne:

- Ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych,
- Monitoring pól elektromagnetycznych.

Cel operacyjny: Ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Własne działania ekologiczne:

- Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi (w tym zasad lokalizacji

instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzględnieniem walorów krajobrazowych).

- Ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska poprzez preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego.
- Podnoszenie świadomości społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych.

Koordynowane działania ekologiczne:

- Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących pomiarów prawem dotyczącym ochrony środowiska.
- Skuteczne uniemożliwianie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości.
- Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć.

Cel operacyjny: Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Działania ekologiczne:

1. Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych.
2. Przyjmowanie i weryfikacja informacji zawartych w zgłoszeniach instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, w szczególności sprawozdań z pomiarów pól elektromagnetycznych emitowanych w wyniku pracy instalacji.

PRIORYTET VIII. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Zmniejszenie skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, oraz ograniczanie ryzyka ich występowania.

Cele operacyjne:

- Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii,
- Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych,
- Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych.

Cel operacyjny: Zmniejszenie zagrożenia i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Prowadzenie kontroli na terenie zakładów przemysłowych.
2. Wzmacnianie kadr pracowniczych prowadzących monitoring środowiska (straży pożarnej, WIOŚ).
3. Wyposażenie służb monitoringu w odpowiedni sprzęt umożliwiający podjęcie działań ratowniczych w przypadku wystąpienia zagrożenia, awarii, katastrofy.

Cel operacyjny: Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

Własne działania ekologiczne:

1. Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego.

Koordynowane działania ekologiczne:

1. Kontrole pojazdów przewożących substancje niebezpieczne.

Cel operacyjny: Wykreowanie właściwych postaw obywateli w sytuacji wystąpienia zagrożenia dla środowiska, np. w przypadku poważnej awarii przemysłowej

Własne działania ekologiczne:

1. Edukacja wśród mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożenia dla środowiska.

PRIORYTET IX. KOPALINY

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi.

Cel operacyjny: Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

Cel operacyjny: Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach, oraz ochrona środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

Własne działania ekologiczne:

1. Współpraca w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem kopalin i ich ochrony przed trwałym zainwestowaniem niegórnym.

2. Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin.

2. Kontrole w zakresie wykonywania udzielonych koncesji.

PRIORYTET X. JAKOŚĆ GLEB

Cel długoterminowy (do 2020 roku): Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem, oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

Cele operacyjne:

- Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej,
- Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

Cel operacyjny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa, oraz działalności gospodarczej

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Szkolenia rolników dot. promocji rolnictwa ekologicznego.

2. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi.

3. Ochrona gleb przed erozją, ograniczanie zjawisk nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia gleb, również w innych sektorach gospodarki.

4. Ochrona gleb przed zakwaszeniem, oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb.

Cel operacyjny: Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

Własne działanie ekologiczne:

1. Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów.

Koordinowane działania ekologiczne:

1. Rozwój systemu monitoringu/identyfikacji terenów zdegradowanych, w tym: monitoring azotu mineralnego w glebie, monitoring azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby, monitoring siarki siarczanowej i ogólnej w glebie.

2. Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych.

PRIORYTET XI. EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cel długoterminowy (do 2019 roku): Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska.

Cele operacyjne:

- Kształtowanie świadomości ekologicznej,
- Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem.

Cel operacyjny: Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców

Własne działania ekologiczne:

1. Działania dotyczące podnoszenia świadomości na temat możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii, właściwej gospodarki odpadami, wpływu nieprawidłowej gospodarki ściekowej na jakość wód, właściwego nawożenia gleb, promowanie rolnictwa ekologicznego itd. (np. poprzez artykuły w prasie, Internecie).
2. Organizowanie szkoleń dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, stosowania dobrych praktyk rolniczych i ochrony gleb oraz promocja rolnictwa ekologicznego.

Cel operacyjny: Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

Własne działania ekologiczne:

1. Zamieszczanie na stronach internetowych informacji o środowisku, oraz linków do stron internetowych zawierających takie informacje.

2.3. Cele ochrony środowiska innych dokumentów strategicznych istotnych z punktu widzenia projektowanego dokumentu

W opracowanej Prognozie oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” uwzględniono założenia ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Zgodnie z art. 51 ww. Ustawy, niniejsza Prognoza określa, analizuje i ocenia cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Założenia wyjściowe do opracowania Programu ochrony środowiska opierają się na uwarunkowaniach zewnętrznych, czyli tych, które dotyczą wszystkich regionów jak i wewnętrznych, które wynikają z zamierzeń rozwojowych gminy, determinujących przyszły kształt rozwoju gospodarczego, społecznego oraz środowiskowo-przestrzennego. Program ochrony środowiska zawiera zapisy, które są zgodne z zapisami ustawy – Prawo ochrony środowiska i z pozostałymi zapisami (ustawy o odpadach, Prawa wodnego, Prawa geologicznego, ustawy o ochronie przyrody, ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko).

2.3.1. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym

Aktualizacja Programu przyjmuje podstawowe zasady ogólne, leżące u podstaw polityki ochrony środowiska UE i Polski, a są to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach:
 - ✓ sprawiedliwości międzypokoleniowej,
 - ✓ sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej,
 - ✓ równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Ogólny kształt aktualizowanego Programu ochrony środowiska determinują ustalenia, rekomendacje, cele i zadania wynikające z obowiązującego systemu prawa ochrony środowiska w Polsce, w tym zobowiązań Polski przyjętych w zakresie ochrony środowiska w ramach procesu akcesji do Unii Europejskiej oraz innych zobowiązań międzynarodowych, a także z dokumentów koncepcyjnych i strategicznych z obszaru ochrony środowiska i planowania przestrzennego oraz ze strategii i polityk sektorowych (zwłaszcza w zakresie energetyki, energetyki odnawialnej, rozwoju regionalnego, edukacji ekologicznej, transportu, leśnictwa).

Priorytety, cele oraz działania ekologiczne określone w opracowaniu pn. „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” są zgodne z obowiązującymi aktami UE, tj.:

1. Dyrektywa Rady z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku wykorzystania osadów ściekowych w rolnictwie (86/278/EWG),
2. Dyrektywa Rady z dnia 19 marca 1987r. w sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (87/217/EWG),
3. Dyrektywa rady z dnia 21 maja 1991r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych,
4. Dyrektywa Rady 96/82/WE z dnia 9 grudnia 1996r. w sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi,
5. Dyrektywa 2001/80/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania,
6. Dyrektywa Rady z dnia 12 grudnia 1991r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (91/676/EWG),
7. Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń,
8. Dyrektywa 2002/49/WE parlamentu Europejskiego i rady z dnia 25 czerwca 2002r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku,
9. Dyrektywa 2004/35/WE parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,

10. Dyrektywa 2006/11/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006r. w sprawie zanieczyszczenia spowodowanego przez niektóre substancje niebezpieczne odprowadzane do środowiska wodnego Wspólnoty (wersja ujednolicona),
11. Dyrektywa 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu,
12. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/1/WE z dnia 15 stycznia 2008. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,
13. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy.

Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska. Obecnie obowiązuje już Szósty Program na lata 2002 – 2012. Postanowienia tego dokumentu zostały uwzględnione przy tworzeniu gminnego programu ochrony środowiska. Szósty Program Działań Wspólnoty wyróżnia następujące obszary priorytetowe:

zmiany klimatu;

- ✓ ochrony przyrody i bioróżnorodność,
- ✓ środowisko i zdrowie,
- ✓ zasoby naturalne i odpady.

Program ten promuje pełną integrację wymagań ochrony środowiska z innymi politykami i działaniami Wspólnoty. Zgodnie z założeniami Programu, wszelkie działania podejmowane na poziomie Wspólnoty cechować powinno całościowe podejście do zagadnień ochrony środowiska i zdrowia ludzi, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Strategicznym celem w dziedzinie ochrony środowiska, wyznaczonym przez Program, jest w szczególności rozwój legislacji UE i jej skuteczna implementacja, integracja zagadnień środowiska z przedmiotem innych wspólnotowych polityk oraz promocja zrównoważonej produkcji i zachowań konsumpcyjnych.

2.3.2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu krajowym i lokalnym

W trakcie realizacji aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno uwzględniono uwarunkowania dokumentów krajowych, tj.:

- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032,
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości,
- Raport o stanie lasów w Polsce,
- Polityka Energetyczna Polski do roku 2030,
- Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej.

Nakreślone podstawowe priorytety, cele oraz działania ekologiczne dla Gminy Drawno niezbędne do realizowania własnej polityki ekologicznej są zgodne z dokumentami regionalnymi oraz lokalnymi, tj.:

- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019,
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2017 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2018-2023,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,
- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 roku

- Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2008 -2011 z uwzględnieniem perspektywy 2012-2015,
- Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego za okres od 1 stycznia 2009 roku do 31 grudnia 2010 roku,
- Roczna Ocena Jakości Powietrza dla Województwa Zachodniopomorskiego, Raport za rok 2010 oraz 2011,
- Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej w zakresie ozonu,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2008-2009,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 2010-2011,
- Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w 2011 roku,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019,
- Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2013,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015,
- Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” za lata 2010-2011,
- Raport z wykonania „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015” za lata 2008-2009,
- Powiatowy Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2018,
- Sprawozdanie z realizacji „Powiatowego Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2009-2011 z perspektywą na lata 2013-2018”,
- Informacja o stanie środowiska w Powiecie Choszczeńskim w roku 2009, 2010 oraz 2011,
- Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Drawno na lata 2004-2007 z perspektywą dna lata 2008-2011,
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2008-2015,
- Strategia Rozwoju Turystyki w Gminie Drawno na lata 2010-2015,
- Wieloletni Plan Finansowy Gminy Drawno na lata 2008 – 2015,
- Wieloletni Plan Inwestycyjny Gminy Drawno na lata 2008 – 2015.

Polityka ekologiczna Państwa

Główne cele Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, to:
w zakresie ochrony przyrody:

- zakończenie prac nad pełną inwentaryzacją i waloryzacją różnorodności Polski i ustanowienie pełnej listy obszarów ochrony ptaków i ochrony siedlisk w europejskiej sieci Natura 2000,
- przywracanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych (ekosystemów) i ostoi gatunków na obszarach chronionych wraz z zachowaniem zagrożonych wyginięciem gatunków oraz różnorodności genetycznej roślin, zwierząt, grzybów,
- przywrócenie drożności lądowych i wodnych korytarzy ekologicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju,
- wsparcie procesu opracowywania planów ochrony dla obszarów chronionych,

- zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu,
- ciągły nadzór nad wdrażaniem sieci obszarów Natura 2000 i jej monitorowanie,
- egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- rygorystyczne przestrzeganie zasad ochrony środowiska,
- wypracowanie metod skutecznej ochrony cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych oraz terenów zieleni miejskiej,
- kontynuacja tworzenia krajowej sieci obszarów chronionych uwzględniająca utworzenie nowych parków narodowych, rezerwatów, parków krajobrazowych oraz powstawanie form i obiektów ochrony przyrody,
- opracowanie Krajowej Strategii Postępowania z Inwazjami Gatunków Obcych (wynikające z Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk),
- opracowanie Krajowej Strategii Ochrony Dużych Drapieżników,
- ratyfikacja porozumienia o ochronie afrykańsko – azjatyckich wędrownych ptaków wodnych, wynikająca z Konwencji o ochronie wędrownych gatunków dzikich zwierząt,
- opracowanie nowej ustawy dotyczącej dopuszczenia organizmów GMO do środowiska – Prawo o organizmach genetycznie zmodyfikowanych ,
- ścisła współpraca w zakresie ochrony przyrody z organizacjami pozarządowymi,
- prowadzenie szerokich akcji edukacyjnych wśród społeczeństwa.

w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów:

- aktualizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”,
- zalesienie do 2010 r. około 50 tys. ha, w tym 75% w sektorze prywatnym,
- tworzenie spójnych kompleksów leśnych połączonych korytarzami ekologicznymi oraz dostosowanie gospodarki leśnej do wymogów wynikających z ochrony sieci obszarów Natura 2000,
- utrzymanie znacznej retencji wodnej i jej powiększenie poprzez przywracanie przesuszonych przez meliorację terenów wodno-błotnych,
- dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do siedliska,
- zwiększenie różnorodności genetycznej i gatunkowej biocenoz leśnych,
- realizacja programu restytucji cisa w Polsce,
- rozbudowa funkcji leśnych banków genów,
- wprowadzenie alternatywnego systemu certyfikacji lasów.

w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi:

- wyodrębnienie w ramach gospodarowania wodami dwóch sektorów, tj. sektora zarządzania zasobami wodnymi oraz sektora administrowania majątkiem Skarbu Państwa,
- stopniowe wprowadzanie odpłatności przez użytkowników wód za korzystanie przez nich z zasobów wodnych, z uwzględnieniem oddziaływania na środowisko,
- pełne dostosowanie polskiego prawa do prawa UE,
- opracowanie i wdrożenie systemu informatycznego gospodarowania wodami spójnego z systemem informatycznym resortu „Środowisko”,
- przygotowanie oceny ryzyka powodziowego, która będzie wskazywała obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, dla których należało będzie do 2013 r. opracować mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego,
- wyznaczenie obszarów zalewowych, tam gdzie nie zostały jeszcze wyznaczone,
- realizacja zadań wynikających z ustawy – Prawo wodne, przez Państwową Służbę Hydrologiczno – Meteorologiczną i Państwową Służbę Hydrogeologiczną,

- realizacja projektów ze środków Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (priorytet III), mających na celu zapewnienie odpowiedniej ilości zasobów wodnych na potrzeby ludności i gospodarki kraju oraz ochrony przed powodzią,
- modernizacja systemów melioracyjnych poprzez zaopatrzenie ich w urządzenia podpiętrzające wodę, umożliwiające sterowanie odpływem,
- dokończenie systemu monitorowania terenów osuwiskowych,
- rozpoczęcie realizacji ochrony głównych zbiorników wód podziemnych,
- propagowanie zachowań sprzyjających oszczędzaniu wody przez działania edukacyjno – promocyjne (akcje, kampanie skierowane do wszystkich grup społecznych).

w zakresie ochrony powierzchni ziemi:

- opracowanie krajowej strategii ochrony gleb, w tym walki z ich zakwaszeniem,
- promocja rolnictwa ekologicznego i rolnictwa integralnego,
- waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promowanie takiej żywności,
- rozwój monitoringu gleb,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inicjatyw dotyczących rekultywacji terenów zdegradowanych i zdewastowanych,
- zakończenie opracowania systemu ostony przeciwsuwiskowej przez Państwowy Instytut Geologiczny.

w zakresie gospodarowania zasobami geologicznymi:

- ułatwienie dla przedsiębiorstw prowadzących prace poszukiwawczo – rozpoznawcze przez uchwalenie nowego prawa geologiczno – górniczego,
- ułatwienie dostępu do map i danych geologicznych,
- uzupełnienie bazy danych geologiczno – inżynierskich dla aglomeracji miejskich,
- tworzenie stanowisk dokumentacyjnych i geoparków w celu prawnej ochrony dziedzictwa geologicznego Polski oraz inwentaryzacja stanowisk geologicznych i utworzenie ich centralnego rejestru,
- zakończenie prac nad systemem ostony przeciwsuwiskowej SOPO i utworzenie centralnego rejestru osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- określenie obszarów zagrożonych naturalnymi mikrowstrząsami sejsmicznymi,
- prowadzenie polityki koncesyjnej mającej na celu zwiększenie udokumentowania złóż surowców energetycznych z jednoczesnym promowaniem nowych technologii pozyskiwania energii ze złóż, zwłaszcza węgla, w celu minimalizowania negatywnego wpływu na środowisko dotychczasowego sposobu eksploatacji,
- promowanie wykorzystania metanu z pokładów węgla.

środowisko a zdrowie:

- zbieranie i udostępnianie informacji na temat zagrożeń dla zdrowia społeczeństwa,
- opracowanie zasad analizy ryzyka zdrowotnego dla procedur związanych z dopuszczeniem inwestycji do realizacji,
- polepszenie funkcjonowania państwowego monitoringu środowiska i monitoringu sanitarnego poprzez poprawę wyposażenia służb kontrolnych w nowoczesny sprzęt oraz sieci alarmowe,
- wspólne działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Inspekcji Środowiska w celu poprawy jakości wody pitnej,
- wspólne prowadzenie akcji edukacyjno – szkoleniowych dla służb zakładów przemysłowych i pracowników administracji publicznej w zakresie zapobiegania awariom oraz skażeniom środowiska,
- doposażenie Straży Pożarnej w sprzęt do ratownictwa chemiczno – ekologicznego,

- sporządzenie wojewódzkich i powiatowych planów zarządzania ryzykiem wystąpienia awarii.

w zakresie jakości powietrza:

- dalsza redukcja emisji SO₂, NO_x oraz pyłu drobnego z procesów wytwarzania energii (zadanie jest bardzo trudne ponieważ większość procesów przemysłowych w przemyśle oparta jest na spalaniu węgla),
- uchwalenie nowej Polityki energetycznej Polski do 2030r., w której zawarte będą mechanizmy stymulujące oszczędność energii oraz te, które będą promowały rozwój odnawialnych źródeł energii,
- modernizacja systemu energetycznego,
- podjęcie działań w sprawie gazyfikacji węgla (w tym także gazyfikacji podziemnej) oraz podziemnego składowania dwutlenku węgla,
- opracowanie i wdrożenie przez marszałka określonego województwa, programu naprawczego w 161 strefach miejskich, gdzie zanotowano przekroczenie standardów dla pyłu drobnego PM 10 i PM 2,5, zawartych w Dyrektywie CAFE.

w zakresie ochrony wód:

- budowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków z podwyższonym usuwaniem biogenów dla wszystkich aglomeracji powyżej 15.000 RLM oraz rozbudowa dla nich sieci kanalizacyjnej wspierana dotacjami z Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” (priorytet I),
- uruchomienie działań zapisanych w planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy w Polsce oraz w programie wodno – środowiskowym kraju,
- opracowanie programów działań specjalnych mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powodowanego przez substancje niebezpieczne i priorytetowe pochodzące ze wszystkich źródeł przemysłowych,
- realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego,
- wyposażenie zakładów sektora rolno-spożywczego w wysokosprawne oczyszczalnie ścieków,
- wyposażenie jak największej liczby gospodarstw w zbiorniki na gnojowicę i płyty obornikowe,
- ustanowienie obszarów ochronnych dla głównych zbiorników wód podziemnych oraz stref ochrony ujęć wód podziemnych,
- rozwój sieci monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- wdrożenie praktyki najbardziej skutecznych i ekonomicznie opłacalnych metod odzysku osadów ściekowych z dużych oczyszczalni ścieków.

w zakresie gospodarki odpadami:

- organizacja banku danych o odpadach (do końca 2009r.),
- przeprowadzenie reformy obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009r.),
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddawać procesom odzysku,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk do standardów UE (do końca 2009r.),
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,

- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszenia ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów (do końca 2010r.).

w zakresie oddziaływania hałasu i pól elektromagnetycznych:

- sporządzenie map akustycznych dla miast powyżej 100 tys. mieszkańców oraz dróg krajowych i lotnisk, a także wynikających z nich programów ochrony przed hałasem,
- likwidacja źródeł hałasu przez tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu, a także budowę ekranów akustycznych,
- wykorzystanie planowania przestrzennego dla rozdzielenia potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkalnych,
- rozwój systemu monitoringu hałasu,
- zorganizowanie laboratorium referencyjnego do pomiaru pól w ramach Inspekcji Ochrony Środowiska oraz szkolenie specjalistów w zakresie ich pomiaru,
- opracowanie przez Ministerstwo Środowiska procedur zapewniających bezpieczną lokalizację źródeł pól elektromagnetycznych,
- zobowiązanie operatorów telefonii komórkowej do zgłoszenia organowi ochrony środowiska instalacji stanowiących źródło promieniowania.

w zakresie substancji chemicznych w środowisku:

- przygotowanie aktów wykonawczych do znowelizowanej ustawy o substancjach i preparatach chemicznych oraz niektórych innych ustaw w celu pełnej implementacji do polskiego prawa przepisów rozporządzenia REACH i innych aktów wspólnotowych,
- kontynuacja programów krajowych dotyczących usuwania PCB z transformatorów, kondensatorów i innych urządzeń zawierających te związki wraz z dekontaminacją tych urządzeń, usuwania azbestu, mogilników,
- szkolenia dotyczące odpowiedzialnego stosowania chemikaliów i postępowania z ich odpadami, wspierane finansowo przez fundusze ekologiczne oraz propagowanie produktów z substancji ulegających biodegradacji (torby na zakupy i naczynia jednorazowego użytku).

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego

Równoległe z realizacją polityki ekologicznej Państwa są tworzone, aktualizowane i realizowane wojewódzkie programy ochrony środowiska określające cele i zadania realizowane w zakresie ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim. „Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019” określa priorytety, cele operacyjne i działania w zakresie ochrony środowiska, które będą realizowane także na obszarze Gminy Drawno. Naczelną zasadą przyjętą w wojewódzkim

programie ochrony środowiska jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny zgodny z ochroną walorów środowiska. W związku z tym nadrzędnym celem wojewódzkiego programu jest: **ROZWÓJ GOSPODARCZY REGIONU PRZY ZACHOWANIU I OCHRONIE WARTOŚCI PRZYRODNICZYCH ORAZ RACJONALNEJ GOSPODARCE ZASOBAMI.**

PRIORYTET I. Jakość powietrza (PA)- potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój OZE

Cel długoterminowy do roku 2019: Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

PA 1. Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza

PA 2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

PA 3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii

PRIORYTET II. Wody powierzchniowe i podziemne (W): zagrożenia jakości wód; jakość wód powierzchniowych; jakość wód podziemnych

Cel długoterminowy do roku 2019: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

W 1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

W 2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych

W 3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystywanie

W 4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

PRIORYTET IV: Gospodarka odpadami (GO)

Cel długoterminowy do roku 2019: Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

GO 1. Utrzymanie tendencji oddzielenia wzrostu ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego w PKB .

GO 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.

GO 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.

GO 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

PRIORYTET V: Zasoby przyrodnicze województwa (OP)

Priorytet V.I. Prawne formy ochrony przyrody

Cel długoterminowy do roku 2019: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

OP 1. Pogłębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa

OP 2. Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

OP 3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych

OP 4. Ochrona walorów krajobrazowych i ładu przestrzennego w strefie brzegowej Morza Bałtyckiego

Priorytet V.II. Lasy

OP 5. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska

OP 6. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych

OP 7. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych

OP 8. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobiegania ich skutkom

PRIORYTET VI: Turystyka (T)

Cel długoterminowy do roku 2019: Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych w rozwoju turystyki

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

T 1. Wdrożenie zasad turystyki zrównoważonej na obszarach chronionych

T 2. Promocja przyrodniczych walorów turystycznych województwa

PRIORYTET VII: Klimat akustyczny (H)

Cel długoterminowy do roku 2019: Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie hałasu do poziomu obowiązujących standardów

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

H 1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas

H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców

PRIORYTET VIII: Pola elektromagnetyczne (PEM)

Cel długoterminowy do roku 2019: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015:

PEM 1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

PRIORYTET IX: Zapobieganie poważnym awariom (PAP)

Cel długoterminowy do roku 2019: Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz ograniczenie ryzyka ich wystąpienia

Cel krótkoterminowy do roku 2015:

PAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii

PAP 2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

PAP 3. Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych

PRIORYTET X: Kopaliny (SM)

Cel długoterminowy do roku 2019: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi

Cel krótkoterminowy do roku 2015:

SM 1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

PRIORYTET XI: Jakość gleb (GL)

Cel długoterminowy do roku 2019: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem oraz rekultywacja terenów zdegradowanych

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

GL 1. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa i innych rodzajów działalności gospodarczej

GL 2. Opracowanie strategii zagospodarowania urobków z prac pogłębiarskich w ramach rozbudowy i modernizacji infrastruktury portowej

GL 3. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

PRIORYTET XII: Edukacja ekologiczna (EE)

Cel długoterminowy do roku 2019: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska

Cele krótkoterminowe do roku 2015:

EE 1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie ochrony powietrza i gospodarki odpadami

EE 2. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa w zakresie zużycia wody oraz jej zanieczyszczeń

EE 3. Tworzenie proekologicznych wzorców zachowań, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, w odniesieniu do pozostałych komponentów środowiska

EE 4. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego

Polityka ekologiczna dla Powiatu Choszczeńskiego oparta została na Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego oraz istniejących uwarunkowaniach prawnych z uwzględnieniem dostosowania polskiego prawa do prawa wspólnotowego Unii Europejskiej. „Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019” wyznacza szereg priorytetów, celów perspektywicznych (długoterminowych), celów operacyjnych (krótkoterminowych) oraz działań ekologicznych, których realizacja przebiegać będzie równolegle na poziomie samorządu powiatowego oraz samorządów gminnych. W ramach określonych celów wyznaczono przedsięwzięcia (własne i koordynowane), których konsekwencją realizacji na szczeblu powiatowym jest poprawa stanu środowiska na terenach gmin.

Celem nadrzędnym Powiatowego Programu Ochrony Środowiska jest rozwój gospodarczy Powiatu Choszczeńskiego przy zachowaniu wartości przyrodniczych regionu, oraz racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych. Cel nadrzędny jest zgodny z celem określonym w dokumentach strategicznych wyższego szczebla tj. z zasadą zrównoważonego rozwoju, która jest realizowana poprzez integrowanie działań gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej, gwarantujących możliwości zaspokajania obecnych potrzeb obywateli, jak i potrzeb przyszłych pokoleń.

Program powiatowy zawiera priorytetowe kierunki działań w skali powiatu i gmin. Do wyznaczonych priorytetów, celów perspektywicznych (długoterminowych), celów operacyjnych (krótkoterminowych) oraz działań ekologicznych w programie powiatowym należą:

PRIORYTET: JAKOŚĆ POWIETRZA - POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW DO POWIETRZA POPRZEZ ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Realizacja działań związanych z poprawą jakości powietrza, zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Opiniowanie programów ochrony powietrza opracowywanych dla strefy zachodniopomorskiej, w przypadku stwierdzenia przekroczenia norm jakości powietrza, zgodnie z roczną oceną wykonywaną przez WIOŚ.

2. Kontrola, monitorowanie i zarządzanie przyjętym „Programem ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej, którą stanowi obszar województwa zachodniopomorskiego z wyłączeniem aglomeracji szczecińskiej, ze względu na przekroczenie poziomu docelowego określonego dla ozonu”.

3. Wdrożenie działań wynikających z przyjętych programów ochrony powietrza.

4. Opracowanie lub aktualizacja programów ograniczenia niskiej emisji (PONE).

5. Wdrożenie programów ograniczenia niskiej emisji np. dotacje na wymianę źródeł ogrzewania.

2. Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Monitoring jakości powietrza.

2. Podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej.

3. Termomodernizacja budynków, w tym budynków użyteczności publicznej.

4. Zmiany systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizacje istniejących kotłowni.

5. Prace inwestycyjne w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuacja modernizacji istniejących sieci dystrybucyjnych, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla nowych odbiorców i potrzeb OZE, inwestycje w zakresie linii elektroenergetycznych.

6. Budowa, modernizacja urządzeń służących redukcji zanieczyszczeń (pyłowo - gazowych) emitowanych do powietrza.

7. Prace inwestycyjne w zakresie gazownictwa.

8. Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska pod kątem dotrzymywania standardów emisyjnych.

9. Budowa obwodnic, przebudowa, modernizacja/poprawa stanu technicznego istniejących dróg.

10. Tworzenie ścieżek rowerowych.

3. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE)

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Działania prowadzące do wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii,

w tym:

✓ biogazu - np. budowa biogazowni,

✓ biomasy - np. produkcja paliw z biomasy, wzrost wykorzystania biomasy jako źródła energii,

✓ energii słonecznej - np. wzrost stosowania przez użytkowników środowiska kolektorów słonecznych,

✓ energii wiatru - np. budowa farm wiatrowych,

✓ energii geotermalnej - np. poprzez wykorzystanie ciepła ziemi,

✓ energii spadku wód.

PRIORYTET: WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku):

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych, oraz ochrona jakości wód podziemnych

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Budowa, modernizacja istniejących systemów odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych, szczególnie na obszarach wiejskich.
2. Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - na terenach gdzie jest to uzasadnione względami ekonomicznymi i środowiskowymi.
3. Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja istniejącej kanalizacji, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników.
4. Kontrola w zakresie zagospodarowania ścieków pochodzących z gospodarstw domowych i innych źródeł poprzez np. sprawdzenie podłączenia do sieci kanalizacyjnej, wyposażenia w oczyszczalnię przydomową lub zbiornik bezodpływowy i warunki jego opróżniania.
5. Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu ze źródeł rolniczych.
6. Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych.
7. Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych.
8. Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem.

2. Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Odbudowa, modernizacja koryt rzek, utrzymywanie koryt cieków naturalnych, kanałów w należyłym stanie (konserwacja, odmulenie itp.), zapewnienie należytego przepływu wód.
2. Budowa, remonty urządzeń wodnych.
3. Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja zadań zaplanowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynikających z „Programu małej retencji wód dla województwa zachodniopomorskiego do roku 2015.”
4. Realizacja przez ZZMiUW zadań wytyczonych do wykonania na terenie powiatu choszczeńskiego w ramach PROW 2007-2013.
5. Modernizacja, konserwacja urządzeń melioracyjnych.
6. Opracowanie projektu planu występowania zjawisk suszy w regionach RZGW Szczecin i Poznań wraz ze wskazaniem obszarów najbardziej narażonych.

3. Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Kontynuacja budowy/modernizacji systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę.
2. Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom podziemnym wykorzystywanym do celów pitnych.
3. Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom śródlądowym, będącym środowiskiem bytowania ryb w warunkach naturalnych.
4. Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom wykorzystywanym do kąpieli, w szczególności pod względem sanitarnym.

4. Przywrócenie i ochrona ciągłości ekologicznej koryt rzek

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Budowa oraz modernizacja istniejących budowli piętrzących, poprzez wyposażenie ich w przepławki, budowa nowych przepławek, w tym realizacja zadań zaplanowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynikających z „Programu budowy przepławek dla ryb na terenie województwa zachodniopomorskiego.”
2. Zwiększenie możliwości retencyjnych, oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych, na obszarach cennych przyrodniczo, ochrona siedlisk wodnych.
3. Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona i przywracanie biotopów i naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych, oraz introdukcja rodzimych gatunków ryb.

PRIORYTET: GOSPODARKA ODPADAMI

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, oraz hierarchią sposobów postępowania z odpadami**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Działania związane z budową systemu gospodarki odpadami zgodnego z KPGO 2014, oraz planem gospodarki odpadami dla województwa zachodniopomorskiego

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami.
2. Wdrażanie efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym recyklingu, odzysku energii zawartej w odpadach.
3. Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
4. Eliminacja praktyk niewłaściwej eksploatacji składowisk odpadów, oraz niewłaściwej ich rekultywacji.
5. Zapewnienie dostępu do instalacji służącej do przetwarzania odpadów posiadającej odpowiednią przepustowość.
6. Rozwój rynku surowców wtórnych i produktów zawierających te surowce poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu, jednostek samorządu terytorialnego, oraz egzekwowanie obowiązków dotyczących odzysku i recyklingu odpadów.
7. Wydawanie decyzji w zakresie gospodarowania odpadami, spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami.
8. Uczestnictwo w budowie/rozbudowie zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO) zgodnie z założeniami WPGO obejmujących regionalne instalacje:
 - ✓ mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcenia odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni,
 - ✓ składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych,
 - ✓ kompostowania odpadów zielonych, sortowania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych,
 - ✓ demontażu odpadów wielkogabarytowych,
 - ✓ przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.
9. Zakończenie eksploatacji i rekultywacja składowiska odpadów w m. Pławienko gm. Bierzwnik.
10. Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów.

2. Działania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych - najpóźniej do 2015 roku.
2. Objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem selektywnego zbierania odpadów - najpóźniej do 2015 roku.
3. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko odpadów, tak aby nie było składowanych: w 2013 r. więcej niż 50 %, w 2020 r. więcej niż 35 %, masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.
4. Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60 % wytworzonych odpadów do końca 2014 r.
5. Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, przynajmniej: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła pochodzących z gospodarstw domowych, i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku.

6. Monitoring i bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk” odpadów.

3. Działania w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi.
2. Zwiększenie kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi wytwarzanymi przez małych wytwórców (w małych ilościach).
3. Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie: zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zbierania zużytych opon, selektywnego zbierania, przetwarzania wykorzystania odpadów z budowy remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej.
4. Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących punkty zbierania pojazdów, stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
5. Zbieranie pojazdów usuniętych z drogi zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym, i przekazywanie do stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.
6. Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.”
7. Ograniczenie składowania osadów ściekowych.
8. Monitoring terenu po zlikwidowanym mogilniku, zlokalizowanym w Pomieniu gm. Recz

PRIORYTET: ZASOBY PRZYRODNICZE POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO - PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych powiatu

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Kontynuacja inwentaryzacji przyrodniczej województwa (w tym powiatu choszczeńskiego), w szczególności obszarów Natura 2000 - inwentaryzacja pod kątem tworzonego Planów Zadań Ochronnych.
2. Edukacja mająca na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych, oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego.

2. Stworzenie prawno - organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Opracowanie planu ochrony dla Drawieńskiego Parku Narodowego.
2. Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000, zlokalizowanych w obrębie powiatu choszczeńskiego.
3. Opracowanie planów ochrony dla istniejących w powiecie choszczeńskim rezerwatów przyrody, nie posiadających takich planów.
4. Tworzenie nowych form ochrony przyrody.

3. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk, oraz populacji gatunków zagrożonych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Monitoring stanu gatunków i siedlisk będących przedmiotem ochrony na obszarach Natura 2000, innych cennych przyrodniczo terenów, oraz przeciwdziałanie pogarszaniu się tego stanu.
2. Czynna ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (np. terenów podmokłych, łąk, wrzosowisk).
3. Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, z dużym uwzględnieniem obszarów chronionych.
4. Odtwarzanie cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych, terenów zieleni.

5. Opracowanie/wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych.
6. Opracowanie/wdrażanie systemów zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo, wraz z tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej, oraz służącej ochronie przyrody.
7. Szkolenie i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolnościrodowskich.

4. Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości.”
2. Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków, przy uwzględnieniu uwarunkowań przyrodniczo - krajobrazowych.
3. Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej na obszarach leśnych.
4. Tworzenie spójnych kompleksów leśnych, szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów.
5. Zwiększanie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz zwiększenie rekultywacji terenów leśnych zdegradowanych, w tym: rekultywacja na cele przyrodnicze leśnych terenów zdegradowanych, odtwarzanie terenów leśnych zniszczonych przez katastrofy, oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych np. budowa/przebudowa/modernizacja dróg leśnych wyznaczonych jako drogi pożarowe.
6. Renaturyzacja obszarów leśnych.

5. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Realizacja planów urządzania lasów.
2. Realizacja uproszczonych planów urządzania lasów, oraz zadań wynikających z decyzji określających zadania z zakresu gospodarki leśnej.

6. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia różnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnianie lasów - rozwój posiadanej infrastruktury (pola biwakowe, szlaki turystyczne), poszerzanie bazy edukacyjnej.
2. Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających z wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem.
3. Promocja turystyki związanej z korzystaniem z terenów leśnych, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej.

7. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Monitorowanie i ograniczenie występowania szkodników owadzych w lasach.
2. Monitorowanie i ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach (np. poprzez modernizację/zakup sprzętu przeciwpożarowego, wczesnego wykrywania pożarów lasu, sprzętu patrolowo-gaśniczego).
3. Budowa/przebudowa/modernizacja dróg leśnych uznanych za pożarowe.
4. Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych, gdzie nie ma dostępu do naturalnych źródeł poboru wody.
5. Retencjonowanie wody na obszarach leśnych.
6. Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem, dewastacją).

PRIORYTET: TURYSTYKA

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczych powiatu choszczeńskiego w rozwoju turystyki**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Wdrożenie zasad zrównoważonej turystyki na obszarach chronionych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Określenie pojemności i chłonności turystycznej miejsc szczególnie cennych przyrodniczo.
2. Dostosowanie infrastruktury i zasad zarządzania ruchem turystycznym do oszacowanych poziomów chłonności i pojemności turystycznej.
3. Opracowanie koncepcji wykorzystania zasobów przyrodniczych regionu wraz z podziałem obszarów cennych przyrodniczo na strefy (w zależności od dostępności i zagospodarowania), przy uwzględnieniu bogactwa siedlisk, ich odporności na presję turystyczną.

2. Promocja przyrodniczych walorów turystycznych powiatu choszczeńskiego

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Opracowanie i wdrożenie systemów informacyjnych o przyrodniczych walorach turystycznych uwzględniających walory powiatu choszczeńskiego, spójne z zintegrowanym systemem zarządzania obszarami chronionymi.
2. Kampanie promocyjne podkreślające znaczenie walorów przyrodniczych powiatu choszczeńskiego.

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Tworzenie warunków do aktywnego uprawiania turystyki przy wykorzystaniu posiadanych walorów naturalnych obszaru, sprzyjających rozwojowi społeczno – gospodarczego powiatu choszczeńskiego oraz podniesieniu konkurencyjności regionu przy jednoczesnym zachowaniu walorów kulturowych i przyrodniczych**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Realizacja zadań wynikających z projektowanej „Strategii Rozwoju Turystyki Powiatu Choszczeńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2020”

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Tworzenie produktu turystycznego.
2. Promocja produktów oraz walorów turystycznych.
3. Rozwój zasobów ludzkich w zakresie turystyki.

PRIORYTET: KLIMAT AKUSTYCZNY

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Poprawa klimatu akustycznego poprzez obniżenie poziomu hałasu do obowiązujących standardów**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców powiatu na ponadnormatywny hałas

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Opracowanie map akustycznych, jeśli będą wymagane.
2. Opracowanie i realizacja wynikających z map akustycznych programów ochrony przed hałasem, jeżeli będą wymagane.
3. Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu.

2. Ograniczenie uciążliwości akustycznych dla mieszkańców powiatu choszczeńskiego

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem poprzez budowę obwodnic i dróg alternatywnych do dróg istniejących (wraz z odpowiednim zabezpieczeniem akustycznym), przebudowę i remonty nawierzchni istniejących dróg, wprowadzenie ograniczeń prędkości,

2. Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu do środowiska, oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania, w przypadku braku możliwości zastosowania rozwiązań technicznych ograniczających hałas.
3. Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach jej występowania (szczególnie w okolicach: szpitali, szkół, przedszkoli, internatów itd.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, wałów ziemnych, tworzenie pasów zieleni ochronnej, szczególnie przy trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków (np. poprzez wymianę okien).
4. Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu np. poprzez modernizację tras komunikacyjnych, torów kolejowych itp.
5. Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanych funkcjach) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.
6. Edukacja ekologiczna i promocja korzystania z transportu rowerowego, komunikacji zbiorowej, oraz proekologicznego korzystania z samochodów.
7. Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w przypadku stwierdzenia, że w wyniku działalności, poza zakładem przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu.

PRIORYTET: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Ochrona przed polami elektromagnetycznymi**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych.
2. Przyjmowanie i weryfikacja informacji zawartych w zgłoszeniach instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, w szczególności sprawozdań z pomiarów pól elektromagnetycznych emitowanych w wyniku pracy instalacji.

PRIORYTET: ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Zmniejszenie skutków wystąpienia poważnych awarii przemysłowych, oraz ograniczanie ryzyka ich występowania**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Zmniejszenie zagrożenia i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Prowadzenie kontroli na terenie zakładów przemysłowych.
2. Wzmacnianie kadr pracowniczych prowadzących monitoring środowiska (straży pożarnej, WIOŚ).
3. Wyposażenie służb monitoringu w odpowiedni sprzęt umożliwiający podjęcie działań ratowniczych w przypadku wystąpienia zagrożenia, awarii, katastrofy.

2. Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego.
2. Kontrole pojazdów przewożących substancje niebezpieczne.
3. Wykreowanie właściwych postaw obywateli w sytuacji wystąpienia zagrożenia dla środowiska, np. w przypadku poważnej awarii przemysłowej.

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Edukacja wśród mieszkańców gmin powiatu choszczeńskiego w zakresie właściwego zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożenia dla środowiska.

PRIORYTET: KOPALINY

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Zrównowazona gospodarka zasobami naturalnymi**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach, oraz ochrona środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin.
2. Kontrole w zakresie wykonywania udzielonych koncesji.
3. Współpraca w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem kopalin i ich ochrony przed trwałym zainwestowaniem niegórnym.
4. Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego.

PRIORYTET: JAKOŚĆ GLEB

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem, oraz rekultywacja terenów zdegradowanych**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa, oraz działalności gospodarczej

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Szkolenia rolników dot. promocji rolnictwa ekologicznego.
2. Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi.
3. Ochrona gleb przed erozją, ograniczanie zjawisk nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia gleb, również w innych sektorach gospodarki.
4. Ochrona gleb przed zakwaszeniem, oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb.

2. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Rozwój systemu monitoringu/identyfikacji terenów zdegradowanych, w tym: monitoring azotu mineralnego w glebie, monitoring azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby, monitoring siarki siarczanowej i ogólnej w glebie.
2. Rekultywacja terenów zdegradowanych i zdewastowanych.
3. Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów.

PRIORYTET: EDUKACJA EKOLOGICZNA

Cel perspektywiczny długoterminowy (do 2019 roku): **Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu choszczeńskiego, oraz wzmocnienie systemu zarządzania ochroną środowiska**

Cele operacyjne krótkoterminowe (do 2015 roku):

1. Kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu w zakresie ochrony powietrza, gospodarki odpadami, zużycia wody i jej zanieczyszczenia, oraz pozostałych komponentów środowiska

Plan operacyjny (szczegółowe działania) dla wytyczonego celu:

1. Działania dotyczące podnoszenia świadomości na temat możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii, właściwej gospodarki odpadami, wpływu nieprawidłowej gospodarki ściekowej na jakość wód, właściwego nawożenia gleb, promowanie rolnictwa ekologicznego itd. (np. poprzez artykuły w prasie, Internecie).
2. Organizowanie szkoleń dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, stosowania dobrych praktyk rolniczych i ochrony gleb oraz promocja rolnictwa ekologicznego.

2. Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem

1. Zamieszczanie na stronach internetowych informacji o środowisku, oraz linków do stron internetowych zawierających takie informacje.

2.4. Istniejące powiązania z dokumentami strategicznymi

„Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” jest podstawowym dokumentem koordynującym działania na rzecz ochrony środowiska na terenie gminy. Uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, ekonomiczne oraz społeczne. Prognoza oddziaływania projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska została wykonana w oparciu o dokumenty strategiczne sporządzone na poziomie międzynarodowym, krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Analizę zgodności celów zawartych w opracowanym projekcie Programu Ochrony Środowiska a innymi dokumentami dot. ochrony środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym przedstawia tabela 1.

Tabela 1.

Analiza zgodności celów projektu aktualizacji Programu Ochrony Środowiska z dokumentami krajowymi, wojewódzkimi, powiatowymi oraz gminnymi

Dokument strategiczny	Cele ujęte w dokumencie strategicznym	Cele ujęte w projekcie „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”
<p>Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016</p>	<p>Zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji, na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym), wraz z umożliwieniem zrównoważonego rozwoju gospodarczego</p> <p>Wyznaczenie obszarów cennych przyrodniczo (HNV – high nature value), które będą odgrywać istotną rolę w monitorowaniu realizacji instrumentów polityki ochrony bioróżnorodności biologicznej na obszarach rolnych i leśnych</p>	<p>PRIORYTET IV. ZASOBY PRZYRODNICZE - PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY</p> <p>Cel operacyjny: Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk, oraz populacji gatunków zagrożonych.</p>

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

	<p>Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej, z zachowaniem bogactwa biologicznego</p>	<p>PRIORYTET IV. ZASOBY PRZYRODNICZE - PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY Cel operacyjny: Wykorzystanie funkcji lasów jako instrumentu ochrony środowiska. Cel operacyjny: Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych. Cel operacyjny: Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia różnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych. Cel operacyjny: Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom.</p>
	<p>Racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych, tj. maksymalizacja oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniami</p>	<p>PRIORYTET II. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD Cele operacyjne: Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Cel operacyjny: Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.</p>
	<p>Rozpowszechnienie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju</p>	<p>PRIORYTET X. JAKOŚĆ GLEB Cel operacyjny: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem rolnictwa, oraz działalności gospodarczej.</p>
	<p>Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne</p>	<p>PRIORYTET X. JAKOŚĆ GLEB Cel operacyjny: Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych.</p>
	<p>Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą</p>	

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

	<p>Racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wodę z zasobów wód podziemnych oraz otoczenie ich ochroną przed ilościową i jakościową degradacją</p>	<p>PRIORYTET II. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD Cele operacyjny: Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Cel operacyjny: Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.</p>
	<p>Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin</p>	<p>PRIORYTET IX. KOPALINY Cel operacyjny: Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach, oraz ochrona środowiska naturalnego przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.</p>
	<p>Wzmocnienie ochrony niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego</p>	
	<p>Zapewnienie odpowiedniej jakości powietrza atmosferycznego</p>	<p>PRIORYTET I. JAKOŚĆ POWIETRZA - POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW DO POWIETRZA POPRZECZ ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII Cele operacyjny: Opracowanie i realizacja programów służących ochronie powietrza. Cel operacyjny: Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez ograniczenie emisji ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych. Cel operacyjny: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE).</p>
	<p>Ochrona wód poprzez realizację Ramowej Dyrektywy Wodnej</p>	<p>PRIORYTET II. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD Cele operacyjny: Poprawa jakości wód, osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych. Cel operacyjny: Zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych. Cel operacyjny: Zapewnienie dobrej jakości wód użytkowych i racjonalne ich wykorzystanie.</p>
	<p>Utrzymanie i osiągnięcie dobrego stanu wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej cieków</p>	

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

	<p>Ocena narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas oraz podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia tam, gdzie jest ono największe</p>	<p>PRIORYTET VI. KLIMAT AKUSTYCZNY Cel operacyjny: Rozpoznanie i ocena stopnia narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas. Cel operacyjny: Ograniczenie uciążliwości akustycznych dla mieszkańców.</p>
	<p>Zabezpieczenie społeczeństwa przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych</p>	<p>PRIORYTET VII. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE Cel operacyjny: Ochrona mieszkańców przed negatywnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych. Cel operacyjny: Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.</p>
	<p>Stworzenia efektywnego systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnego z zasadami REACH</p>	<p>PRIORYTET VIII. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM Cel operacyjny: Zmniejszenie zagrożenia i minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia poważnej awarii. Cel operacyjny: Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych.</p>
<p>„Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019”</p>	<p>PRIORYTET I. Jakość powietrza (PA)- PRIORYTET II. Wody powierzchniowe i podziemne (W) PRIORYTET IV: Gospodarka odpadami (GO) PRIORYTET V: Zasoby przyrodnicze województwa (OP) Priorytet V.I. Prawne formy ochrony przyrody Priorytet V.II. Lasy PRIORYTET VI: Turystyka (T) PRIORYTET VII: Klimat akustyczny (H) PRIORYTET VIII: Pola elektromagnetyczne (PEM) PRIORYTET IX: Zapobieganie poważnym awariom (PAP) PRIORYTET X: Kopaliny (SM) PRIORYTET XI: Jakość gleb (GL) PRIORYTET XII: Edukacja ekologiczna (EE)</p>	<p>Wszystkie cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno są zgodne z dokumentem wojewódzkim</p>
<p>„Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Choszczeńskiego na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016 – 2019”</p>	<p>PRIORYTET: Jakość powietrza - potencjalne możliwości ograniczenia emisji gazów do powietrza poprzez rozwój odnawialnych źródeł energii PRIORYTET: Wody powierzchniowe i podziemne - jakość wód powierzchniowych i podziemnych, zagrożenia jakości wód PRIORYTET: Gospodarka odpadami PRIORYTET: Zasoby przyrodnicze powiatu choszczeńskiego - prawne formy</p>	<p>Wszystkie cele zawarte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno są zgodne z dokumentem wojewódzkim</p>

	ochrony przyrody, lasy PRIORYTET: Turystyka PRIORYTET: Klimat akustyczny PRIORYTET: Pola elektromagnetyczne PRIORYTET: Zapobieganie poważnym awariom PRIORYTET: Kopaliny PRIORYTET: Jakość gleb PRIORYTET: Edukacja ekologiczna	
--	--	--

Źródło: Opracowanie własne

3. AKTUALNY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM

3.1. Rzeźba terenu i geologia

Teren gminy obejmuje w przeważającej części obszar równiny sandrowej. W części centralnej i zachodniej występują płaty utworów moren czołowej i dennej oraz wzniesienia o charakterze kemowym. Powierzchnia gminy wykazuje spadek w kierunku południowym, najwyższy punkt to wzniesienie (109,1 m n.p.m.) na pd. od jez. Trzebuń, najniżej położone jest lustro Drawy w miejscu w którym opuszcza ona gminę. Główne jednostki wyróżniane w krajobrazie gminy to:

- ✓ równina sandrowa (sandry Równiny Drawskiej),
- ✓ dolina Drawy z systemem teras dolinnych,
- ✓ wzniesienia kemowe (Srebrna Góra, Winna Góra, Wapienna Góra, Lisia Góra na Polanie Drawskiej),
- ✓ system rynien subglacialnych, w dużej części wypełnionych jeziorami (zróznicowane kierunki przebiegu rynien).

Dominującą jednostką w krajobrazie jest Równina Drawska (Kondracki, 1998). Ma ona formę szerokiego pasa piasków glacialfluwialnych (powstałych na skutek działania wód polodowcowych), ciągnących się wzdłuż doliny Drawy, na wschód od Pojezierza Choszczeńskiego i Dobiegniewskiego. Mimo, że obszar nosi nazwę Równiny Drawskiej, nie ma on jednak zupełnie płaskiego i monotonnego charakteru. Rzeźba terenu na obszarze gminy jest znacznie bardziej skomplikowana, niż wynika to z pobieżnej charakterystyki mezoregionu.

W rzeźbie terenu gminy wyraźnie zaznaczają się skomplikowane układy rynien lodowcowych i dawnych szlaków odpływu wód. Formy terenu widoczne dziś na powierzchni oraz zróżnicowana rzeźba terenu, zagrzebana pod piaskami sandrowymi, w tym liczne szlaki tunelowego drenażu podlodowcowego, decydują o dzisiejszym systemie odwodnienia terenu.

Głębokie podłoże geologiczne gminy należy do obszaru wału pomorskiego. Stropowe części tego utworu zbudowane są z osadów jurajskich. W skali lokalnej, w ramach struktury wału pomorskiego wyróżnia się antyklinę Drawna. Na powierzchni gminy występują tylko utwory czwartorzędowe, z okresu plejstocenu (utwory polodowcowe) i holocenu (osady rzeczne, torfy). Na terenie gminy dominują piaski i żwiry wodnolodowcowe (dolne i górne), lokalnie występują: gliny zwałowe i ich eluvia, oraz ility, mułki, piaski i żwiry kemów, piaski i żwiry rzeczne a także cały wachlarz utworów holocenijskich w dnach i dolnych partiach stoków dolin, mis jeziornych, zagłębień bezodpływowych.

Na terenie Gminy Drawno występują złoża piasków i żwirów oraz złoża kredy jeziornej. Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie gminy znajdują się dwa złoża, które nie są obecnie eksploatowane. Pierwsze z nich to złożo kredy jeziornej Suliszewo o zasobach wydobywano – bilansowych wynoszących 1.877 tys. t. Suliszewo to złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane. Drugie złożo występujące na terenie gminy to złożo piasków i żwirów pod nazwą Niemieńsko, którego zasoby wydobywano – bilansowe wynoszą 40 tys. t. Powyższe złożo posiada zasoby rozpoznane szczegółowo.

3.2. Gleby

Gleby na terenie gminy wytworzyły się z macierzystych utworów czwartorzędowych pokrywających jej obszar pochodzących z okresu recesji zlodowacenia i późniejszych. Na przeważającym obszarze gminy grunty orne stanowią gleby brunatne właściwe i wylugowane wykształcone na bazie utworów gliniastych, w mniejszym stopniu gleby bielcowe wytworzone z utworów pyłowych wodnego pochodzenia – lekkie, średnie i ciężkie. Obszar gminy w większości należy do Dobiegniewskiego regionu rolniczo glebowego, który powiązany jest z obszarem równiny sandrowej obejmującej większość gminy. Na południowy wschód od Drawska występuje duży kompleks gleb brunatnych. Są to w większości gleby ochronne. Znaczne obszary dobrej jakości gruntów rolnych znajdują się pomiędzy Drawnem a Święciechowem, w jego skład wchodzi znaczna powierzchnia gruntów kompleksu pszennego dobrego). Na terenie gminy występują gleby żyzne, przeważnie 3-ego do V-ego kompleksu przydatności rolnej.

Na obszarach leśnych parku narodowego i otuliny dominują wykształcone z piasków polodowcowych (miejscami rzeczno-lodowcowych) gleby rdzawe. Gleby tego typu mogą mieć bardzo zróżnicowaną żyzność i w Puszczy Drawskiej funkcjonują pod bardzo różnymi ekosystemami – od świeżych borów sosnowych począwszy, na żyznych lasach bukowych skończywszy. Gleby rdzawe są silnie zróżnicowane na podtypy – od rdzawych brunatniejących po rdzawe bielcowane. Znaczny udział mają także gleby związane z działalnością akumulacyjną rzeki Drawy, oraz gleby torfowe. Występuje wysokie zróżnicowanie pokrywy glebowej w zagłębieniach rynnowych i w dolinach rzecznych.

Na terenie Gminy Drawno nie występują gleby pierwszej i drugiej klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy przeważają gleby klas bonitacyjnych średnio dobrej jakości (klasa IIIb) oraz średniej jakości (IVa).

Gleby występujące na terenie Gminy Drawno pod względem badań prowadzonych w latach 2009-2012 zaklasyfikowano jako gleby o odczynie kwaśnym i lekko kwaśnym. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że gleby zakwaszone występują lokalnie i mają charakter rozproszony. Nadmierne zakwaszenie wpływa na produktywność gleb, a przede wszystkim na pogorszenie jakości plonów. W glebach kwaśnych obniża się przyswajalność niektórych mikroelementów (Cu, Mn, Zn oraz Fe). Dla zmniejszenia kwasowości gleb niezbędne jest wprowadzenie systematycznych działań zmniejszających zakwaszenie gleb, polegające na regularnym wapnowaniu terenów użytkowanych rolniczo, na których występuje największa kwasowość. Zgodnie z badaniami, które były prowadzone przez Okręgową Stację Chemiczną – Rolniczą w Gorzowie Wielkopolskim w latach 2009-2012, wykazano, iż 63% gleb charakteryzowało się odczynem kwaśnym i lekko kwaśnym. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania w 25% były konieczne oraz potrzebne. Proces wapnowania jest ograniczony w przypadku 24% gleb znajdujących się na terenie gminy, natomiast zbędny w przypadku 30% gleb. Analizując stan kwasowości gleb wyłącznie w 2012 roku można wywnioskować, iż 70% gleb charakteryzowało się odczynem kwaśnym i lekko kwaśnym. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania tylko

w 17% były konieczne oraz potrzebne. Proces wapnowania był ograniczony w przypadku 32% gleb znajdujących się na terenie gminy, natomiast zbędny w przypadku 24% gleb.

Zasoby gleby do produkcji rolnej są ograniczone i nieodnawialne, z tego właśnie powodu powinny one podlegać szczególnej ochronie. Stan zasobności gleb w przyswajalne makro i mikroelementy jest w znacznym stopniu związany ze składem geochemicznym gleby, ale równocześnie jest wskaźnikiem poziomu produkcji roślinnej i wielkości nawożenia. Znajomość zawartości tych składników w glebie jest podstawą do prowadzenia zrównoważonego nawożenia, zgodnie z Kodeksem Dobrej Praktyki Rolniczej, uwzględniając jego optymalizację ekonomiczną i ekologiczną.

W 2012 roku Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim wykonała badania charakterystyki zasobności gleb Gminy Drawno w makroelementy. Zgodnie z prowadzonymi badaniami oszacowano, iż 57% gleb gminy wykazuje średnią oraz wysoką zawartość fosforu. Natomiast niską oraz bardzo niską zawartością fosforu charakteryzuje się około 37% powierzchni gleb analizowanego obszaru. Bardzo niską i niską zawartością potasu (K_2O) cechuje się około 20% badanych gleb gminy, a 35% wykazuje wysoką i bardzo wysoką zasobność w potas. Wysoką i bardzo wysoką zawartością magnezu charakteryzuje się 65% gleb, natomiast niską i średnią zawartością 29% powierzchni przebadanych gleb analizowanego obszaru.

Dodatkowo Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gorzowie Wielkopolskim w 2012 roku przeprowadziła badania zasobności gleb gminy w makroelementy. Zgodnie z przeprowadzoną analizą gleby gminy w 2012 roku charakteryzowały się w większości średnią zawartością manganu, miedzi, cynku oraz żelaza i dodatkowo niską i średnią zawartością boru.

3.3. Powietrze atmosferyczne

O jakości powietrza na danym obszarze decyduje zawartość w nim różnorodnych substancji, których koncentracja jest wyższa od warunków naturalnych. Poziomy stężenie zanieczyszczeń w powietrzu wynikają bezpośrednio z wielkości emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz warunków meteorologicznych.

Podstawę klasyfikacji stref w oparciu o wyniki rocznej oceny jakości powietrza stanowi dopuszczalny poziom substancji w powietrzu, dopuszczalny poziom substancji w powietrzu powiększony o margines tolerancji, poziom docelowy oraz poziom celu długoterminowego. Dla strefy, w której poziom choćby jednej substancji przekracza poziom dopuszczalny powiększony o margines tolerancji lub przekracza poziom dopuszczalny w przypadku gdy margines tolerancji nie został określony, wymagane jest przypisanie jej klasy C. Takowa klasyfikacja stanowi podstawę do podejmowania decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie (opracowanie programów ochrony powietrza).

Podstawą oceny dla wszystkich substancji poza pyłem $PM_{2,5}$ jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 03 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2008.47.281). Przepisy prawa Unii Europejskiej dotyczące pyłu $PM_{2,5}$, zawarte w Dyrektywie 2008/50/WE, w tym wartości kryterialne określone dla stężeń $PM_{2,5}$, nie zostały jeszcze przeniesione do prawa krajowego. Z tego powodu kryteria dla pyłu $PM_{2,5}$ przygotowano w oparciu o zapisy ww. dyrektywy. Dla pyłu $PM_{2,5}$ określono margines tolerancji (20%), który będzie ulegał stopniowemu zmniejszeniu, aż do osiągnięcia 0% w dniu 1 stycznia 2015 roku.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie co roku dokonuje oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach, a następnie klasyfikacji stref. Prowadzona ocena ma na celu monitorowanie zmian jakości powietrza i powinna skutkować podjęciem działań powodujących zmniejszenie stężeń zanieczyszczeń

w powietrzu przynajmniej do poziomu stężenia dopuszczalnego na terenie kraju w określonym terminie. Stwierdzane stężenia nie powinny przekraczać wartości dopuszczalnej po tym terminie.

W związku z powyższym Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie dokonał oceny jakości powietrza województwa zachodniopomorskiego wg nowego układu stref, tj.:

- ✓ aglomeracja Szczecińska – miasto Szczecin,
- ✓ miasto Koszalin – miasto o liczbie ludności powyżej 100 tys.,
- ✓ strefa zachodniopomorska – stanowiąca pozostały obszar województwa niewchodzący w skład aglomeracji szczecińskiej i miasta Koszalin.

Nowy podział kraju na strefy reguluje ustawa z dnia 13 kwietnia 2012 roku – o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012r. poz. 460.)

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów:

- określonych w celu ochrony zdrowia (dla terenu kraju i uzdrowisk),
- określonych w celu ochrony roślin (dla terenu kraju).

Ocenę jakości powietrza względem ochrony zdrowia prowadzi się dla zanieczyszczeń: SO₂, NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, Pb, C₆H₆, CO, As (PM₁₀), B(a)P (PM₁₀), Cd (PM₁₀) oraz Ni (PM₁₀). Dla ww. zanieczyszczeń ocenę jakości powietrza na terenie Gminy Drawno pod względem ochrony zdrowia określa jakość powietrza na terenie „strefy zachodniopomorskiej”. Zgodnie z oceną jakości powietrza atmosferycznego, dla większości powyższych zanieczyszczeń, jakość powietrza na terenie Gminy Drawno, która należy do „strefy zachodniopomorskiej” została opisana symbolem klasy A, tj. stężenia większości powyższych związków nie przekraczają poziomów dopuszczalnych oraz docelowych. Wyjątek stanowiło stężenie pyłu PM₁₀ oraz stężenie benzo(a)pirenu w latach 2010 - 2011. Dla tych dwóch zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska otrzymała klasę C, skutkującą koniecznością opracowania przez Marszałka Województwa programów ochrony powietrza (POP). Przypisanie strefie zachodniopomorskiej klasy C dla pyłu PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu nie oznacza, że przekroczenia dla tych zanieczyszczeń występują w całej strefie. Oznacza to jedynie, że w strefie występują obszary wymagające podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza w celu przywrócenia obowiązujących standardów.

Ze względu na przekraczanie poziomów dopuszczalnych dla 24-godzinnego stężenia pyłu PM₁₀ strefa zachodniopomorska została zaliczona do klasy C. Z przebiegu rocznej serii pomiarów odczytać można wyraźną sezonową zmienność stężeń pyłu (wyższe w okresie zimnym, niższe w sezonie letnim). Można więc przypuszczać, że powodem przekroczeń w sezonie grzewczym jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego wpływająca na wyraźne pogorszenie warunków aerosanitarnych. Opisanie strefy zachodniopomorskiej klasą C pod względem przekroczenia stężeń pyłu PM₁₀, do której należy Gmina Drawno, nie znaczy, że przekroczenie występuje na całym obszarze przedmiotowej strefy.

W latach 2010-2011 stwierdzono również przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu. Benzo(a)piren do powietrza dostaje się głównie w wyniku niepełnego spalania paliw stałych (węгля i drewna), przede wszystkim w paleniskach domowych. W mniejszym stopniu obecność benzo(a)pirenu w powietrzu jest wynikiem jego emisji z dużych źródeł energetycznych i przemysłowych. Niewielki udział w emisji benzo(a)pirenu mają także spaliny samochodowe. Z uwagi na fakt przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu w latach 2010-2011, który jest jednym z wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych o najbardziej rakotwórczych właściwościach, konieczne jest opracowanie Programu Ochrony Powietrza (POP) dla tego obszaru. Termin osiągnięcia docelowego poziomu benzo(a)pirenu w powietrzu, określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu, wyznaczony jest na rok 2013.

W obu przypadkach – pyłu zawieszonego PM10 i benzo(a)pirenu – w powiecie choszczeńskim na terenie którego położona jest Gmina Drawno, nie wskazano obszarów, na których występują przekroczenia standardów jakości powietrza dla obu tych zanieczyszczeń. Należy jednak mieć na uwadze, że również tutaj lokalnie, na niewielkich obszarach, zagrożenia takie mogą występować. Wskazują na to m.in. wyniki obliczeń rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń wykonanych przez WIOŚ w Szczecinie. Obszarami potencjalnych przekroczeń poziomu docelowego przez średnioroczne stężenie benzo(a)pirenu są głównie większe miasta w powiatach, w których istotny wpływ na jakość powietrza ma emisja powierzchniowa związana z indywidualnym ogrzewaniem mieszkań.

Ocenę jakości powietrza względem ochrony roślin prowadzi się dla zanieczyszczeń: SO₂ oraz NO_x. Dla tych zanieczyszczeń ocenę jakości powietrza pod względem ochrony roślin prowadzi się na terenie „strefy zachodniopomorskiej”, do której przypisany jest analizowany obszar Gminy Drawno. W wyniku oceny wykonanej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie za rok 2010 oraz za rok 2011 pod kątem stężeń dwutlenku siarki i tlenków azotu z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin, strefę zachodniopomorską zaliczono do klasy A. Oznacza to, że w województwie nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu ww. substancji.

Ocena jakości powietrza względem ochrony zdrowia i roślin prowadzona jest także dla ozonu. Poważny problem w województwie zachodniopomorskim stwarza zanieczyszczenie ozonem, występujące w sezonie letnim przy powierzchni ziemi (ozon troposferyczny). W przeciwieństwie do ozonu stratosferycznego pełniącego funkcję „ochronną”, ozon troposferyczny stanowi substancję zanieczyszczającą powietrze. Ocenę jakości powietrza pod kątem poziomów ozonu prowadzi się pod względem dwóch kryteriów, którymi są poziom docelowy (ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin) oraz poziom celu długoterminowego (ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin). Ocena jakości powietrza pod względem ochrony zdrowia oraz ochrony roślin dla zanieczyszczenia ozonem prowadzona jest dla „strefy zachodniopomorskiej”, na której zlokalizowany jest analizowany obszar gminy. Prowadzone w latach 2010-2011 pomiary ozonu wykazały, iż mierzone w sposób automatyczny poziomy stężenie ozonu, nie wykazały przekroczeń obowiązujących ze względu na ochronę zdrowia i ochronę roślin kryteriów – poziomów docelowych. Liczba dni dla strefy zachodniopomorskiej, ze stężeniami ośmiogodzinnymi wyższymi niż 120 µg/m³, uśredniona z 3 lat dla okresu 2009-2011, nie przekroczyła 25 dni, obowiązujących ze względu na zdrowie ludzi. Jednak konieczność podejmowania na obszarze województwa działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem zanieczyszczenia ozonem, zaistniała już w 2009 roku, jako wynik rocznej oceny za rok 2008. Opracowany przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej – „Program ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej w zakresie ozonu” uchwalony został przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego w marcu 2011 roku. W roku 2011, na żadnym ze stanowisk pomiarowych nie wystąpiły stężenia wyższe niż 180 µg/m³ (próg informowania społeczeństwa o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego). Natomiast na wszystkich stanowiskach pomiarowych wystąpiły stężenia ozonu wyższe od dodatkowego kryterium – poziomu celu długoterminowego. W związku z tym wszystkie strefy województwa, w tym także strefa zachodniopomorska do której należy teren Gminy Drawno opisano klasą D2. W przeciwieństwie do poziomów docelowych, których przekroczenie wymaga podejmowania decyzji o potrzebie działań na rzecz poprawy jakości powietrza w danej strefie (opracowania programów ochrony powietrza), poziom celu długoterminowego nie wymaga przygotowania POP. Wymagane jest jednak podjęcie działań związanych z ograniczeniem emisji prekursorów ozonu – tlenków azotu oraz lotnych związków

organicznych. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego przez stężenia ozonu do 2020 roku powinno być jednym z celów wojewódzkich programów ochrony środowiska. Jak wynika z przeprowadzonych na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska „Obliczeń modelowych stężeń ozonu w skali kraju - rok 2011”, na stosunkowo dużym obszarze liczba dni z wartościami stężeń powyżej 120 µg/m³ nie przekracza 5-10 dni, natomiast lokalnie na południowo – zachodnim krańcu województwa oraz na pewnych obszarach rozmieszczonych nieregularnie w innych jego częściach, wzrasta nawet do 25 dni.

Podstawowymi substancjami zanieczyszczającymi powietrze atmosferyczne na terenie gminy są pyły, których źródłem jest energetyka przemysłowa i technologie przemysłowe; dwutlenek azotu (transport, komunikacja i energetyka zawodowa) oraz dwutlenek siarki (energetyka zawodowa i sektor komunalno – bytowy). Zanieczyszczenie powietrza spowodowane jest także przez tzw. niską emisję pochodzącą z małych kotłowni osiedlowych, lokalnych kotłowni sektora usługowego oraz palenisk domowych. Obecnie na terenie gminy dominują indywidualne kotłownie opalane węglem lub koksem i węglowe paleniska domowe. Występują także (głównie w sektorze usługowym), kotłownie opalane olejem opałowym, gazem propan - butan oraz drewnem (zrębki).

3.4. Wody podziemne

Pod względem uwarunkowań hydrogeologicznych Gmina Drawno należy do terenów bogatych w zasoby wodne. Nie obserwuje się na tym terenie przekształceń w poziomie wód podziemnych w postaci obniżenia leja depresyjnego. Na terenie gminy ujmowane są przede wszystkim wody podziemne z utworów czwartorzędowych. Podyktowane to jest ich szerokim rozprzestrzenieniem, względnie niewielkimi kosztami wykonania studni, oraz korzystnymi na ogół warunkami zasilania. Warstwę wodonośną studni stanowią głównie piaski drobne, średnie, gruboziarniste, pospółka i otoczaki. Głębokości odwiertów wynoszą w większości przypadków od 8 do 40 m. Wody pobierane w mieście Drawno mają charakter artezyjski, zachodzi ich samodzielny wypływ z studni. Na terenie gminy zachodzą zjawiska o charakterze źródłowym, mają one miejsce głównie w południowo wschodniej części gminy; nad Płociczną w Drawieńskim Parku Narodowym, w dolinie Korytnicy i nad jez. Szerokim. Może to świadczyć o zwiększonej podatności wód podziemnych na infiltrację zanieczyszczeń, spowodowaną nieciągłością warstw nieprzepuszczalnych. Wschodnia część gminy znajduje się w obrębie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 125 „Wałcz-Piła”. Jest to zbiornik międzymorenowy o całkowitej powierzchni 1.712 km², o porołatym ośrodku. Średnia głębokość ujęcia wynosi 65 m, a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 169 tys. m³. Zbiornik ten został zaliczony do zlewni Odry, a z tytułu położenia na granicy województw zachodniopomorskiego i wielkopolskiego, ochrona jakości jego wód została zaliczona w wojewódzkim planie zagospodarowania przestrzeni do zadań które należy koordynować w skali obydwu jednostek administracyjnych. Według załącznika mapowego do wojewódzkiego Planu zagospodarowania przestrzeni strefa ochrony wód podziemnych tego zbiornika obejmuje na terenie gminy m.in. miejscowość Chomętowo w której zlokalizowana jest wielkotowarowa ferma hodowli trzody chlewnej zaliczana do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Od roku 2008 klasyfikację wód podziemnych prowadzono wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 roku w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. z 2008 r. Nr 143, poz. 896). Aktualnie monitoring jednolitych części wód podziemnych i powierzchniowych prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz.U.2011.258.1550). Monitoring jakości wód podziemnych na poziomie krajowym prowadzony jest przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie. Monitoring jakości wód podziemnych na poziomie regionalnym prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie. W 2011 roku Państwowy Instytut Geologiczny nie prowadził badań monitoringowych wód podziemnych na terenie Powiatu Choszczeńskiego, w tym również na terenie Gminy Drawno. Ostatnie badania wód podziemnych na terenie powiatu wykonane zostały przez PIG w roku 2010 w ramach monitoringu diagnostycznego w 3 punktach pomiarowych w miejscowościach Wardyń – punkt nr 298 (Gmina Choszczno), Łasko – punkt nr 1161 (Gmina Bierzwnik) oraz Niemieńsko – punkt nr 2022 (Gmina Drawno). Ocena wyników badań przeprowadzonych przez PIG wykazała występowanie w badanym punkcie Niemieńsko (Gmina Drawno) wód zadowalającej jakości (III klasa), reprezentujących dobry stan chemiczny. Taka sama sytuacja występowała w przypadku wód podziemnych badanych w innych punktach na terenie Powiatu Choszczeńskiego. Głównymi wskaźnikami, które miały wpływ na obniżenie przydatności badanych wód podziemnych do celów pitnych były związki żelaza i manganu stanowiące zanieczyszczenia pochodzenia geogenicznego. W Gminie Drawno głównym wskaźnikiem decydującym o jakości wód były związki manganu. Dodatkowo w punkcie Niemieńsko, znajdującym się na terenie analizowanej gminy oraz w innych punktach na terenie powiatu nie stwierdzono zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie azotanów powyżej 50 mgNO₃/l) i zagrożenia takimi zanieczyszczeniami (stężenie azotanów od 40 do 50 mgNO₃/l). Stężenie azotanów kształtowało się na bardzo niskim poziomie odpowiadającym I klasie jakości wód podziemnych tj. poniżej 10 mg/dm³.

Główne zagrożenia jakości wód podziemnych wynikają z braku kanalizacji sanitarnej (zwłaszcza na terenach zaopatrzonych w sieć wodociągową, gdzie zużycie wody jest największe) oraz z prowadzonej gospodarki rolnej (nawadnianie pól ściekami). Ogniska zanieczyszczeń koncentrują się wokół budynków gospodarskich (kurniki, obory, chlewy, szamba, gnojowniki, śmietniki). Ponadto zagrożenie stanowi nadmierna chemizacja terenów uprawnych, powodująca migrację toksycznych związków z wodami opadowymi w głąb gruntu.

3.5. Wody powierzchniowe

Pod względem zasobności w wody powierzchniowe Gmina Drawno jest zaliczana do obszarów o dużej powierzchni wód, jest to obszar pojezierza. Sieć wód powierzchniowych na omawianym terenie jest dobrze rozwinięta. Występują tu zarówno wody płynące, sztuczne i naturalne akweny, jak i tereny podmokłe. Teren gminy ma korzystny bilans wodny z tytułu wysokiej lesistości oraz dużej objętości wody retencjonowanej w torfowiskach i terenach podmokłych.

Przez obszar gminy przebiega granica pomiędzy terenami należącymi do zlewni Górnej Odry i podległymi RZGW Szczecin, oraz dorzeczem Warty (RZGW Poznań, 93% powierzchni gminy). Przebieg granicy określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 r. w sprawie przebiegu granic obszarów dorzeczy, (...) oraz podziału obszarów dorzeczy na regiony wodne.

Gmina Drawno należy w przeważającej części do zlewni Drawy oraz w mniejszym stopniu do zlewni Wardynki będącego dopływem Iny. Główne ciekі gminy to Drawa, Głęboka, Bagnica I, Bagnica II, Sitna, Słopica, Korytnica i Wardynka.

Rzeka Drawa – prawobrzeżny dopływ Noteci (drugi pod względem wielkości), do której uchodzi w jej 48,9 km (okolice Krzyża). Całkowita długość Drawy wynosi 185,9 km, a powierzchnia zlewni – 3.296,4 km². Źródła rzeki znajdują się powyżej jeziora Małego w Dolinie Pięciu Jezior (Górne, Krąg, Długie, Głębokie, Małe) w okolicach Połczyna Zdroju. Zlewnia Drawy jest obszarem skomplikowanym pod względem hydrograficznym, hydrologicznym i hydrogeologicznym, a zarazem cennym z uwagi na unikatowe wartości przyrody ożywionej i nieożywionej. Powierzchnia zlewni na terenie gminy wynosi 26 km². Ochrona doliny Drawy jest jednym z głównych celów ochronny wyznaczonych dla Drawieńskiego Parku Narodowego.

Rzeka Głęboka – niewielka rzeka o około 13 km długości wypływająca z bagien na pn. od wsi Głębokie, spiętrzona w sztuczne jezioro w początkowym biegu. Przepływa przez jez. Głębokie, Trzebuń, Pańskie i uchodzi do Drawy k. Prostyni. W jej dolinie pomiędzy jez. Głębokim i Pańskim występują torfowiska źródłiskowe (poza terenem gminy Drawno).

Rzeka Słobnica – jest to lewy dopływ Drawy o całkowitej długości 51,4 km i zlewni o powierzchni około 92 km², wypływa z jeziora Środkowego w okolicach Kalisza Pomorskiego. W obrębie gminy jest odbiornikiem ścieków z oczyszczalni Niemeńsko – Zamek.

Rzeka Bagnica I i II – na znacznym odcinku mają charakter rowu melioracyjnego. Płyną skrajem kompleksu Czarnych Gajów, uchodzą do jeziora Dubie w Drawnie. Przecinają kompleksy zmeliorowanych torfowisk niskich, w suche lata może zanikać.

Rzeka Sitna – strumień około 8 km wypływający z terenów podmokłych w okolicy Kraśnika (gm. Rzecznica) przepływa przez kompleks Czarnych Gajów i uchodzi do jeziora Dubie na zach. od Drawna. W przeważającej części ma charakter rowu melioracyjnego, tuż przed ujściem bieg naturalny.

Rzeka Korytnica - lewobrzeżny dopływ Drawy. Rzeka bierze początek w okolicach Mirosławca, przepływa przez jezioro Nowa Korytnica i uchodzi do Drawy w okolicach osady Bogdanka. Korytnica przepływa 34 kilometrowym odcinkiem przez teren gminy Drawno.

Rzeka Wardynka - rzeka o długości 17,800 km, na terenie gminy leży niewielka część jej górnego odcinka. Wypływa z torfowisk na pn. od Kiełpina, płynie przez pola jako rów melioracyjny, w dalszym biegu ma charakter strumienia leśnego. Jest dopływem Iny

Ponadto na terenie Gminy Drawno znajduje się 12 jezior o powierzchni powyżej 1 ha, zajmują one łącznie powierzchnię około 614 ha. Miasto Drawno położone jest w sąsiedztwie jezior Dubie Północne i Południowe (nazywane także jako jez. Adamowo i jez. Grażyna.) Są to największe zbiorniki wodne powstałe na rzece Drawie, na terenie gminy. Główne jeziora Gminy Drawno to: Grażyna-Adamowo (Dubie), Dominikowo-Duże, Nowa Korytnica, Trzebuń, Pańskie, Karpino, Piaseczno, Środkowe, Krzywy Róg, Chomętowskie, Żółwińskie oraz Czarne Zdanowskie.

Podstawą do prowadzenia badań jakości wód rzecznych na terenie Gminy Drawno w 2011 roku był „Program państwowego monitoringu środowiska województwa zachodniopomorskiego na lata 2010 – 2012”. Zgodnie z tym programem system oceny jakości jednolitych części wód realizowano poprzez badania i pomiary wykonywane w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. W trzyletnim okresie badaniami objęto 106 jednolitych części wód rzecznych. Na terenie powiatu choszczeńskiego badanych jest pięć JCW w siedmiu punktach pomiarowo – kontrolnych. W latach 2010-2011 wody powierzchniowe Gminy Drawno nie były objęte programem monitoringu. Wody były badane w 2012 roku, natomiast wyniki badań są w trakcie opracowywania przez Wojewódzki Inspektorat ochrony Środowiska

w Szczecinie i nie są aktualnie dostępne. W 2011 roku prowadzono badania JCW „Ina od źródeł do Stobnicy”. Według wykazów KZGW stanowiących zbiór danych referencyjnych w gospodarowaniu wodami na lata 2010 - 2015 jest to silnie zmieniona jednolita część wód (regulacja spadku, gospodarka stawowa, magazynowanie wody dla celów energetycznych). W obrębie badanej JCW zlokalizowano trzy punkty pomiarowe; na Inie poniżej Recza Pomorskiego oraz w przekrojach ujściowych Stobnicy i Wardynki. Punkty pomiarowe były zlokalizowane poza terenem analizowanej gminy. Natomiast szczegółowa analiza pozwoliła na ukazanie ogólnego stanu wód powierzchniowych w regionie. W trakcie prowadzonych badań monitoringowych w 2011 roku realizowano program monitoringu diagnostycznego (stanowisko na Inie), operacyjnego oraz program monitoringu określony dla wód, które są przeznaczone do bytowania ryb w warunkach naturalnych. JCW Ina od źródeł do Stobnicy należy do wód silnie zmienionych w związku z czym oceniany jest potencjał ekologiczny JCW (na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych). Ocena elementów biologicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań fitobentosu (wskaźnik okrzemkowy) i makrofitów (makrofitowy indeks rzeczny). Wyniki oceny wskaźnika okrzemkowego i indeksu makrofitowego w wodach Iny poniżej Recza Pomorskiego mieszczą się w granicach klasy II, natomiast jakość elementów biologicznych badanych przy ujściu Wardynki (fitobentos) i Stobnicy (makrofity) klasyfikuje wody tych cieków do klasy III. Ocena JCW sporządzona na podstawie wartości uśrednionych ze wszystkich punktów wskazuje na umiarkowany (III klasa) potencjał ekologiczny JCW „Ina od źródeł do Stobnicy”. Ocena elementów hydromorfologicznych została wykonana zgodnie z wytycznymi GIOŚ oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska. Jednolitej części wód Ina od źródeł do Stobnicy - wyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako silnie zmieniona – przypisano II klasę. Ocena elementów fizykochemicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań wskaźników wymienionych w załączniku 5 i 6 do rozporządzenia. Jakość oznaczanych elementów fizykochemicznych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz w ocenianej JCW spełnia wymagania określone dla dobrego potencjału (II klasa). W rezultacie na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych jednolitą część wód „Ina od źródeł do Stobnicy” zaliczono do klasy III oznaczającej umiarkowany potencjał ekologiczny. Badania substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej oraz wskaźników innych substancji zanieczyszczających (według KOM 2006/0129 COD) w 2011 r. wykonano z mniejszą częstotliwością niż to wymaga rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 81, poz. 685). W związku z tym nie można wykonać oceny stanu chemicznego badanych JCW. Badania przeprowadzone w roku 2011 na Inie poniżej Recza Pomorskiego wskazały na obecność benzo(g,h,i)perylene i indeno(1,2,3-cd)pirene, które są głównie produktami spalania paliw. W celu stwierdzenia przekroczeń wartości normatywnych dla tych substancji należy zwiększyć częstotliwość badań do 12 na rok, co w miarę możliwości finansowych WIOŚ w Szczecinie zostanie wykonane w latach 2013 – 2015. W 2011 roku w JCW Ina od źródeł do Stobnicy na wszystkich stanowiskach prowadzono monitoring obszaru ochrony gatunków ryb (wody przeznaczone do bytowania ryb) oraz monitoring na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Badania w zakresie wymaganych do oceny wód będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 4 października 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz. U. Nr 176, poz. 1455)) wykazały, że jakość wód nie spełniała wymagań dla tego typu obszarów chronionych ze względu na zanieczyszczenia organiczne (Wardynka i Stobnica), zawartość azotu amonowego (Stobnica) oraz ilość zawiesin w Inie.

Ponadto w Wardynce nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545) oraz wytycznymi GIOŚ stan jednolitej części wód „Ina od źródeł do Stobnicy”, której potencjał ekologiczny został sklasyfikowany jako umiarkowany oraz nie zostały spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych oceniono jako zły.

Zbiorniki wodne są bardziej podatne na zanieczyszczenia głównie ze względu na położenie w zagłębieniach terenu. Podlegają one wpływom otaczającego obszaru związanym ze spływem wód powierzchniowych zawierających związki biogenne, a substancje zanieczyszczające mogą być trwale kumulowane w osadach dennych. W roku 2010-2012 nie prowadzono badań jakości wód jezior położonych na obszarze Gminy Drawno. Zgodnie z danymi Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Choszcznie w 2010 roku w ramach wykonywanych zadań badano jakość wód w kąpieliskach. W 2010 przebadano 2 kąpieliska: w Choszcznie - jezioro Klukom i w Drawnie - jezioro Grażyna. Wodę do badania pobierano w dwóch punktach (strona lewa i strona prawa pomostu) w następujących terminach: 07.06.2010 r., 22.06.2010 r., 05.07.2010 r., 20.07.2010 r., 03.08.2010 r., 17.08.2010 r., oraz 31.08.2010 r. Na obu kąpieliskach woda była zdatna do kąpiei. W 2011 r. po nowelizacji ustawy Prawo wodne w żadnej gminie Powiatu Choszczeńskiego nie wyznaczono uchwałą Rady Gminy kąpielisk. Wyznaczono za to 3 miejsca wykorzystywane do kąpiei: w Choszcznie jez. Klukom, w Drawnie jez. Adamowo i w Dominikowie jez. Dominikowskie. Zlecone przez organizatora badania jakości wody wykazały, że w miejscach przeznaczonych do kąpiei woda odpowiadała wymaganiom określonym w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 08.04.2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakości wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpiei (Dz. U. Nr 86 poz. 478). Informacje o wynikach analizy jakości wody uzyskano w Państwowym Powiatowym Inspektoracie Sanitarnym w Choszcznie.

3.6. Klimat akustyczny

Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie jak i na zmniejszaniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Zjawiska wpływające ujemnie na stan otaczającego środowiska, które utrudniają lub pogarszają komfort życia ludzi w wyniku negatywnego oddziaływania hałasu nazywamy uciążliwością akustyczną. Przekroczenie dopuszczalnych wartości parametrów, charakteryzujących stan środowiska np. dopuszczalny poziom hałasu A, stwarza zagrożenie zdrowia ludzi lub degradacji środowiska. Prawo nakłada na organy administracji państwowej i samorządowej obowiązek kontroli, ograniczania lub eliminowania uciążliwości. Podmioty gospodarcze są zobowiązane do stosowania rozwiązań technologicznych, które spełniają wymagania ochrony środowiska.

Ze względu na środowisko występowania, hałas dzieli się na trzy podstawowe grupy:

- hałas w przemyśle (przemysłowy),
- hałas w pomieszczeniach mieszkalnych, użyteczności publicznej i na terenach wypoczynkowych (komunalny),

- hałas od środków transportu (komunikacyjny).

Hałas przemysłowy jest to hałas stworzony przez źródła zlokalizowane wewnątrz i na zewnątrz obiektów budowlanych różnego typu. Bywa on najczęstszą przyczyną skarg ludności. Wynika to między innymi z faktu, że hałasy tego typu mają najczęściej charakter ciągły, często o bardzo dokuczliwym brzmieniu. Na hałas przemysłowy wpływają wszelkie źródła hałasu znajdujące się na terenie zakładu przemysłowego, zarówno na otwartej przestrzeni (punktowe źródła hałasu), jak i w budynkach (wtórne źródła hałasu). Punktowymi źródłami hałasu są wentylatory, czerpnie, sprężarki itp. usytuowane na zewnątrz budynków. Źródłem hałasu wtórnego są obiekty budowlane w tym produkcyjne, w których hałas pochodzący od pracy maszyn i urządzeń emitowany jest do środowiska przez ściany, strop, okna i drzwi. Ponadto prace dorywcze wykonywane poza budynkami produkcyjnymi jak np. cięcie, kucie, a także obsługa zakładów przez transport kołowy stanowią dodatkowe źródło hałasu.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie dominują podmioty działające w handlu hurtowym i detalicznym, rolnictwie oraz budownictwie i to one kształtują klimat akustyczny w bezpośrednim swoim otoczeniu. Oddziaływanie akustyczne funkcjonujących zakładów ma charakter punktowy. O wpływie zakładu na klimat akustyczny środowiska decyduje jego lokalizacja. W przypadku zakładów zlokalizowanych w otoczeniu terenów, dla których rozporządzenie nie przewiduje dopuszczalnych poziomów dźwięku (tereny przemysłowe, aktywizacja gospodarcza, tereny rolne, lasy, itp.) problem hałasu nie występuje. Pojawia się on wówczas, gdy zakład sąsiaduje z obszarami zapisanymi w planach zagospodarowania przestrzennego, jako tereny wymagające ochrony przed hałasem (zabudowa mieszkaniowa, tereny oświaty, służby zdrowia, tereny rekreacyjne). Wówczas występują sytuacje, w których zakłady przekraczają obowiązujące wartości dopuszczalne poziomu równoważnego hałasu.

Ochrona przed hałasem polega na zapobieganiu przekraczania dopuszczalnych wartości poziomu równoważnego hałasu. Aktualnie zgodnie z art. 115a ustawy Prawo ochrony środowiska w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska, na podstawie pomiarów dokonanych przez wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub pomiarów podmiotu zobowiązanego do ich prowadzenia, że poza zakładem w wyniku jego działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu, organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu. W przypadku zakładów, dla których obowiązek wykonania raportu jest wymagany, pozwolenie wydaje Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego, a na terenach zamkniętych Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie prowadził działań kontrolnych funkcjonujących przedsiębiorstw na terenie gminy pod względem oceny zachowania przepisów dotyczących hałasu.

Hałas komunikacyjny pochodzi od środków transportu lotniczego, kolejowego i drogowego. Szczególnie narażone są tereny znajdujące się w pobliżu większych tras komunikacyjnych. Wynika to z dużej dynamiki wzrostu ilości środków transportu, zwłaszcza pojazdów samochodowych notowanego w ostatnich latach oraz wzmożonego ruchu tranzytowego (towarowego i osobowego) w komunikacji międzynarodowej.

Na terenie Gminy Drawno hałas generowany przez pojazdy samochodowe jest dominującym źródłem, mogącym w znaczny sposób kształtować klimat akustyczny na analizowanym obszarze. Hałas wywołany ruchem drogowym, charakteryzowany jest przez takie czynniki jak: natężenie ruchu, struktura strumienia pojazdów oraz płynność ruchu. Ważny jest także stan nawierzchni poszczególnych dróg oraz odchylenie jezdni. Na terenie gminy istnieje dość dobrze rozbudowana sieć dróg. Główne powiązania z województwem i krajem zapewnia sieć dróg krajowych oraz wojewódzkich. Przez gminę przebiega bezpośrednio droga krajowa nr 10 relacji Żółtowo –

Prostynia oraz droga wojewódzka nr 175 przebiegająca przez Drawsko Pomorskie – Kalisz Pomorski – Choszczno. Drogi powiatowe także mają wpływ na emisję hałasu, ale ze względu na mniejszą przepustowość i natężenie ruchu pojazdów stanowią mniejsze zagrożenie.

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, co 5 lat prowadzi badania dotyczące pomiaru natężenia ruchu na drogach województwa zachodniopomorskiego. Ostatni pomiar natężenia ruchu przeprowadzony był w roku 2010. Dane dotyczące natężenia ruchu i jego struktury przedstawione przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad w odniesieniu do wybranych odcinków drogi wojewódzkiej nr 175 przechodzącej przez teren gminy, wskazują iż natężenie ruchu kształtuje się na poziomie około 1.500 pojazdów/dobę, np. droga wojewódzka Nr 175 relacji Drawno – Kiełpino – natężenie ruchu kształtowało się na poziomie 1.414 pojazdów/dobę.

Samoloty, śmigłowce, motolotnie, charakteryzują się bardzo wysokim poziomem emitowanego dźwięku. Droga rozprzestrzeniania się fali dźwiękowej uniemożliwia zastosowanie skutecznych zabezpieczeń przed hałasem, stąd też emisja hałasu obejmuje stosunkowo duże powierzchnie terenu. Jednakże hałas lotniczy ma przede wszystkim znaczenie lokalne. Z uwagi na brak lotniska, nie występują tu problemy związane z oddziaływaniem hałasu lotniczego w środowisku. Utworzone w ostatnim dziesięcioleciu korytarze powietrzne dla krajowego i międzynarodowego lotniczego ruchu pasażerskiego nie wpływają na stan klimatu akustycznego na terenie powiatu.

W roku 2011 Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie nie prowadził pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie Gminy Drawno.

Na terenie gminy mamy do czynienia z obszarami, w których hałas przenikający do środowiska kształtuje klimat akustyczny tych terenów. Racjonalnie prowadzona polityka rozwoju przestrzennego z jej podstawowymi funkcjami winna być prowadzona i ukierunkowana na powstrzymanie degradacji oraz przywracanie walorów środowiska naturalnego, w tym na poprawę i kształtowanie klimatu akustycznego.

3.7. Promieniowanie elektromagnetyczne

Największy wpływ na emisję promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy mają nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych, pracujących w paśmie 900MHz i wyższych częstotliwościach. Operatorzy telefonii komórkowej funkcjonujący na terenie gminy to: T-Mobile, Plus, Orange, Aero 2 oraz Mobyland. Na terenie gminy znajduje się 8 przekaźnikowych stacji sieci komórkowej (Drawno – 6, Żółwino – 2). Instalacje te emitują niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, generowane przez anteny stacji w czasie jej pracy, a ich moc promieniowania jest różna w zależności od wielkości stacji bazowej (często również powyżej 100 W). Częstotliwość emitowania pól elektromagnetycznych waha się w granicach od 30kHz do 300GHz. W przypadku tych urządzeń pola elektromagnetyczne są wypromieniowywane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Wokół budowanych stacji bazowych telefonii komórkowych istnieje możliwość tworzenia obszarów ograniczonego użytkowania. Na terenie gminy do tej pory nie wystąpiła potrzeba tworzenia takich obszarów. Ponadto źródłem pól elektromagnetycznych są linie energetyczne i urządzenia elektroenergetyczne, tj. stacje transformatorowe oraz sieć rozdzielcza SN-15kV, urządzenia nadawcze, diagnostyczne i inne, będące w posiadaniu policji, straży pożarnej, pogotowia, wojska, placówek naukowo - badawczych i zakładów przemysłowych.

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne. Aby ograniczyć uciążliwości promieniowania elektromagnetycznego należy podjąć niezbędne działania polegające na:

- analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne,
- zobowiązaniu inwestorów do pomiaru emitowanego promieniowania i ewentualnego ograniczenia uciążliwości.

Ostatnie zmiany w ustawie Prawo ochrony środowiska zniósł obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak wprowadzają obowiązek wykonania pomiarów pól elektromagnetycznych na prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne (przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko). Pomiary należy przeprowadzić bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie prowadzi pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. nr 221, poz. 1645). Zgodnie z powyższym rozporządzeniem, monitoring pól elektromagnetycznych polega na wykonywaniu w cyklu trzyletnim pomiarów natężenia składowej elektrycznej pola w określonych punktach pomiarowych rozmieszczonych równomiernie na obszarze województwa zachodnio-pomorskiego. Zakres prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku obejmuje pomiary natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego w przedziale częstotliwości co najmniej od 3MHz do 3000MHz. Pomiary w każdym punkcie wykonywane są 1 raz w ciągu roku. Szczegółowe wartości dopuszczalnych natężeń pól promieniowania określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Zgodnie z rozporządzeniem dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych wyznaczone zostały dla „terenów przeznaczonych pod zabudowę jak i miejsc dostępnych dla ludności” i odnoszą się do różnych zakresów częstotliwości pól od 50Hz do 300GHz. Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w 2011 roku pomiary promieniowania elektromagnetycznego na terenie Gminy Drawno nie były prowadzone. Ostatnie badania na analizowanym terenie wykonano w roku 2010. Pomiary były prowadzone na podstawie próbkowania co najmniej jednej próbki co 10 sekund, pomiędzy godzinami 10:00 a 16:00 w dniu roboczym, w temperaturze nie niższej niż 0°C, przy wilgotności względnej nie większej niż 75%, bez opadów atmosferycznych. Wynik składowej elektrycznej zmierzonej na stanowisku pomiarowym w Drawnie wynosił 0,19 [V/m]. Zgodnie z pkt. 1 zał. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645) zmierzone wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego są znacznie poniżej wartości dopuszczalnej (7 V/m), określonej w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych oraz sposobu sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1182 i 1183).

Ponadto na podstawie art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.), wojewódzki inspektor ochrony środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz miejsc dostępnych dla ludności. Rejestr ten dostępny jest na stronie internetowej www.wios.szczecin.pl. W latach 2010 - 2011, na terenie Powiatu Choszczeńskiego, w tym także na terenie Gminy Drawno nie występowania zagrożonych obszarów.

3.8. Walory przyrodnicze

Według podziału geobotanicznego Polski Gmina Drawno leży w obrębie obszaru Euro-Syberyjskiego, prowincji Niżowo-Wyżynnej i Środkowoeuropejskiej, działu Bałtyckiego, poddziału Równin Przymorskich oraz Wysoczyzn Pomorskich, krainy Pojezierza Pomorskiego oraz okręgu Wałeczko Drawskiego.

Roślinność potencjalna - roślinność jaka mogłaby się wykształcić spontanicznie, gdyby wyłączyć wszelką ingerencję człowieka ma danym terenie. Na terenie Gminy Drawno dominują siedliska kwaśnych dąbrów, lasów bukowych i grądów. Są one związane z glebami brunatnymi i rdzawymi. Znaczny obszar zajmują siedliska łągów olsowych i olsów w związku ze znacznymi terenami znajdującymi się w strefie oddziaływania rzek i jezior.

Roślinność rzeczywista - zbiorowiska leśne gminy zasadniczo odpowiadają siedliskom, na których się rozwijają. Jednakże zgodnie z dokumentem pn. „Waloryzacja przyrodnicza gminy Drawno” wątpliwości budzić może kwestia zgodności boru mieszanego porastającego znaczne obszary w wschodniej części gminy i jest on pochodzenia antropogenicznego, porasta potencjalne siedliska kwaśnych dąbrów. Naturalne bory występują w obrębie Dominikowa oraz Głuska. Najbogatsze strukturalnie i florystycznie są lasy łągowe, które stanowią zrąb roślinności proponowanej do ochrony w rezerwach. Związane są przestrzennie z doliną Drawy. Występują też na torfowych, częściowo odwodnionych obrzeżach mis jeziornych.

Roślinność łąkowa - zbiorowiska łąk zajmują około 4% powierzchni gminy. Zbiorowiska łąk zajmują stosunkowo duży fragment powierzchni gminy (duży kompleks zmeliorowanych łąk i pastwisk występują w okolicy Brzezin). Do najbardziej interesujących należą wilgotne łąki rdestowo-ostrożeńowe, świeże łąki rajgrasowe, ekstensywnie koszone ziołorośla sitowia leśnego, turzycowiska turzycy darniowej, turzycowiska turzycy tunikowej. Wskutek zarzucenia dawnego, ekstensywnego użytkowania te cenne przyrodniczo typy łąk, jeszcze kilkanaście lat temu bardzo pospolite, przekształcają się szybko we wtórne turzycowiska lub mozgowiska, zarastają trzciną, ostrożeniem polnym i pokrzywą, a z czasem łozami i olszami. Zbyt intensywne i zbyt niskie koszenie przekształca je natomiast w ubogie florystycznie łąki kłosówkowe. Ich zachowanie wymaga zabiegów aktywnej ochrony przyrody, gdyż zaniechanie obecnie prowadzonego ekstensywnego użytkowania spowoduje procesy sukcesyjne w kierunku mniej wartościowych inicjalnych zbiorowisk leśnych.

Roślinność torfowisk - stanowiska torfowisk są stosunkowo nieliczne na terenie Gminy Drawno jednak stanowią jedno z cenniejszych ekosystemów. Są to zarówno mszary dywanowe z wełnianką lub turzycą dzióbkowatą i torfowcem odgiętym, jak i kępkowo-dolinkowe mszary z torfowcem Magellana; spotyka się też skupienia przygiętki białej, turzycy bagiennej i turzycy nitkowatej. W dolinach rzek i w zagłębieniach połączonych z jeziorami wykształcają się torfowiska pojezierne, zalewowe, przepływowe i źródłiskowe, o zróżnicowanej hydrologii, często zasilane dodatkowo wypływami wód podziemnych. Bardzo zróżnicowana jest w rezultacie ich roślinność, obejmując rozmaite zbiorowiska od trzęsawisk z bobrkiem trójlistkowym, przez mechowiska

z turzycą obłą, podszyte mchami brunatnymi szuwały kłoci wiechowatej, kwaśne młaki z turzycą pospolitą, po skupienia kępowych turzyc – np. tunikowej i darniowej oraz szuwały turzycowe. Roślinność wielu torfowisk, zwłaszcza zalewowych, przepływowych i źródłiskowych, ale i niektórych torfowisk pojeziornych, była użytkowana kośnie. W rezultacie wykształciły się na nich fitocenozy półnaturalne o charakterze łąkowym. Zabiegi przeprowadzane na torfowiskach powinny prowadzić do odwrócenia skutków przesuszenia tych ekosystemów będącego bezpośrednim lub pośrednim skutkiem działań człowieka (zahamowanie odpływu, wpływ szaty roślinnej na funkcjonowanie torfowisk). Celem ubocznym jest także retencja wody w formach nie powodujących uszczerbku dla walorów przyrody.

Grunty leśne na terenie gminy w 2011 roku zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Szczecinie zajmowały 67,10 %, co w porównaniu do średniej województwa (35,30%) było dużym zalesieniem. Ich powierzchnia wynosiła około 22.262,50 ha. Obszar gminy znajduje się w zarządzie dwóch Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych oraz w zarządzie Drawieńskiego Państwowego Narodowego (lasy w dolinie Drawy poniżej jez. Dubie). Nadleśnictwa znajdujące się na terenie gminy w zarządzie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Szczecin to:

- ✓ Nadleśnictwo Drawno (większość lasów gminy),
- ✓ Nadleśnictwo Głusko (pomiędzy Korytnica a wschodnia granica gminy),
- ✓ Nadleśnictwo Bierzwnik niewielkie fragmenty lasów przy pd. – zach. granicy RDLP Szczecinek,
- ✓ Nadleśnictwo Kalisz Pomorski.

Lasy Gminy Drawno występują w dużych kompleksach. Dominującym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Tworzy leśne zbiorowiska zastępcze z drzewostanem iglastym. W wyniku uprawy sosny na siedliskach dąbrów lub buczyn wykształcają się specyficzne ekosystemy leśne. Dominują one pod względem zajmowanej powierzchni wśród lasów gminy i mogą mieć rozmaity charakter. Często są sośniny podszyte zwartym kobiercem traw np. śmiałka pogiętego lub trzcinnika piaskowego, a nawet traw łąkowych. Nie brakuje także cenniejszych zbiorowisk leśnych. Występują kompleksy buczyn (w dolinie Drawy i na zachód od niej), na zabagnionych siedliskach przy brzegach jezior i nad rzekami występują lasy olszowe, wykazujące zmienność od typowych łągów olszowych na terasach rzecznych po bagienne, kępowe olsy, spotykane czasem przy jeziorach. Niewielką powierzchnię zajmują grądy.

Istotną rolę odgrywają lasy ochronne o charakterze wodochronnym, tj. wzdłuż Drawy, powyżej granic DPN, wzdłuż jez. Grażyna i jez. Adamowo, wzdłuż rynny Jezior Dominikowskich oraz wzdłuż Korytnicy wraz z jez. Nowa Korytnica. Celowe jest by lasy ochronne - wodochronne wyznaczyć nie tylko wzdłuż dużych jezior i dużych rzek, ale także wzdłuż mniejszych cieków, wokół cennych przyrodniczo torfowisk. Istnienie lasu wokół torfowiska ma zasadnicze znaczenie dla zachowania jego bilansu wodnego; torfowiska pełnią w bilansie wodnym krajobrazu funkcje podobną do jezior. Wzdłuż rynien terenowych i istniejących w nich ciągów torfowisk, nawet zdegradowanych. Rynny takie są ważnymi strukturami wpływającymi na kształtowanie się hydrologii wód podziemnych.

Gmina Drawno jest gminą rolno leśną o przewadze terenów zalesionych. Najcenniejsze siedliska fauny w gminie związane są z terenami podmokłymi - jeziorami, torfowiskami, łąkami, które osadzone w sąsiedztwie pól uprawnych zapewniają dobrą bazę żerową. Występują tu gatunki zarówno te, które preferują tereny o strukturze mozaikowej polno - leśnej jak i gatunki wymagające dużych kompleksów leśnych. Punktem wyjścia dla scharakteryzowania fauny Gminy Drawno są opracowania wykonane dla terenu Drawieńskiego Parku Narodowego wraz z otuliną. Charakterystyczna dla Drawieńskiego Parku Narodowego jest łatwość zobaczenia bielika,

rybołowa, kormorana, nurogęsi, gągoła, czy śladów żerowania bobra. Na ugorach w okolicy Jażwin odnotowano bardzo rzadkiego węża oraz gniewosza.

Ichtiofaunę Drawy cechuje wyjątkowa różnorodność oraz udział ryb o wysokich wymaganiach środowiskowych. Nie została ona dotknięta przez procesy degradacyjne w tak dużym stopniu, jak w innych polskich rzekach. Obok gatunków skrajnie zagrożonych, ginących minoga rzecznej i strumieniowego, troci wędrowniej i certy, zachowały się tu jeszcze liczne i stosunkowo stabilne populacje gatunków rzadkich w skali kraju - pstrąga potokowego, lipienia, strzebli potokowej i głowacza białopłetwego. W jeziorach zachowały się populacje rzadkich gatunków – bardzo rzadkiej w Polsce troci jeziorowej oraz coraz radszych w kraju sielawy i siei.

Do najcenniejszych gatunków ptaków należą: bocian czarny, tracz nurogęś, kania czarna, kania ruda, bielik, orlik krzykliwy, rybołów, jarząbek, puchacz i włośchatka. Inne występujące tu gatunki rzadkie lub zagrożone w skali regionalnej, o wyspowym charakterze występowania, powiązane z zanikającymi typami ekosystemów to między innymi: kormoran, gągoł, trzmielojad, krogulec, kobuz, derkacz, żuraw, kszyc, samotnik, siniak, zimorodek, krętogłów, dzięcioł zielony, dzięcioł średni, pliszka górską, strumieniówką, zniczek, srokosz, czyż, krzyżodziób świerkowy i inne.

Spośród ssaków liczne są jelenie, sarny, dziki, lisy i zające. Populacja jeleni szczególnie liczna bywa jesienią i zimą, kiedy schodzą się one na teren Parku w poszukiwaniu spokoju. Niemal wszędzie widoczne są ślady działalności bobrów. Herbowne zwierzę Parku, wydra, jest pospolita, lecz bardzo trudna do zobaczenia. Faunę ssaków uzupełniają ryjówki, gryzonie, 8 gatunków nietoperzy, jeże i drobne drapieżniki (m. in. oba gatunki kun, tchórz, gronostaj, borsuk). Sporadycznie zdarza się zachodzenie na teren DPN: łosia, daniela, wilka, a nawet żubra, pochodzących z żyjących w sąsiedztwie populacji.

Szczegółowa inwentaryzacja gatunków, wraz z ich stanowiskami zawarta jest w "Waloryzacji przyrodniczej gminy Drawno" oraz w operatach Drawieńskiego Parku Narodowego. Miejsca te zostały w większości objęte proponowanymi przez autorów waloryzacji planami utworzenia obszarów chronionych.

Według projektów długofalowych założeń ochronnych dopuszcza się na terenie DPN i otuliny działania mające na celu ograniczanie liczebności populacji niektórych gatunków zwierząt, m.in. zwierzyny łownej, pospolitych i ekspansywnych, szkodników leśnych (owady).

Na terenie gminy Drawno występuje 13 gatunków ssaków łownych i 13 gatunków ptaków. Z łowieckiego punktu widzenia najistotniejszymi gatunkami zwierzyny łownej są jeleni, dziki i sarna. Teren parku narodowego i otuliny obejmują szczegółowe wytyczne określone w rozdziale Zasady polityki względem zwierzyny parku w „Planie ochrony Drawieńskiego Parku Narodowego”.

3.9. Formy ochrony przyrody

Na podstawie ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2009r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.), formami ochrony przyrody są w Polsce parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo – krajobrazowe. Dodatkowo zgodnie z ww. ustawą ochroną objęto określone gatunki roślin, zwierząt i grzybów. Na terenie Gminy Drawno zlokalizowanych jest wiele form ochrony przyrody i krajobrazu.

Obszar Gminy Drawno obejmuje swym **zasięgiem Drawieński Park Narodowy**. Park utworzony został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10.04.1990 roku w sprawie utworzenia Drawieńskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 26 poz.151). Aktualnie powierzchnia Drawieńskiego Parku Narodowego wynosi 11. 531,95 ha, z czego w zarządzie DPN jest 11.211,42 ha (wg informacji zawartych na stronie DPN - stan na 16.02.2012). Powierzchnia otuliny wynosi 40.896 ha. Powierzchnia ochrony częściowej: 10.225,02 ha, powierzchnia ochrony krajobrazowej: 313,19 ha, udział ekosystemów leśnych: 9.188,89 ha, udział wód powierzchniowych: 919,17 ha. Park obejmuje swoim zasięgiem dwie gminy powiatu choszczeńskiego: Bierzwnik - 74,43 ha, oraz Drawno – 1.903,42 ha. Drawieński Park to najbardziej malowniczy i wartościowy przyrodniczo fragment Równiny Drawskiej, dużego obszaru sandrowego na Pojezierzu Pomorskim. Teren parku oparty jest o rozwidlenie rzeki Drawy i Płocicznej wraz z otaczającymi je borami sosnowymi. Koryta obu rzek tworzą meandrujące zakola. Na terenie parku ochronie podlegają wszystkie składniki przyrody żywej i nieżywej. Szczególnie cenne są drzewostany dębowe i bukowe liczące blisko 300 lat, a także zachowane w dolinach rzek lasy łęgowe i olsy. Liczba roślin i zwierząt występujących na terenie parku to: rośliny naczyniowe: 924 (chronionych: 55), pijawki: 18 (chronionych: 1), jętki: 30 (chronionych: 3), ważki: 47 (chronionych: 11), mięczaki: 70 (chronionych: 18), kózkowate: 49 (chronionych: 1), ryby: 39 (chronionych: 6), płazy: 13 (chronionych: 13), gady: 7 (chronionych: 7), ptaki: 169 (chronionych: 151), ssaki: 42 (chronionych: 19). Z obszarem Parku i otuliny związana jest bezpośrednio zlewnia rzeki Drawy o powierzchni 567 km². Bystry nurt rzeki rzeźbi efektowne jary i wąwozy wcięte w powierzchnię sandru o zboczach dochodzących do 30 m wysokości, porośniętych wielogatunkowym drzewostanem. Obecnie Drawieński Park Narodowy odznacza się bogactwem występujących tu typów ekosystemów. Miarą tego bogactwa jest liczba 224 udokumentowanych zbiorowisk roślinnych. Powierzchniowo dominują lasy – stanowią ponad 80 % powierzchni Parku - przede wszystkim buczyny, łęgi olszowe i olsy, a także płaty borów sosnowych. Charakterystycznymi elementami przyrody Parku są także torfowiska, oraz ekosystemy wodne i łąkowe. Jeziora położone na obszarze Drawieńskiego Parku cechują się znaczną zmiennością pod względem trofii, powierzchni i głębokości. Kilka z nich wyróżnia się oryginalną fauną i florą. Zwierzęciem herbowym Drawieńskiego Parku Narodowego jest wydra.

Ponadto na obszarze gminy istnieje obecnie jeden obszar objęty ochroną rezerwatów (poza obszarami rezerwatowymi ochrony ścisłej wewnątrz Drawieńskiego Parku Narodowego). Jest to **„Torfowisko Konotop”** zatwierdzone przez Wojewodę Zachodniopomorskiego dnia 3 sierpnia 2007r. Posiada on powierzchnię 51,97 ha. Rezerwat położony jest w obrębie ewidencyjnym Wygon, Zatom i Barnimie w Gminie Drawno i Bierzwnik. Ponadto dla rezerwatu wyznaczono otulinę o powierzchni 229,87 ha, położoną w Gminie Drawno i Bierzwnik. Rezerwat znajduje się na gruntach będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie: Nadleśnictwa Bierzwnik, Nadleśnictwa Drawno oraz Agencji Nieruchomości Rolnych, Oddział Terenowy w Gorzowie Wielkopolskim. Kompleks torfowiskowy nad jeziorem Konotop charakteryzuje się bardzo bogatym występowaniem gatunków rzadkich, tj. flora roślin naczyniowych torfowiska. Występują tu między innymi bażyna czarna, skrzyp pstry, roszciska długolistna i kruszczyk błotny. Bażyna czarna oraz skrzyp pstry nie występują w sąsiednim Drawieńskim Parku Narodowym. Stanowisko skrzypu pstrego jest jednym z kilku w Polsce. Stanowisko bażyny położone w strefie południowego skłonu Pojezierza Pomorskiego jest również unikatem botanicznym. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie torfowiska pojeziernego wypełniającego rynną wypłacającego się jeziora Konotop wraz z licznymi chronionymi i rzadkimi gatunkami roślin m.in. bażyny czarnej oraz zwierząt, w tym żurawia i brodzieca samotnego.

Na terenie gminy zlokalizowano również inne obszary o walorach kwalifikujących do utworzenia obiektów o takim statusie. Są to obiekty; „Jezioro Czarne Zdanowskie” i „Jezioro Piaseczno”. Celem utworzenia pierwszego z nich jest zachowanie kompleksu torfowiskowego z procesem regeneracji potorfii i cenną florą. Głównym zagrożeniem jest przesuszanie (m.in. przez odprowadzania wody rowami melioracyjnymi) oraz zarastanie nalotem sosny. Celem utworzenia drugiego rezerwatu jest zachowanie jeziora ramienicowego z bogatą populacją jeziorzy morskiej oraz kompleksu cennej roślinności androgenicznej. Głównym zagrożeniem dla obszaru jest silna antropopresja (kąpieliska, wędkarze, biwaki) oraz związane z tym zanieczyszczenia i eutrofizacja, przesuszanie i zarastanie ekosystemów otwartych.

Inną formą ochrony przyrody ustanowioną na terenie gminą są obszary chronionego krajobrazu. Na obszarze Gminy Drawno położone są częściowo trzy obszary chronionego krajobrazu: „Choszczno – Drawno”, „Bierzwnik” i „Korytnica rzeka”, wyznaczone na mocy rozporządzenia wojewody gorzowskiego (rozp. nr 12 z 24.11.98, Dz. Urz. Nr 20 poz.266) i jeden powołany uchwałą Miasta i Gminy Drawno, OchK „Dominikowo - Niemieńsko” (Uchwała Rady Miasta i Gminy z 22.12.2000r.).

Obszar Chronionego Krajobrazu „Choszczno – Drawno” – łączna powierzchnia wynosi 22.500 ha, w tym w Gminie Drawno 6.707 ha. Obejmuje jezioro Dominikowskie, okolice Drawna z jeziorami drawieńskimi, lasy między Drawnem a Kiełpinem, wraz z jeziorem Piaseczno, cały kompleks Czarnych Gajów od Drawna po Lubieniów i Kraśnik, dolinę Drawy między Drawnem a Prostynią, rynne. Na krajobraz tych terenów składają się głównie lasy borowe, przemieszane tereny rolnicze i leśne o różnym układzie siedlisk, obszary źródliskowe. Wschodnia część obejmuje fragment Puszczy Drawskiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Bierzwnik” – zajmuje powierzchnię 30,632 ha, w tym 1.312 ha w obrębie gminy – były teren OchK Puszczy Drawskiej. Celem ochrony są charakterystyczne cechy fizjograficzne oraz nieprzekształcone środowisko przyrodnicze. Zagrożenia dla obszaru to zainwestowanie i zabudowa otwartego krajobrazu polno leśnego, zalesianie łąk, zmiany stosunków wodnych – melioracje i regulacja w dolinach rzecznych, intensyfikacja rolnictwa, sukcesja na nie użytkowanych łąkach.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Korytnica Rzeka” – łączna powierzchnia wynosi 30.842 ha, w tym w Gminie Drawno 3.572 ha. Obszar położony jest na terenie Puszczy Drawskiej. Przedmiotem ochrony jest leśno – jeziorny krajobraz puszczy. Teren charakteryzuje się mozaiką rozproszonych wśród licznych lasów i jezior, mszarnych torfowisk. Główne zagrożenia to niewłaściwa gospodarka leśna i zabudowa letniskowa. Problemem jest nieposiadający przepławki jaz w Jażwinach.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dominikowo – Niemieńsko” - zajmuje powierzchnię około 5.755 ha. Obszar położony jest częściowo na terenie Borów Dominikowskich i w południowej części Polany Drawskiej pomiędzy Drawieńskim Parkiem Narodowym, Choszcznem, Drawnem i rzeką Korytnicą. Celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych tego terenu. Teren ten charakteryzuje się harmonicznym połączeniem rolniczego i leśnego użytkowania terenu. Występują na tym obszarze liczne gatunki flory ciepłolubnej. Teren słynie też z doskonale zachowanych, w skali regionu, alei przyrodniczych. Najistotniejsze zagrożenia dla tego obszaru to, intensyfikacja rolnictwa, sukcesja na nie użytkowanych łąkach, nawożenie gnojowicą pól Polany Drawieńskiej oraz presja turystyczna na jeziora. Obszar ten został powołany do Uchwałą Rady Miejskiej w Drawnie nr XIX/128/2000 dnia 22 grudnia 2000r.

Ponadto powołując się na decyzję wykonawczą Komisji UE z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie przyjęcia piątego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny, na Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. z dnia 4 lutego 2011 r.) oraz na dane Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, na terenie Gminy Drawno ustanowiono 2 specjalne obszary ochrony siedlisk mające znaczenie dla wspólnoty oraz 1 obszar specjalnej ochrony ptaków, tj.:

- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023,
- obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046,
- obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Puszczy nad Drawą PLB 320016.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 – specjalny obszar ochrony siedlisk. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 15.046,7 ha. Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr C(2008) 8039) (2009). Obszar obejmuje jedno z największych jezior Pojezierza Drawskiego (powierzchnia 1.439 ha, głębokość 46 m), przez które przepływa rzeka Drawa. W granicach obszaru mieści się też odcinek doliny Drawy i Starej Drawy, uytułowany poniżej jeziora, wraz z otaczającymi łąkami i lasami. Dolna granica znajduje się przy jeziorze Grażyna koło Drawna. W granicach obszaru zawierają się także: fragment doliny Studzienicy, z bardzo dobrze rozwiniętymi zjawiskami źródłiskowymi oraz najlepiej w regionie wykształconymi fragmentami grądów, a także fragmenty Puszczy Drawskiej z rozproszonymi torfowiskami mszarnymi i jeziorkami dystroficznymi z płem mszalnym (Jez. Okoń). Jezioro Lubie należy do typu jeziora sielawowych, z podwodnymi łąkami ramieniowymi oraz reliktową fauną wodnych bezkręgowców. Jeziora otaczają cenne kwaśne buczyny. Do bardzo ważnych obiektów należy projektowany rezerwat źródłiskowy "Lubieszewo" na zboczu wzniesień morenowych nad jeziorem. Dolina Drawy znajdująca się w opisywanym obszarze jest żłobiona w piaskach sandrowych, porośniętych lasami Puszczy Drawskiej. Brzegi rzeki są urozmaicają przełomy i mielizny. Rosną tu szuwary, a na linii rzeki znajduje się kilka eutroficznych jezior: Dębno Wielkie, Dębno Małe, Strunowo. Teren ten jest niezamieszkały - poligon wojskowy, jednak tylko na niewielkich fragmentach rzeka i jej dolina wchodzi w skład obiektów taktycznych. Do rzeki przylega szeroka strefa ochronna, izolująca od obszarów, gdzie odbywają się ćwiczenia wojskowe. Przy Starej Drawie zachowały się stare drzewostany buczyn i dąbrów. W pobliżu doliny występują też jeziora z twardą wodą otoczone szuwarami kłociowymi (Jez. Za Dywizją, Marglowe, Borowo). Poniżej Prostyni rzeka płynie przez duże torfowisko niskie, podścielone bardzo grubą warstwą gytii. W dolinie znajdują się cenne łąki z groszkiem błotny i ostoja derkacza. Ujście Drawy do Jez. Grażyna to płytką delta z kompleksem szuwarów i roślinności wodnej. Obszary te są ważne także dlatego, że jest tu jedno z kilku stanowisk reliktovej fauny bezkręgowców wodnych. Jezioro Lubie jest miejscem życia dwóch, bardzo rzadkich gatunków skorupiaków, uważanych za relikty polodowcowe: lasonóg jeziorny i kietż. Dla pierwszego z nich jest to jedno z czterech stanowisk istniejących aktualnie w Polsce. Obszar stanowi część ważnego korytarza ekologicznego Doliny Drawy. Głównym zagrożeniem jest rekreacyjna działalność człowieka, czyli turystyka kajakowa i rozwój infrastruktury turystycznej wokół jeziora. Istnienie czynnego poligonu wojskowego raczej sprzyja zachowaniu walorów obszaru, ograniczając potencjalną presję turystyki.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046 - specjalny obszar ochrony siedlisk. Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 74.416,3 ha. Obszar zatwierdzony Decyzją Komisji Europejskiej z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG (dokument nr C(2008) 8039) (2009). Ostoja obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego, położonego na równinie sandrowej, w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W miejscach, gdzie teren jest pofałdowany, wzniesienia osiągają wysokość do 121 m.

Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Obie rzeki meandrują, a doliny obramowane są wysokimi skarpami. Na wielu odcinkach rzeki płyną szybko ze względu na duży spadek terenu. Występują tu liczne jeziora (największym z nich jest Jezioro Ostrowieckie - 370 ha), zróżnicowane pod względem trofizmu wód: od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. W lasach dominują drzewostany sosnowe, jednak duży jest udział buczyn i dąbrów, a niektóre ich płaty mają charakter zbliżony do naturalnego. Jest to jeden z ważniejszych obszarów w Polsce ponieważ uroczysko Radęcin w Drawieńskim Parku Narodowym i kwaśne buczyny na zboczach doliny Drawy są jednymi z nielicznych w Polsce fragmentami buczyn o zachowanej naturalnej dynamice. Dobrze zachowały się cenne siedliska przyrodnicze, w tym 23 z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Występują tu także liczne populacje wielu rzadkich i zagrożonych gatunków - 25 z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, m.in.: silne populacje: bobra, wydry, żółwia błotnego. Szczególnie bogata jest ichtiofauna, w tym reofilna fauna wodna, z zagrożonymi gatunkami, takimi jak: łosoś, minóg rzeczny, certa oraz stosunkowo liczne i trwałe populacje gatunków rzadkich w naszym kraju, jak: głowacz białołędwy, pstrąg potokowy i lipień. Zagrożenie dla ustanowionego obszaru może stwarzać presja związana z rozwojem turystyki (np. nie uwzględniająca potrzeb ochrony przyrody zabudowa, zaśmiecanie i wandalizm; nadmierna i niekontrolowana turystyka kajakowa na rzekach), zmiana stosunków wodnych, pozyskiwanie piasku i żwiru, wielkoprzemysłowe hodowle trzody chlewnej (Chomętowo), zanieczyszczenia wód, kłusownictwo, zwłaszcza dotyczące ryb i dużych ssaków. Problemem może być także spadek poziomu wód gruntowych, zagrażający ekosystemom hydrogenicznym.

Obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Puszczy nad Drawą PLB 320016 - obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia). Całkowita powierzchnia obszaru wynosi 190.279,1 ha. Obszar zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obszar obejmuje większą część dużego kompleksu leśnego na równinie sandrowej, położonej w środkowym i dolnym biegu rzeki Drawy. W lasach dominują bory sosnowe z domieszką brzozy, dębu i topoli. Zostały one znacznie przekształcone w wyniku prowadzenia gospodarki leśnej na tym terenie przez kilkaset lat. Jednakże pewne fragmenty lasów np. Melico-Fagetum, Luzulo pilosae – Fagetum zachowały swój naturalny charakter. W miejscach, gdzie teren jest pofalowany, wzgórza osiągają wysokość do 220 m. Najcenniejszym przyrodniczo obszarem jest centralna część ostoi, położona w widłach rzek: Drawy i Płocicznej. Są tu liczne jeziora (największym z nich jest J. Ostrowieckie – 370 ha). W rzeźbie terenu odznaczają się meandry obu rzek, obramowane wysokimi skarpami. Charakterystyczną cechą tych rzek jest bystry prąd wywołany silnym spadkiem terenu. Ich koryta i doliny zachowały charakter zbliżony do naturalnego. Jeziora są zróżnicowane pod względem trofizmu wód, od dystroficznych przez mezotroficzne do eutroficznych. Występuje co najmniej 27 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 7 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Jedną z najważniejszych ostoi puchacza oraz kilku gatunków ptaków drapieżnych w Polsce. Ważne zimowisko łąbiedzia krzykliwego (do 150 ptaków). W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 2% populacji krajowej (C6) bielika (PCK) i puchacza (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), lelek, muchołówka mała, rybitwa czarna, rybołów (PCK), trzmielojad i gągół; w stosunkowo wysokich zagęszczeniach (C7) występują: bąk (PCK), dzięcioł czarny, lerka, zimorodek i żuraw. Jesienią liczebność wędrujących żurawi przekracza 1% populacji szlaku wędrownikowego (C2); w wysokim zagęszczeniu zimą (C2) występuje łąbiedź krzykliwy (do 150 osobników). Bogata fauna, m.in. silne populacje: bobra, wydry, żółwia błotnego. Bogata ichtiofauna, a szczególnie reofilna fauna wodna z takimi zagrożonymi gatunkami jak: łosoś,

minoga rzecznej, certy, oraz stosunkowo liczne, i trwałe populacje gatunków rzadkich w naszym kraju, jak: głowacz białopłetwy, strzebla potokowa, pstrąg potokowy i lipień. Dobrze zachowane cenne zbiorowiska roślinne, bogate populacje wielu rzadkich i zagrożonych gatunków roślin. Do najpoważniejszych zagrożeń należą: odkrywkowa eksploatacja surowców naturalnych, zmiana stosunków wodnych, zabudowa rekreacyjna miejsc atrakcyjnych krajobrazowo, wyręb starodrzewi i drzew dziuplastych, sadzenie monokultur drzew, zręby zupełne, zanieczyszczenie i eutrofizacja wód, naturalna sukcesja roślinności i zalesianie obszarów porolnych oraz rekreacja pobytowa i kłusownictwo.

W Gminie Drawno dotychczas pomnikami przyrody ustanowiono zarówno drzewa pojedyncze, grupy drzew jak i głązy narzutowe. Łącznie na terenie gminy ustanowiono 16 pomników przyrody, które tworzą pojedyncze drzewa, a są to: dęby szypułkowe, dęby bezszypułkowe, lipa drobnolistna, wiąz pospolity, świerk pospolity, buki, wiąz szypułkowy oraz jesion wyniosły. Ponadto pomnikami przyrody na terenie gminy ustanowiono grupy drzew, tj. grupy dębów szypułkowych. Dodatkowo ustanowionymi pomnikami przyrody w gminie są dwa głązy narzutowe, znajdujące się w miejscowości Barnimie oraz Święciechów.

Inną formą ochrony przyrody występującą na terenie gminy są użytki ekologiczne. Na terenie Gminy Drawno znajduje się 16 użytków ekologicznych powołanych na podstawie rozporządzeń Wojewody Gorzowskiego nr 9 z dnia 28.08.1995 oraz nr 14 z dnia 10.12.1998 r. oraz Uchwał Rady Miejskiej w Drawnie z dnia 18 lutego 2008 r. Użytki ekologiczne gminy to: „Bagno Hassena”, „Gack I”, „Gack II”, „Gack III”, „Parszywe Bagno II”, „Długie Bagno”, „Brzozowe Bagna”, „Bagno nad Pańskim”, „Błędno”, „Grązelowe starorzecze”, „Parszywe Bagno II”, „Żółwińskie Bagno”, „Martwy Bór”, „Krzywe Bagno I”, „Krzywe Bagno II” oraz „Torfowisko Jażwiny”. Ponadto zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” na terenie Gminy Drawno znajduje się 17 potencjalnych użytków ekologicznych, które mogą być w przyszłości utworzone, tj. „Zielonoświątkowe Bagno”, „Jelenie Bagno”, „Torfowisko Kumań”, „Martwy Bór”, „Rynna Rogoźnicka”, „Rynna Rogoźnicka I”, „Rynna Rogoźnicka II”, „Bagno Wesółych Wariatów”, „Brzozowe Trzęsawisko”, „Chomętowska Góra”, „Tarniny”, „Krzywy Róg”, „Bagno Kumaków”, „Stare Torfowisko”, „Łabędzic”, „Polne Bagno k. Święciechowa” oraz „Rościńskie Bagno”.

Na terenie Gminy Drawno aktualnie nie występują zespoły przyrodniczo - krajobrazowe. Zgodnie z „Waloryzacją przyrodniczą Województwa Zachodniopomorskiego” na terenie gminy planowane są potencjalne zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, które mają być w przyszłości utworzone, tj.

- ✓ Nowa Korytnica – celem utworzenia jest zachowanie krajobrazu doliny rzecznej z cennymi elementami jej przyrody,
- ✓ Karpino - celem utworzenia jest zachowanie cennego przyrodniczo i malowniczego krajobrazu bagiennego,
- ✓ Dolina Wardynki - celem utworzenia jest zachowanie malowniczego i cennego przyrodniczo krajobrazu leśno – łąkowego,
- ✓ Rybakówka - celem utworzenia jest zachowanie malowniczego i cennego przyrodniczo kompleksu łąk śródleśnych i torfowisk przejściowych,
- ✓ Żółwino - celem utworzenia jest zachowanie cennego przyrodniczo i malowniczego krajobrazowo kompleksu ekosystemów nieleśnych w tym zarastającego jeziora z okalającymi go łąkami,
- ✓ Dolina Drawy - celem utworzenia jest zachowanie krajobrazu malowniczej, szerokiej doliny rzecznej z torfowiskami.

4. ISTNIEJĄCE PROBLEMY DOTYCZĄCE OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Rzeźba terenu i geologia

Wśród form przypowierzchniowej warstwy skorupy ziemskiej na terenie Gminy Drawno występują dwa złoża, które nie są obecnie eksploatowane. Pierwsze z nich to złożo kredy jeziornej Suliszewo o zasobach wydobywano – bilansowych wynoszących 1.877 tys. t. Suliszewo to złożo, z którego wydobywanie zostało zaniechane. Drugie złożo występujące na terenie gminy to złożo piasków i żwirów pod nazwą Niemieńsko, którego zasoby wydobywano – bilansowe wynoszą 40 tys. t. Powyższe złożo posiada zasoby rozpoznane szczegółowo. W przypadku wydobywania kredy jeziornej na szczególną uwagę zasługują następujące kwestie wynikające z wymogów ochrony środowiska: teren kopalni trzeba zabezpieczyć przed możliwością wyrzucania śmieci i wylewania nieczystości, w przypadku wyrobisk po wydobywaniu kredy jeziornej właściwym jest wodny (np. stawy rybne) lub leśny kierunek rekultywacji, rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych winna nastąpić sukcesywnie z postępem robót górniczych, jej właściwe wykonanie winno być warunkiem przedłużenia koncesji, nakład zdjęty przed podjęciem eksploatacji winien być zbierany i składowany.

Na terenie gminy występują obszary przekształcone wskutek eksploatacji surowców mineralnych. Pozyskiwanie tych materiałów, powoduje lokalne zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane oraz zdegradowane), zniszczenia warstwy glebowej, obniżenia walorów krajobrazowych, a także ułatwionej infiltracji zanieczyszczeń do wód gruntowych. Tereny poeksploatacyjne żwiru występują w obrębie Kiełpina, na północ od Drawna, oraz wyrobiska یتu i torfu w okolicy Brzezin. Teren wyrobiska poźwirowego w okolicy Drawna można wykorzystać jako stanowisko dokumentacyjne, mamy tutaj do czynienia z odstąpieniem struktury pagórka kemowego, które po opatrzeniu odpowiednią tablicą informacyjną może służyć celom edukacyjnym.

Pokrywa glebowa

Gleby narażone są na procesy degradacji. Degradacja to proces prowadzący do spadku żyzności gleb wskutek niszczenia ich wierzchniej warstwy próchnicznej (np. erozji gleby, niewłaściwej uprawy, pożarów, zbyt dużego odwodnienia) zanieczyszczeniami substancjami szkodliwymi (np. metalami ciężkimi) lub zmianami drzewostanów liściastych na iglaste, które powodują zakwaszenie. Degradację gleb możemy podzielić na naturalną i chemiczną.

Degradacja naturalna gleb gminy może być wywołana czynnikami środowiskowymi takimi jak: klimat czy ukształtowanie terenu oraz dobór odpowiednich roślin uprawnych i ich usytuowanie do spadku terenu. Na terenie Gminy Drawno gleby są narażone na degradację naturalną związaną przede wszystkim z intensywnym użytkowaniem rolniczym.

Degradacja chemiczna gleb objawia się w postaci podwyższonej kwasowości. Jest ona ważnym wskaźnikiem degradacji gleb uprawnych. Nadmierna kwasowość najczęściej jest wywołana przez naturalne czynniki klimatyczne – glebowe, w mniejszym stopniu przez zanieczyszczenia kwasotwórcze powstające przez zanieczyszczenia przemysłowe i komunikacyjne lub przez niektóre nawozy. Gleby występujące na terenie gminy charakteryzują się podwyższoną kwasowością. Z dotychczasowych obserwacji wynika, że gleby zakwaszone występują lokalnie i mają charakter rozproszony. Nadmierne zakwaszenie wpływa na produktywność gleb, a przede wszystkim na pogorszenie jakości plonów. W glebach kwaśnych obniża się przyswajalność niektórych mikroelementów (Cu, Mn, Zn oraz Fe). Dla zmniejszenia kwasowości gleb niezbędne jest wprowadzenie systematycznych działań zmniejszających zakwaszenie gleb, polegające

na regularnym wapnowaniu terenów użytkowanych rolniczo, na których występuje największa kwasowość.

Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów rolnych i leśnych wyróżnia się podstawowe kierunki ochrony gruntów rolnych i leśnych: ochronę ilościową polegającą na ograniczaniu przeznaczenia tych gruntów na inne cele, ochronę jakościową polegającą na zapobieganiu procesom degradacji i dewastacji, szkodom powstającym w wyniku działalności nierolniczej i nieleśnej, przywracaniu i poprawianiu ich wartości, zachowanie torfowisk i oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych, poprawianie wartości użytkowej gruntów leśnych oraz zapobieganie obniżaniu ich produktywności oraz ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Powietrze atmosferyczne

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza jest emisja substancji zanieczyszczających, pochodzących z procesów spalania paliw stałych, ciekłych i gazowych w celach energetycznych i technologicznych. Drugim źródłem emisji substancji zanieczyszczających do powietrza jest wykorzystanie paliw płynnych do napędzania silników spalinowych w pojazdach samochodowych, maszynach rolniczych, budowlanych, w kolejnictwie, gdzie podczas spalania paliw emitowanych jest wiele zanieczyszczeń. Istotnym elementem emisji w tym zakresie jest również emisja powstająca w obrocie tymi paliwami, występująca głównie w czasie tankowania oraz przeładunku. Obecnie na terenie gminy dominują indywidualne kotłownie opalane węglem lub koksem i węglowe paleniska domowe. Występują także (głównie w sektorze usługowym), kotłownie opalane olejem opałowym, gazem propan-butan oraz drewnem (zrębki).

Zagrożenia wód podziemnych i powierzchniowych

Zanieczyszczenie wód podziemnych w największym stopniu zależy od głębokości zalegania oraz izolacji poziomu wodonośnego od powierzchni terenu oraz od lokalizacji potencjalnych źródeł zanieczyszczeń. Najbardziej zagrożone w gminie, podobnie jak w całym kraju, są wody gruntowe w obrębie czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Dobre właściwości filtracyjne skał słabo izolujących poziom wodonośny stwarzają warunki do migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. Wody wgłębne, lepiej izolowane od powierzchni, charakteryzują się dobrą jakością. Zanieczyszczenie wód podziemnych może mieć charakter nieodwracalny.

Głównymi zagrożeniami dla jakości wód podziemnych w gminie są:

- zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest rolnictwo (stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin),
- hodowla zwierząt - poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy,
- odprowadzanie ścieków do rowów, z gospodarstw nie posiadających zbiorników bezodpływowych,
- „dzikie” składowiska odpadów,
- awarie (transport substancji niebezpiecznych).

Na jakość wód powierzchniowych wpływają uwarunkowania naturalne, tj. warunki klimatyczne, hydrograficzne, tempo przebiegu procesów biohydrochemicznych w wodach (tzw. zdolność samooczyszczania się wód) oraz presje antropogeniczne. Poważnymi czynnikami mogącymi obniżyć jakość wód w gminie są:

- spływy powierzchniowe z terenów wiejskich, rolniczych (nawozy sztuczne i naturalne, środki ochrony roślin),

- ścieki komunalno - bytowe odprowadzane w sposób niekontrolowany,
- wody opadowe i roztopowe spływające z dróg i placów.

Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Uciążliwości hałasu związanego z produkcją przemysłową na terenie gminy są niewielkie i mają charakter lokalny. Większy problem występuje w otoczeniu szlaków komunikacyjnych. Znaczną część dróg cechują niskie parametry techniczne i zły stan nawierzchni. Remonty oraz modernizacja dróg przechodzących przez teren gminy, wpłyną pozytywnie na poprawę klimatu akustycznego terenów przyległych.

Największy wpływ na emisję promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy mają nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowych, pracujące w paśmie 900MHz oraz 1800MHz i wyższych częstotliwościach. Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwe do wyeliminowania lub ograniczenia pod warunkiem zapewnienia odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne. Aby ograniczyć uciążliwości promieniowania elektromagnetycznego należy podjąć niezbędne działania polegające na analizie wpływu na środowisko nowych obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne oraz na zobowiązaniu inwestorów do pomiaru emitowanego promieniowania i ewentualnego ograniczenia uciążliwości.

Walory przyrodnicze

Z uwagi na wysokie walory przyrodnicze terenu gminy, problemy ochrony środowiska przyrodniczego dotyczą wielu dziedzin życia gospodarczego człowieka. Do największych zagrożeń, które mogą mieć wpływ na kształtowanie środowiska przyrodniczego należą:

- niski poziom wód gruntowych i powierzchniowych,
- pogorszenie się jakości wód,
- zatrucia wód gruntowych i powierzchniowych ściekami bytowymi i gnojowicą,
- kłusownictwo,
- rosnąca liczba inwestycji w miejscach atrakcyjnych krajobrazowo w sąsiedztwie jezior,
- zagrożenie drzewostanów owadami,
- występowanie grzybów pasożytniczych,
- zagrożenia pożarami.

Głównym objawem degradacji środowiska przyrodniczego może być przekształcanie ekosystemów wodnych. Jest to wynikiem systematycznego obniżania się poziomu wód gruntowych i powierzchniowych na skutek zmian klimatycznych oraz niewłaściwego zmeliorowania terenu. W sytuacji obecnej najlepszym rozwiązaniem dla terenów gdzie występują wahania zwierciadła wody jest zastosowanie tak zwanej małej retencji oraz ograniczenie stosowania melioracji odwadniających w większych obszarach.

5. POTENCJALNE ZMIANY W ŚRODOWISKU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Opracowany projekt aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017 - 2020” ma na celu ogólną poprawę ochrony środowiska w gminie, a tym samym w sposób pozytywny będzie wpływać na życie jej mieszkańców. Ponadto rozwój gospodarczy, ogólny wzrost inwestycji przemysłowych oraz poziomu konsumpcji zwiększa presję na obszary o szczególnych walorach przyrodniczych. Zwiększone zapotrzebowanie na surowce przy braku realizacji zapisów projektu może doprowadzić do znacznego pogorszenia komponentów środowiska przyrodniczego.

Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń programu ochrony środowiska dla Gminy Drawno są następujące:

- pogorszenie jakości wód powierzchniowych i podziemnych w związku ze zwiększonym wytwarzaniem ścieków oraz ściekami odprowadzanymi bezpośrednio do wód i gruntu,
- zmniejszenie zasobów wodnych,
- zwiększone zagrożenie suszą,
- zwiększone zagrożenie powodzią,
- postępująca degradacja gleb i wpływ ich ograniczenia w rolnictwie,
- utrata różnorodności ekologicznej i cennych przyrodniczo terenów,
- degradacja walorów krajobrazu,
- pogorszenie jakości powietrza, wskutek emisji zanieczyszczeń z małych lokalnych kotłowni węglowych i indywidualnych palenisk domowych, w których podstawowym nośnikiem grzewczym jest węgiel kamienny,
- wzrost zużycia surowców, wody,
- pogorszenie ogólnej jakości życia mieszkańców,
- pogorszenie stanu zabytków w związku ze złym stanem środowiska,
- degradacja środowiska przez niekontrolowane odprowadzanie ścieków i odpadów.

W przypadku, gdy program nie zostanie wdrożony negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać, co negatywnie wpływać będzie na zdrowie mieszkańców terenu będącego przedmiotem opracowania.

6. OCENA PRZEWDYWANEGO ZNACZĄCEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO W WYNIKU REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” ma na celu ogólną poprawę ochrony środowiska, a tym samym w sposób pozytywny będzie wpływać na życie mieszkańców analizowanego terenu. Opracowana prognoza ma na celu przeanalizowanie ryzyka związanego z realizacją celów i działań zapisanych w projekcie. Ponadto winna wskazywać zagrożenia wynikające z niekorzystnego przebiegu realizacji działań.

Analiza zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań zapisanych w projekcie Programu Ochrony Środowiska w przypadku braku szczegółowych informacji na temat sposobu realizacji tych zadań jest bardzo trudna. W związku z faktem, iż większa część planowanych inwestycji w gminie wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, odnosząc

je do konkretnych warunków środowiskowych, przyjęto, że na tym etapie możliwe jest tylko określenie typowych, ogólnych oddziaływań oraz potencjalnych skutków realizacji założeń projektu. Ocena oddziaływania została przeprowadzona zgodnie z art. 51 ust.2. pkt 2 lit. e, ustawy o udostępnieniu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W przedmiotowej prognozie określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń projektu Programu, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, w tym na cele i przedmiot obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami.

W przypadku, gdy program nie zostanie wdrożony negatywne trendy będą się pogłębiać, a zanieczyszczenie środowiska wzrastać, co negatywnie wpłynie będzie na zdrowie mieszkańców terenu będącego przedmiotem opracowania. Stopień i zakres oddziaływania zależą będzie przede wszystkim od miejsca realizacji danego zadania, czy dane przedsięwzięcie będzie realizowane na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, obszarach użytkowanych rolniczo czy też na terenach obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i obszarach chronionych gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy.

W projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” zostały przedstawione konkretne cele i działania, które mają doprowadzić do poprawy stanu środowiska przyrodniczego. Szczegółowa charakterystyka planowanych przedsięwzięć została przedstawiona w rozdziale 2.2. *Główne Ustalenia Gminnego Programu Ochrony Środowiska*. Analiza planowanych działań pozwala dokonać oceny potencjalnego stanu środowiska w przypadku realizacji działań zapisanych w projekcie. Z przeprowadzonej analizy w prognozie wynika, że ze względu na rodzaj, skalę oraz zasięg przestrzenny oddziaływań szczególnie znaczące skutki środowiskowe generowane będą w wyniku wykonywania działań inwestycyjnych, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, tj.: budowa oraz rozbudowa inwestycji związanych z gospodarką wodno – ściekową (oczyszczalnie ścieków, sieć wodociągowa i kanalizacyjna itd.), budowa i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją oraz inwestycji związanych z budową i modernizacją źródeł ciepła i energii. Jednocześnie analizując wpływ ww. działań na środowisko należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem realizacja przedsięwzięć, dla których wymagane jest uzyskanie decyzji środowiskowej, zawiera uwarunkowania, które gwarantują, że w sytuacji stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania, w ocenie odpowiadającej szczegółowości projektu budowlanego każdego z wymienionych zadań, wskazane zostaną szczegółowe rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie tych oddziaływań.

Szczegółową analizę wpływu realizacji poszczególnych działań zapisanych w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” na środowisko przedstawiono poniżej:

Wpływ na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny: działania planowane w ramach realizacji Programu w pozytywny sposób będą wpływać na różnorodność biologiczną gminy. Jednym z nich jest poprawa gospodarki wodno – ściekowej, tj. rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jak również modernizacja wyeksploatowanych odcinków sieci. Działania te będą zapobiegały przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo – wodnego oraz niekontrolowanym zrzutom ścieków, które są bardzo niebezpieczne dla różnorodności

biologicznej. Przy prawidłowym prowadzeniu prac inwestycyjnych prognozuje się, iż wykonanie działań będzie miało bezpośredni, skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny gminy. Krótkoterminowe negatywne oddziaływania mogą wystąpić przede wszystkim na etapie budowy. Dotyczy to w szczególności zaburzenia stosunków wodnych oraz przekształcenia powierzchni ziemi.

Remont i modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków to działanie, którego wykonanie będzie wpływało w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy, pozytywny na różnorodność biologiczną. W przypadku funkcjonowania oczyszczalni praktycznie wszystkie negatywne oddziaływania na przyrodę wiążą się albo z lokalizacją i sposobem jej budowy (przekształcenie krajobrazu i powierzchni ziemi) albo wynikają z zastosowanej technologii samej instalacji. W drugim przypadku dotyczy to emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz zrzutów niewystarczająco oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych. Znaczące nasilenie tej grupy oddziaływań może pojawić się w przypadku awarii oczyszczalni lub innych zaburzeniach w jej pracy, np. spowodowanych dopływem ścieków o bardzo dużym ładunku zanieczyszczeń (oddziaływania potencjalne). Negatywne oddziaływanie związane z lokalizacją oczyszczalni ścieków to przede wszystkim emisje odorów i hałasu z oczyszczalni lub operacji usuwania osadu. Ogólny efekt ekologiczny jest jednak pozytywny, gdyż w przypadku oczyszczania ścieków występują pozytywne oddziaływania na środowisko, tj. zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych, a tym samym poprawa jakości tych wód oraz zmniejszenie zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Ponadto planuje się realizację szeregu działań związanych ze zrównoważonym i racjonalnym użytkowaniem lasów, co w znaczny sposób wpłynie na zwiększenie bioróżnorodności. Lasy są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt, stanowią także dość ważne ogniwo spajające ekosystemy, które mają dość istotny wpływ na ich stan. Zwiększenie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz rozszerzenie zakresu leśnej rekultywacji terenów zdegradowanych to tylko niektóre z planowanych działań, które w pozytywny sposób wpłyną na poprawę bioróżnorodności całej gminy.

Szczególne pozytywne wpływy na stan fauny i flory mają działania związane z ochroną różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych, tj. czynna ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (np. terenów podmokłych, łąk i pastwisk, wrzosowisk), przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych. Ważne jest, aby tereny o wyjątkowych wartościach przyrodniczych znalazły się w opracowaniach planistycznych. Ponadto bardzo ważne jest, aby tereny te były systematycznie kontrolowane i pielęgnowane. Zapisy Programu ochrony środowiska przewidują negatywne znaczącego oddziaływania na różnorodność biologiczną w przypadku rozbudowy ciągów komunikacyjnych. Budowa dróg może spowodować przerwanie szlaków migracyjnych zwierząt, a fragmentacja przestrzeni przyrodniczej może wywołać niekorzystne skutki dla ochrony siedlisk, lasów oraz gospodarki wodnej.

Pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną będzie miała realizacja zadań prowadzących do stworzenia, spójnego systemu gospodarowania odpadami, polegającego na jego poprawie oraz zapewnieniu nowoczesnego systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów. W wyniku dokonania analizy prognozuje się, iż realizacja działań związanych z gospodarką odpadami będzie oddziaływała na różnorodność biologiczną w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy i pozytywny. Realizacja działań przeciwdziałać będzie zagospodarowaniu odpadów własnymi sposobami. W dłuższej perspektywie spowoduje to ograniczenie spalania odpadów w paleniskach domowych oraz będzie przeciwdziałać tworzeniu się dzikich składowisk odpadów.

Kolejnym działaniem planowanym do realizacji jest zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych. Budowa obiektów małej retencji to kolejne działanie, które ma w sposób pozytywny wpłynąć na różnorodność biologiczną gminy. Dodatkowo planuje się odbudowę i prawidłową eksploatację systemów melioracyjnych. Na terenie Gminy Drawno planuje się także zwiększać naturalną retencję poprzez zalesienia oraz zadrzewienia. Wykonanie ww. działań w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy, pozytywny wpłynie na różnorodność biologiczną. Realizacja działań przyczyni się do zwiększenia możliwości retencyjnych i poprawy bilansu wodnego małych zlewni oraz przeciwdziałać będzie występowaniu powodzi i suszy. Dobrze zaprojektowane działania budowy obiektów małej retencji służą zarazem ochronie jak i odtwarzaniu siedlisk przyrodniczych i gatunków wodno-błotnych, pozytywnie oddziałując na środowisko. Jednak przedsięwzięcia źle zaprojektowane, albo zaprojektowane bez wystarczająco starannej analizy uwarunkowań środowiskowych, mogą również powodować zniszczenie istotnych wartości przyrodniczych. Najczęściej spotykane przykłady negatywnego oddziaływania dotyczą zwykle pogorszenia warunków wodnych ekosystemów wodno-błotnych przyległych do obiektów małej retencji oraz zniszczenia naturalnych odcinków cieków, przez ich zalanie, regulację, odmulanie, pogłębianie lub inne przekształcenie. Dodatkowo krótkoterminowe oraz chwilowe negatywne oddziaływania mogą przede wszystkim wystąpić na etapie budowy obiektów małej retencji.

Kolejnym działaniem zapisanym w projekcie, którego realizacja może powodować wystąpienie negatywnego znaczącego oddziaływania na różnorodność biologiczną gminy to termomodernizacja budynków użyteczności publicznej. W wyniku przeprowadzenia analizy prognozuje się, iż wykonywanie działań termomodernizacyjnych może oddziaływać w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy, pozytywny na różnorodność biologiczną, przede wszystkim poprzez ograniczenie zużycia energii, co będzie miało znaczny wpływ na poprawę powietrza atmosferycznego, co z kolei wpłynie pozytywnie na jej stan. Prognozuje się także, iż prace termomodernizacyjne, mogą wywoływać negatywne oddziaływania na zwierzęta, rośliny oraz różnorodność biologiczną. Podczas realizacji danej inwestycji należy brać pod uwagę sposób wykonywania robót termomodernizacyjnych z uwzględnieniem możliwości występowania bytujących w budynkach zwierząt, w tym zwierząt objętych ochroną. Przy niewłaściwym prowadzeniu robót i bez wykonania wcześniejszej inwentaryzacji, może dojść do niszczenia siedlisk cennych gatunków oraz negatywnego wpływu na same gatunki, które podlegają ochronie. Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt. 4 ustawy o ochronie przyrody w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania ww. gatunków. W razie stwierdzenia występowania takowych gatunków, termin oraz sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych.

Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalin w procesie planowania przestrzennego oraz eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin, to tylko niektóre działania, których realizacja w sposób pozytywny będzie oddziaływała na różnorodność biologiczną analizowanego terenu. Dodatkowo pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną będzie miała realizacja działań związanych z inwentaryzacją i rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych. Projekty związane z rekultywacją terenów zdegradowanych mają zdecydowanie pozytywny efekt ekologiczny. Negatywne oddziaływania są możliwe (tak jak w przypadku innych inwestycji) głównie na etapie wykonywania. W efekcie powinny poprawić się warunki funkcjonowania siedlisk przyrodniczych i gatunków na terenach objętych działaniami.

Jednym z działań zapisanych w projekcie Programu jest redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż realizacja działania w sposób pozytywny będzie oddziaływała na różnorodność biologiczną. Jednakże w wyniku rozbudowy i budowy ciągów komunikacyjnych zidentyfikowano możliwe do wystąpienia potencjalne negatywne oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z etapem realizacji projektu oraz późniejszej eksploatacji (czyli ruchem pojazdów), tj.: zmiana cech siedlisk/biotopów (spowodowanych np. odwodnieniem, zanieczyszczeniem gleby), przekształcenie struktury krajobrazu i likwidacja siedlisk/ekosystemów na skutek zmiany sposobu użytkowania ziemi, fragmentacja siedlisk, tworzenie barier na trasach korytarzy ekologicznych. Ponadto dość specyficznym zagrożeniem jest zmiana warunków mikroklimatycznych, a także zmiana związana z pojawianiem się sztucznych źródeł światła (czego efektem jest także wzrost śmiertelności gatunków latających, zwłaszcza owadów).

Ponadto jednym z planowanych działań w aktualizacji programu ochrony środowiska jest zmiana systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizacje istniejących kotłowni. W przyszłości na terenie gminy mogą pojawić się farmy elektrowni wiatrowych. Zgodnie z przeprowadzoną analizą realizacja działania będzie wywierała bezpośredni długoterminowy pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny analizowanego terenu. Korzystne oddziaływania na środowisko związane są z brakiem emisji zanieczyszczeń (CO₂, SO₂, NO₂, CO oraz pyłów do atmosfery) przy eksploatacji takich urządzeń. Elektrownie wiatrowe produkują czystą ekologiczną energię przyczyniając się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Jednakże funkcjonowanie takiego obiektu wiąże się także z występowaniem oddziaływań negatywnych. Podstawowymi problemami są poważne zmiany krajobrazu, hałas oraz wpływ na dzikie ptactwo na szlakach migracji sezonowych. Przewiduje się, iż lokalizacja takiego obiektu może wywierać negatywny wpływ na ptactwo oraz nietoperze. W celu eliminacji negatywnych oddziaływań zaleca się lokalizowanie elektrowni wiatrowych w odległości mniejszej niż 200 m od granic lasów i nie będących lasem skupień drzew o powierzchni 0,1 ha lub większej oraz w odległości mniejszej niż 200 m od brzegów zbiorników i cieków wodnych wykorzystywanych przez nietoperze, zgodnie z „Tymczasowymi wytycznymi dotyczącymi oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze” (Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz Porozumienie dla Ochrony Nietoperzy, wersja II, grudzień 2009). Dokument ten został zarekomendowany przez Komisję ds. Ochrony Zwierząt przy Państwowej Radzie Ochrony Przyrody, pismem z dnia 6 stycznia 2010r. jako dokument określający minimalne standardy, które na podstawie współczesnej wiedzy są zalecane do stosowania w celu badania oddziaływania elektrowni wiatrowych na środowisko, w części dotyczącej wpływu na nietoperze. Ponadto zgodnie z definicją zawartą w ww. dokumencie pod terminem „odległość od elektrowni wiatrowej” rozumie się najmniejszą odległość w linii prostej pomiędzy danym punktem lub linią, a okręgiem wyznaczającym zewnętrzną granicę zasięgu łopaty. W związku z tym planując lokalizację elektrowni wiatrowych należy uwzględnić ww. wytyczne. Ponadto należy brać pod uwagę informacje zawarte w opracowaniu pn. „Wytyczne w zakresie oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki” (Chylarecki P., Paślawska A., Szczecin 2008).

Do przedsięwzięć mogących negatywnie wpływać na unikalne walory przyrodnicze przede wszystkim na etapie budowy należy: rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, modernizacja i budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, budowa obiektów małej retencji, termomodernizacja budynków, budowa i modernizacja dróg, budowa i modernizacja źródeł ciepła i energii. Realizacja większości działań zapisanych w projekcie Programu, może

powodować pewne uciążliwości, jednak prognozuje się, iż wykonane w sposób prawidłowy w dłuższej perspektywie winny wpłynąć w sposób pozytywny na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny występujące na terenie Gminy Drawno.

Wpływ na ludzi: większość planowanych działań ekologicznych będzie wywierała pozytywny wpływ na życie ludzkie. Jednym z zadań zapisanych w Programie jest modernizacja oczyszczalni ścieków, funkcjonowanie takiego obiektu zwykle wiąże się w tworzeniem odorów podczas jej eksploatacji oraz wzrost ilości wytwarzanych odpadów. Wykonanie działań w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków wpłynie w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy i pozytywny na mieszkańców gminy. Efekt ekologiczny realizacji działania ocenia się na pozytywny, poprzez bezpośredni wpływ na zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych, a tym samym poprawę jakości tych wód oraz zmniejszenie zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Ponadto dość pozytywny wpływ na życie mieszkańców będzie miała realizacja działań prowadzących do stworzenia systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju. Stworzenie takiego systemu wiąże się z realizacją celów operacyjnych, związanych z budową systemu gospodarki odpadami zgodnego z KPGO 2014 oraz prowadzeniem działań w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi. W wyniku dokonania analizy prognozuje się, iż realizacja działań będzie oddziaływała na mieszkańców w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy i pozytywny. Obok pozytywnego oddziaływania na środowisko, może także występować oddziaływanie negatywne, które związane jest przede wszystkim z transportowaniem odpadów, tj. negatywne oddziaływanie zwiększonego ruchu kołowego w związku z objęciem wszystkich mieszkańców selektywnym systemem zbiórki odpadów.

Jednym z planowanych działań jest ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych, w tym zmiana systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizację istniejących kotłowni. Zgodnie z przeprowadzoną analizą realizacja działania będzie wywierała bezpośredni długoterminowy pozytywny wpływ na ludzi. Korzystne oddziaływania związane będą z polepszeniem jakości powietrza na terenie gminy.

Analizuje się, że rozbudowa i modernizacja dróg planowana do realizacji w ramach działań ekologicznych zapisanych w Programie będzie w sposób pozytywny wpływała na mieszkańców gminy. Ocenia się, że końcowy efekt ekologiczny realizacji działania będzie pozytywny, bezpośredni, skumulowany oraz długoterminowy. Inwestycje drogowe mogą wpłynąć w sposób pozytywny na poprawę poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego. Negatywnym aspektem realizacji tego działania będzie bez wątpienia pogorszenie jakości powietrza (emisja substancji gazowych i pyłów w wyniku spalania paliw, ścierania opon, ścieranie nawierzchni dróg, okładzin hamulcowych, pylenie wtórne z nawierzchni drogi) oraz pogorszenie klimatu akustycznego (emisja hałasu związana z pracą maszyn budowlanych, a w okresie eksploatacji - pracą układów napędowych, toczeniem opon po nawierzchni).

Wpływ na wodę: wszystkie kierunki działań zapisanych w Programie dotyczące poprawy jakości wód, osiągnięcia i utrzymania dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych w znaczący sposób przyczynią się do polepszenia jakości wód na analizowanym terenie. W wyniku podjęcia działań możliwy będzie rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a tym samym zmniejszenie ryzyka przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska wodnego, przez co w znaczący sposób poprawi się jakość wód. Kolejnym działaniem, które będzie pozytywnie wpływać na jakość wód jest modernizacja oczyszczalni ścieków w gminie. Dzięki realizacji tego działania w znaczący

sposób zmniejszy się ilość odprowadzanych zanieczyszczeń obszarowych. Modernizacja oczyszczalni przyczyni się także do zmniejszenia eutrofizacji ekosystemów wodnych. Efekt ekologiczny realizacji działania ocenia się na pozytywny, bezpośredni, skumulowany oraz długoterminowy. Mogą jednak występować pewne uciążliwości w wyniku jego realizacji. Podczas funkcjonowania takiego obiektu może dochodzić do zrzutów niewystarczająco oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych. Takie negatywne oddziaływanie może pojawić się w przypadku awarii oczyszczalni lub innych zaburzeniach w jej pracy, np. spowodowanych dopływem ścieków o bardzo dużym ładunku zanieczyszczeń (oddziaływania potencjalne).

Dość znaczący pozytywny wpływ na jakość środowiska wodnego będzie miało stworzenie systemu gospodarki odpadami, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju, dzięki czemu ograniczymy w dość znaczny sposób występowanie dzikich składowisk odpadów. Występowanie takich obszarów może w znaczący sposób wpływać na pogorszenie jakości wód. W wyniku przeprowadzonej analizy prognozuje się, że realizacja działań związanych z poprawą systemu gospodarowania odpadami będzie oddziaływała w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy i pozytywny na środowisko wodne gminy.

Jednym z działań zapisanych w projekcie Programu jest redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych, jego realizacja będzie mogła wywierać negatywny wpływ na środowisko wodne. W wyniku rozwoju infrastruktury komunikacyjnej zidentyfikowano, iż możliwym do wystąpienia potencjalnym negatywnym oddziaływaniem o charakterze lokalnym, związanym z etapem ich realizacji oraz późniejszej eksploatacji (czyli ruchem pojazdów) jest zaburzenie stosunków wodnych wskutek osuszenia gruntu, a także możliwość przedostawania się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo – wodnego, tj. zanieczyszczenie związkami metali i substancjami ropopochodnymi. Ponadto w bezpośrednim sąsiedztwie dróg mogą nastąpić zmiany w ekosystemach, co jest wynikiem zanieczyszczeń przedostających się do środowiska gruntowo – wodnego. Głównym zanieczyszczeniem są spływy substancji chemicznych z dróg, które są używane przy ich utrzymaniu, ścieki wytwarzane w obiektach obsługi pasażerów oraz wytwarzane odpady. Generalnie jednak poprawa płynności ruchu skutkuje zmniejszeniem emisji zanieczyszczeń, aczkolwiek wpływ prędkości ruchu samochodów na wielkość emisji jest różny w odniesieniu do poszczególnych typów pojazdów, typów silników, itp.

Wpływ na powietrze i klimat: realizacja działań zapisanych w projekcie będzie pozytywnie oddziaływać na jakość powietrza i klimat gminy. Jednym z działań, które będzie pozytywnie wpływać na powietrze oraz klimat jest upowszechnienie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystania potencjału energetycznego poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii w gminie. Aktualnie na terenie Gminy Drawno żadna z form energetyki odnawialnej nie jest wykorzystywana. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują indywidualne kotłownie opalane węglem lub koksem i węglowe paleniska domowe. W wyniku dokonania ogólnej oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji działania na powietrze oraz klimat, określono, iż rozwój energetyki odnawialnej wpłynie w sposób pozytywny, bezpośredni i długoterminowy. Głównym efektem ekologicznym realizacji działania będzie polepszenie jakości powietrza poprzez znaczne obniżenie substancji powstających w wyniku stosowania konwencjonalnych źródeł energii.

Zmiany systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizacje istniejących kotłowni to jedno z działań które w sposób bezpośredni wpłynie na polepszenie jakości powietrza w gminie. Ogólnie prognozuje się iż realizacja działań będzie wpływać

pozytywnie na jakość powietrza na terenie gminy. Jednak na etapie budowy oraz likwidacji takich obiektów mogą występować negatywne oddziaływania, tj. zanieczyszczenie powietrza poprzez pylenie.

Dość znaczący wpływ na jakość powietrza mają wszelkie prace budowlane, w szczególności budowa ciągów komunikacyjnych. Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych jest to jedno z działań zapisanych w Programie, które może w znaczący sposób oddziaływać na jakość powietrza atmosferycznego gminy. Ogólna ocena efektu ekologicznego realizacji działania wykazała, iż dokonanie modernizacji i budowy nowych odcinków dróg wpłynie w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy i pozytywny na powietrze. Oczekiwane standardy jakościowe powietrza atmosferycznego otrzymamy głównie dzięki, większej przepustowości na nowo wybudowanych i zmodernizowanych odcinkach. Sama eksploatacja dróg może jednak powodować negatywne oddziaływania o znaczeniu lokalnym, tj. występowanie zmian mikroklimatu, emisję zanieczyszczeń do atmosfery oraz degradację klimatu. Prognozuje się, iż budowa dróg w sposób negatywny oddziaływać może na środowisko przyrodnicze w wyniku degradacji pokrywy glebowej, zaburzenia stosunków wodnych, zaburzenia krajobrazu oraz pogorszenia jakości klimatu akustycznego.

Pozytywnie na poprawę jakości powietrza oraz klimatu wpłynie realizacja działań ekologicznych związanych ze zintensyfikowaniem ruchu rowerowego poprzez tworzenie ścieżek rowerowych na terenie gminy. Realizacja działania pozwoli na zwiększyć ruch rowerowy, a tym samym ograniczyć ruch komunikacyjny.

Kolejnym z działań zapisanych w Programie jest modernizacja oczyszczalni ścieków, funkcjonowanie takiego obiektu zwykle wiąże się w tworzeniem odorów podczas jej eksploatacji oraz wzrostu ilości wytwarzanych odpadów. Wykonanie działań w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków wpłynie w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy i pozytywny.

Wpływ na powierzchnię ziemi, zasoby naturalne oraz krajobraz: ocenią się, że realizacja działań zapisanych w projekcie Programu w znaczący sposób poprawi stan środowiska gruntowego oraz zasobów naturalnych. Jednym z nich jest ochrona gleb w wyniku stosowania promocji rolnictwa ekologicznego, poprzez szkolenia rolników (zgodnych z wymogami ochrony środowiska i przyrody). Dodatkowo planuje się realizować działania związane z zapobieganiem zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi. Realizacja ww. działań przyczyni się do osiągnięcia pozytywnego efektu ekologicznego.

Przestrzeganie oraz promowanie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo, to kolejne działanie mogące wpłynąć korzystnie na jakość powierzchni ziemi, a tym samym na polepszenie stanu wód oraz różnorodności biologicznej. Dzięki realizacji powyższego działania polepszy się jakość gleb, dostępne nawozy i środki ochrony roślin będą wykorzystywane we właściwy sposób, a rolnicy będą stosowali właściwe zabiegi agrotechniczne. Realizacja działań wpłynie przede wszystkim na zachowanie właściwego chemizmu gleb oraz będzie zapobiegała ich degradacji.

Do przedsięwzięć mogących negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi, zasoby naturalne oraz krajobraz należy przede wszystkim budowa i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją. W wyniku realizacji zapisów programu może nastąpić przekształcenie powierzchni ziemi, zajmowanie powierzchni, niszczenie struktury gleby, zanieczyszczenie gleb i gruntów związkami metali ciężkich i substancjami ropopochodnymi. Ponadto eksploatacja dróg może powodować zakwaszanie gleb i gruntów związkami siarki i azotu oraz zasalanie gleb i gruntów środkami zimowego utrzymania dróg.

Wpływ na obszary Natura 2000 oraz obszary chronione: ze względu na rodzaj, skalę oraz zasięg przestrzenny oddziaływań szczególnie znaczące skutki środowiskowe generowane będą w wyniku wykonywania działań inwestycyjnych, które będą mogły ingerować na obszary chronione, głównie na etapie ich realizacji, tj.: budowa oraz modernizacja inwestycji związanych z gospodarką wodno – ściekową (oczyszczalnie ścieków, sieć wodociągowa i kanalizacyjna itd.), budowa i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją oraz inwestycji związanych z budową i modernizacją źródeł ciepła i energii. Dodatkowo prowadzenie prac termomodernizacyjnych oraz budowa obiektów małej retencji. Wymienione w projekcie Programu działania, dotyczące zwłaszcza przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej, modernizacji i budowy infrastruktury technicznej mogą charakteryzować się znacznym wpływem na środowisko, zwłaszcza w przypadku ich niewłaściwej lokalizacji. Prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska, może w znaczący sposób zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji ograniczyć negatywne oddziaływanie.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest wiele miejsc o unikalnych walorach przyrodniczych, a tym samym formy ochrony przyrody i krajobrazu. Obszar Gminy Drawno obejmuje swym zasięgiem Drawieński Park Narodowy. Ponadto na obszarze gminy istnieje obecnie jeden obszar objęty ochroną rezerwatów (poza obszarami rezerwatowymi ochrony ścisłej wewnątrz Drawieńskiego Parku Narodowego). Jest to „Torfowisko Konotop”. Inną formą ochrony przyrody ustanowioną na terenie gminy są obszary chronionego krajobrazu. Na obszarze Gminy Drawno położone są częściowo trzy obszary chronionego krajobrazu: „Choszczno – Drawno”, „Bierzwnik” i „Korytnica rzeka”, wyznaczone na mocy rozporządzenia wojewody gorzowskiego (rozp. nr 12 z 24.11.98, Dz. Urz. Nr 20 poz.266) i jeden powołany uchwałą Miasta i Gminy Drawno, OchK „Dominikowo - Niemieńsko” (Uchwała Rady Miasta i Gminy z 22.12.2000r.). Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono 2 specjalne obszary ochrony siedlisk mające znaczenie dla wspólnoty (Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 i Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046) oraz 1 obszar specjalnej ochrony ptaków (Lasy Puszczy nad Drawą PLB 320016). Na analizowanym terenie występuje także 21 form ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, są nimi zarówno drzewa pojedyncze, grupy drzew jak i głazy narzutowe. Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono także 16 użytków ekologicznych.

Analizując działania ekologiczne planowane do realizacji w ramach projektu Programu prognozuje się, iż prawidłowe ich wykonanie w pozytywny sposób będzie wpływać na obszary chronione zlokalizowane na terenie gminy. Przystępując do realizacji danej inwestycji należy uwzględnić wszystkie zagrożenia oraz działania, które mogą negatywnie oddziaływać na ustanowione oraz proponowane formy ochrony przyrody. Ocenia się, że część celów i działań zapisanych w projekcie programu, może być realizowana w pobliżu ustanowionych form ochrony przyrody znajdujących się w granicach analizowanego terenu. Przewidywane negatywne oddziaływania mogące wystąpić w przypadku realizacji zapisów Programu można ograniczyć do racjonalnego poziomu w wyniku dobrego wyboru lokalizacji danej inwestycji, ponieważ skala wywołanych przez nie przekształceń środowiska będzie zależeć w głównej mierze od lokalnych uwarunkowań.

Jednym z planowanych działań jest poprawa gospodarki wodno – ściekowej, tj. rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej jak również modernizacja wyeksploatowanych odcinków sieci. Działania te będą zapobiegały przedostawaniu się zanieczyszczeń do środowiska gruntowo – wodnego oraz niekontrolowanym zrzutom ścieków, które są bardzo niebezpieczne dla unikalnych walorów przyrodniczych. Przy prawidłowym prowadzeniu prac inwestycyjnych prognozuje się, iż wykonanie działań będzie miało bezpośredni, skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ na obszary chronione. Krótkoterminowe negatywne oddziaływania mogą wystąpić przede

wszystkim na etapie budowy. Dotyczy to w szczególności zaburzenia stosunków wodnych oraz przekształcenia powierzchni ziemi.

Modernizacja istniejących oczyszczalni ścieków to działanie, którego wykonanie będzie wpływało w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy, pozytywny na obszary chronione. Negatywne oddziaływania mogą występować głównie ze względu na emisję zanieczyszczeń do atmosfery oraz zrzuty niewystarczająco oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych. Ogólny efekt ekologiczny jest jednak pozytywny, gdyż w przypadku oczyszczania ścieków występują pozytywne oddziaływania na środowisko, tj. zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych, a tym samym poprawa jakości tych wód oraz zmniejszenie zagrożenia dla obszarów chronionych.

Kolejnym działaniem zapisanym w projekcie, którego realizacja może powodować wystąpienie negatywnego znaczącego oddziaływania na obszary chronione gminy to termomodernizacja budynków. W wyniku przeprowadzenia analizy prognozuje się, iż wykonywanie działań termomodernizacyjnych na terenie gminy może oddziaływać w sposób bezpośredni, skumulowany, długoterminowy pozytywny na obszary chronione, przede wszystkim poprzez ograniczenie zużycia energii, co będzie miało znaczny wpływ na poprawę powietrza atmosferycznego, co z kolei wpłynie pozytywnie na stan obszarów chronionych. Prognozuje się także, iż prace termomodernizacyjne, mogą wywoływać negatywne oddziaływania na obszary chronione. Podczas realizacji danej inwestycji należy brać pod uwagę sposób wykonywania robót termomodernizacyjnych z uwzględnieniem możliwości występowania bytujących w budynkach zwierząt, w tym zwierząt objętych ochroną. Przy niewłaściwym prowadzeniu robót w sezonie lęgowym i bez wykonania szczegółowej inwentaryzacji, może dojść do niszczenia siedlisk gatunków oraz negatywnego wpływu na same gatunki podlegającego ochronie. Zgodnie z art. 52 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową obowiązuje zakaz niszczenia ich siedlisk i ostoi. Przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania gatunków dziko występujących zwierząt. W razie stwierdzenia występowania ww. gatunków, termin oraz sposób wykonania prac należy dostosować do ich okresów lęgowych.

Jednym z działań zapisanych w projekcie Programu jest redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż realizacja działania w sposób pozytywny będzie oddziaływała na obszary chronione analizowanego terenu. Jednakże w wyniku rozbudowy i budowy ciągów komunikacyjnych zidentyfikowano możliwe do wystąpienia potencjalne negatywne oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z etapem realizacji projektu oraz późniejszej eksploatacji (czyli ruchem pojazdów), tj.: zmiana cech siedlisk/biotopów (spowodowanych np. odwodnieniem, zanieczyszczeniem gleby), przekształcenie struktury krajobrazu i likwidacja siedlisk/ekosystemów na skutek zmiany sposobu użytkowania ziemi, fragmentacja siedlisk, tworzenie barier na trasach korytarzy ekologicznych. Ponadto dość specyficznym zagrożeniem jest zmiana warunków mikroklimatycznych, a także zmiana związana z pojawianiem się sztucznych źródeł światła (czego efektem jest także wzrost śmiertelności gatunków latających, zwłaszcza owadów).

Dodatkowo jednym z planowanych działań jest zmiana systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizacje istniejących kotłowni. Planowane działanie w sposób bezpośredni długoterminowy pozytywny będzie wpływać na obszary chronione oraz obszary Natura 2000 na terenie gminy. Korzystne oddziaływania związane są z brakiem emisji zanieczyszczeń (CO₂, SO₂, NO₂, CO oraz pyłów do atmosfery) przy eksploatacji takich urządzeń –

np. elektrowni wiatrowych. Elektrownie wiatrowe produkują czystą ekologiczną energię przyczyniając się do redukcji emisji gazów cieplarnianych. Jednakże funkcjonowanie takiego obiektu wiąże się także z występowaniem oddziaływań negatywnych. Podstawowymi problemami są poważne zmiany krajobrazu, hałas oraz wpływ na dzikie ptactwo na szlakach migracji sezonowych. Przewiduje się, iż lokalizacja takiego obiektu może wywierać negatywny wpływ na ptactwo oraz nietoperze. Oddziaływanie farm wiatrowych na ptaki jest przedmiotem wielu badań zagranicznych i krajowych. Podstawowe rodzaje negatywnych oddziaływań farm wiatrowych na awifaunę obejmują: możliwość śmiertelnych zderzeń z elementami wiatraków, bezpośrednią utratę siedlisk oraz ich fragmentację i przekształcenia, zmianę wzorców wykorzystania terenu oraz tworzenie efektu bariery. Negatywne oddziaływanie elektrowni wiatrowych na chiropterofaunę może polegać na: śmiertelności na skutek kolizji z elektrownią lub urazu ciśnieniowego, utraty lub zmiany tras przelotu, utraty miejsc żerowania, zniszczeniu kryjówek.

Do przedsięwzięć mogących negatywnie wpływać na obszary chronione przede wszystkim na etapie budowy należy: modernizacja oczyszczalni ścieków, budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, termomodernizacja budynków, budowa dróg oraz budowa i modernizacja źródeł ciepła i energii. Realizacja większości działań zapisanych w projekcie Programu, może powodować pewne uciążliwości, jednak prognozuje się, iż wykonane w sposób prawidłowy w dłuższej perspektywie winny wpłynąć w sposób pozytywny na obszary chronione oraz formy ochrony przyrody występujące na analizowanym terenie.

Wpływ na zabytki oraz dobra materialne: realizacja działań zapisanych w projekcie Programu, która w dalszej perspektywie czasowej ma poprawić jakość powietrza atmosferycznego, w znaczący sposób wpłynie także pozytywnie na zabytki oraz dobra materialne zlokalizowane na terenie gminy. Jednym z działań, które będzie pozytywnie wpływać na powietrze i klimat jest promocja oraz wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz upowszechnienie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystywania potencjału energetycznego i poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii. Aktualnie na terenie Gminy Drawno żadna z form energetyki odnawialnej nie jest wykorzystywana. Dodatkowo na terenie gminy funkcjonują indywidualne kotłownie opalane węglem lub koksem i węglowe paleniska domowe. W wyniku dokonania ogólnej oceny przewidywanego znaczącego oddziaływania realizacji działań zapisanych w Programie określono, iż rozwój energetyki odnawialnej oraz ograniczenie niskiej emisji ze źródeł komunalnych wpłynie w sposób pozytywny, bezpośredni i długoterminowy na stan zabytków oraz dóbr materialnych. Głównym efektem ekologicznym realizacji działań będzie polepszenie jakości powietrza poprzez znaczne obniżenie substancji powstających w wyniku stosowania konwencjonalnych źródeł energii. Pozwoli to w znaczny sposób ograniczyć niszczenie fasad budynków, w tym także budynków zabytkowych. Jednym z planowanych kierunków, który w sposób pozytywny wpłynie na dobra materialne oraz zabytki gminy to zwiększenie retencji w zlewniach i ochrona przed skutkami zjawisk ekstremalnych. Wykonanie działań w sposób bezpośredni, długoterminowy i pozytywny wpłynie na zabytki materialne zabytki gminy. Wykonanie działań zwiększy możliwości retencyjne i zabezpieczy zabytki oraz dobra materialne występujące w gminie przed ewentualnym zniszczeniem, które może wystąpić w wyniku powodzi.

Powyższa ocena określa potencjalne skutki środowiskowe związane z realizacją poszczególnych założeń projektu aktualizacji. W tabeli 2 przedstawiono przewidywane znaczące oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska. Analiza wystąpienia znaczących oddziaływań została wykonana w oparciu o art. 51 ust.2. pkt 2 lit. e, ustawy o udostępnieniu

informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. W tabeli 2 określono, przeanalizowano i oceniono przewidywane znaczące oddziaływania wynikające z realizacji ustaleń projektu Programu, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na środowisko, w tym na cele i przedmiot obszarów Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami.

Analiza wpływu została przedstawiona za pomocą macierzy relacyjnej, zgodnie z ustawą dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Objasnienia do tabeli 2 przedstawiono poniżej:

- B** – działanie spowoduje oddziaływanie bezpośrednie na dany element środowiska,
- P** – działanie spowoduje oddziaływanie pośrednie na dany element środowiska,
- W** – działanie spowoduje oddziaływanie wtórne na dany element środowiska,
- SK** – działanie spowoduje oddziaływanie skumulowane na dany element środowiska,
- K** – działanie spowoduje oddziaływanie krótkoterminowe na dany element środowiska,
- Ś** – działanie spowoduje oddziaływanie średnioterminowe na dany element środowiska,
- D** – działanie spowoduje oddziaływanie długoterminowe na dany element środowiska,
- ST** – działanie spowoduje oddziaływanie stałe na dany element środowiska,
- CH** – działanie spowoduje oddziaływanie chwilowe na dany element środowiska,
- +** - wpływ pozytywny,
- - wpływ negatywny,
- O** - brak wpływu.

Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

Tabela 2.

Przewidywane znaczące oddziaływania na określone zagadnienia i aspekty środowiskowe

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
PRIORYTET I. JAKOŚĆ POWIETRZA - POTENCJALNE MOŻLIWOŚCI OGRANICZENIA EMISJI GAZÓW DO POWIETRZA POPRZECZ ROZWÓJ ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII														
Opracowanie lub aktualizacja programów ograniczenia niskiej emisji (PONE)	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Wdrożenie programów ograniczenia niskiej emisji np. dotacje na wymianę źródeł ogrzewania	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Wdrożenie działań wynikających z przyjętych programów ochrony powietrza	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Termomodernizacja budynków, w tym budynków użyteczności publicznej, tj.: ✓ remont budynku Urzędu Miejskiego	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	P D +	P D +
Podłączanie budynków do sieci ciepłowniczej	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	P D +	P D +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Zmiany systemów ogrzewania na sprzyjające środowisku - np. wymiana ogrzewania węglowego na bardziej ekologiczne (gazowe, olejowe, z odnawialnych źródeł energii), modernizacje istniejących kotłowni	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Redukcja zanieczyszczeń pochodzących z transportu poprzez budowę oraz modernizację dróg i ciągów komunikacyjnych, tj.: <ul style="list-style-type: none"> ✓ remont dróg gruntowych w gminie Drawno, ✓ utwardzenie dróg gruntowych nawierzchnia bitumiczna (naprawy, częściowe utwardzenie), tj.: droga do oczyszczalni ścieków, droga relacji Brzeziny – Podlesie, droga Święciechów – Zdanów, ✓ utwardzenie dróg, chodników kostka betonowa, naprawy, tj.: ul. Zdrojowa, Saperów, Piaskowa 	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -	B SK D + K D -
Tworzenie ścieżek rowerowych, tj.: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa ciągu pieszo – rowerowego wraz z zagospodarowaniem nabrzeża nad jeziorem Grażyna 	B D +	B D +	B D +	B D +	O	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +
Promocja korzystania z publicznych środków transportu oraz zakup pojazdów transportu publicznego o niskiej emisji spalin	P D +	P D +	P D +	P D +	O	B D +	O	O	B D +	P D +	P D +	P D +	O	O
Prace inwestycyjne w obszarze sieci przesyłowych, w tym kontynuacja modernizacji istniejących sieci dystrybucyjnych, rozbudowa sieci dystrybucyjnej dla nowych odbiorców i potrzeb OZE, inwestycje w zakresie linii elektroenergetycznych	P D + CH -	B SK D D + CH -	B SK D D + CH -	B SK D D + CH -	O	B SK D D + CH -	O	O	P D + CH -	O	P D + CH -	P D + CH -	P D +	P D +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Budowa i modernizacja systemów i urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowo-gazowych	P D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	O	B SK D + CH -	O	O	P D + CH -	O	P D + CH -	P D + CH -	P D +	P D +
Prace inwestycyjne w zakresie gazownictwa	P D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	B SK D + CH -	O	B SK D + CH -	O	O	P D + CH -	O	P D + CH -	P D + CH -	P D +	P D +
Kontrola podmiotów korzystających ze środowiska pod kątem dotrzymania standardów emisyjnych	B D +	B D +	B D +	B D +	O	B D +	O	O	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +
Monitoring jakości powietrza	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +
Upowszechnienie informacji o rozmieszczeniu i możliwościach technicznych wykorzystywania potencjału energetycznego i poszczególnych rodzajów odnawialnych źródeł energii	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +
Promocja oraz wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Działania prowadzące do wykorzystywania niekonwencjonalnych źródeł energii, w tym: biogazu - np. budowa biogazowni, biomasy - np. produkcja paliw z biomasy, wzrost wykorzystania biomasy jako źródła energii, energii słonecznej - np. wzrost stosowania przez użytkowników środowiska kolektorów słonecznych, energii wiatru - np. budowa farm wiatrowych, energii geotermalnej – np. poprzez wykorzystanie ciepła ziemi, energii spadku wód	B D + K -	B D + K -	B D + K -	P D + K -	P + K -	B D + K -	P + K -	P + K -	B D + K -	B D + K -	B D + K -	B D + K -	P D +	P D +
PRIORYTET II. WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE - JAKOŚĆ WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH, ZAGROŻENIA JAKOŚCI WÓD														
Budowa i modernizacja systemów zbiorowego odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych na obszarach wiejskich, tj.: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Budowa kanalizacji aglomeracji Drawno: Zamek, Niemieńsko, Dominikowo, Chomętowo, Konotop, Barnimie, Podegrodzie, oraz modernizacja oczyszczalni ścieków, ✓ Remont i modernizacja miejskiej kanalizacji sanitarnej (likwidacja zbiorników bezodpływowych) 	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	O	O
Wspieranie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - na terenach gdzie jest to uzasadnione względami ekonomicznymi i środowiskowymi, tj.: <ul style="list-style-type: none"> ✓ dopłaty do budowy oczyszczalni przydomowych we wsi Roścín 	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNAZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Budowa kanalizacji deszczowej, modernizacja kanalizacji w celu wydzielenia kanalizacji deszczowej, budowa osadników i separatorów wód opadowych i roztopowych na wylotach sieci deszczowej do odbiorników, tj.: ✓ budowa, konserwacja i utrzymanie kanalizacji deszczowej	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	O	O
Kontrola w zakresie zagospodarowania ścieków pochodzących z gospodarstw domowych i innych źródeł poprzez np. sprawdzenie podłączenia do sieci kanalizacyjnej, wyposażenia w oczyszczalnię przydomową lub zbiornik bezodpływowy i warunki jego opróżniania	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +
Rewitalizacja jezior oraz zagospodarowanie terenów wokół jezior dla potrzeb turystyki i rekreacji w sposób zapewniający ochronę wód jeziornych przed zanieczyszczeniem	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	O	B D +	B D +	B D +	O	B D +	B D +	O	O
Prowadzenie ewidencji wszystkich zbiorników bezodpływowych wraz z ich opisem technicznym oraz przeprowadzaniem kontroli częstotliwości ich opróżniania	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	B ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	O	O
Weryfikacja obszarów zagrożonych zanieczyszczeniem związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Działania podejmowane w celu ograniczenia dopływu zanieczyszczeń związkami azotu pochodzących ze źródeł rolniczych	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	O	O
Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	O	O
Budowa zbiorników retencyjnych, w tym realizacja zadań zaplanowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynikających z „Programu małej retencji wód dla województwa zachodniopomorskiego do roku 2015”	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	P D + K -	P D + K -
Odbudowa, modernizacja koryt rzek, utrzymywanie koryt cieków naturalnych, kanałów w należytym stanie (konserwacja, odmulenie itp.), zapewnienie należytego przepływu wód	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +
Budowa, remonty urządzeń wodnych	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	P D + K -	P D + K -	P D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	O	O
Realizacja przez ZZMiUW zadań wytyczonych do wykonania na terenie powiatu choszczeńskiego w ramach PROW 2007-2013	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNAZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Modernizacja, konserwacja urządzeń melioracyjnych	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	P D + K -	P D + K -	P D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	O	O
Kontynuacja budowy/modernizacji systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	O	O
Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom podziemnym wykorzystywanym do celów pitnych	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +
Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom śródlądowym, będącym środowiskiem bytowania ryb w warunkach naturalnych	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +
Utrzymanie/przywrócenie wymaganych standardów wodom wykorzystywanym do kąpielii, w szczególności pod względem sanitarnym	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P Ś +	P Ś +
Budowa i modernizacja istniejących urządzeń piętrzących poprzez wyposażenie ich w przepławki, budowa nowych przepławk, w tym realizacja zadań zaplanowanych na terenie powiatu choszczeńskiego wynikających z „Programu budowy przepławk dla ryb na terenie województwa zachodniopomorskiego”	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	P D + K -	B SK D + K -	P D + K -	P D + K -	P D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	B SK D + K -	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Zwiększenie możliwości retencyjnych, oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych, na obszarach cennych przyrodniczo, ochrona siedlisk wodnych	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	O	O
Renaturyzacja koryt i dolin rzecznych, w tym ochrona, zachowanie i przywracanie biotopów oraz naturalnych siedlisk przyrodniczych wodnych i od wód zależnych oraz inprodukcja rodzimych gatunków ryb	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	O	O
PRIORYTET III. GOSPODARKA ODPADAMI														
Edukacja ekologiczna w zakresie właściwego postępowania z odpadami	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +
Wdrażanie efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym recyklingu, odzysku energii zawartej w odpadach	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +
Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +
Zapewnienie dostępu do instalacji służącej do przetwarzania odpadów posiadającej odpowiednią przepustowość	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Rozwój rynku surowców wtórnych i produktów zawierających te surowce poprzez wspieranie współpracy organizacji odzysku, przemysłu, jednostek samorządu terytorialnego, oraz egzekwowanie obowiązków dotyczących odzysku i recyklingu odpadów	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Wydawanie decyzji związanych z realizacją celów spełniających założenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +
Uczestnictwo w budowie/rozbudowie zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO) zgodnie z założeniami WPGO obejmujących regionalne instalacje: <ul style="list-style-type: none"> ✓ mechaniczno-biologicznego lub termicznego przekształcenia odpadów komunalnych i pozostałości z sortowni, ✓ składowania przetworzonych zmieszanych odpadów komunalnych, ✓ kompostowania odpadów zielonych, ✓ sortowania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych, ✓ demontażu odpadów wielkogabarytowych, ✓ przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego 	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +
Eliminacja praktyk niewłaściwej eksploatacji składowisk odpadów, oraz niewłaściwej ich rekultywacji	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 2015 r.	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 r.	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych: w 2013 r. więcej niż 50%, w 2020 r. więcej niż 35%, w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Zmniejszenie masy składowanych odpadów komunalnych do max. 60% wytworzonych odpadów do końca 2014 r.	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recykling materiałów odpadowych, przynajmniej takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości, odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych minimum 50% masy do 2020 roku	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Monitoring i bieżąca likwidacja „dzikich wysypisk” odpadów	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNAZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Realizacja działań zawartych w „Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”	P D +	B D +	P D +	P D +	O	B D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	O	O
Monitoring prawidłowego postępowania z olejami odpadowymi	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Zwiększenie kontroli nad prowadzeniem gospodarki odpadami medycznymi i weterynaryjnymi wytwarzanymi przez małych wytwórców (w małych ilościach)	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Rozbudowa infrastruktury technicznej w zakresie: zbierania i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zbierania zużytych opon, selektywnego zbierania, przetwarzania wykorzystania odpadów z budowy remontów i demontażu obiektów budowlanych i infrastruktury drogowej	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Prowadzenie kontroli podmiotów prowadzących punkty zbierania pojazdów, stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, w zakresie przestrzegania przepisów o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Zbieranie pojazdów usuniętych z drogi zgodnie z ustawą Prawo o ruchu drogowym, i przekazywanie do stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +

Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Ograniczenie składowania osadów ściekowych	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +
PRIORYTET IV. ZASOBY PRZYRODNICZE - PRAWNE FORMY OCHRONY PRZYRODY, LASY														
Kontynuacja inwentaryzacji przyrodniczej województwa (w tym Gminy Drawno), w szczególności obszarów Natura 2000 - inwentaryzacja pod kątem tworzenia Planów Zadań Ochronnych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Edukacja mająca na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie prawnych i przyrodniczych podstaw funkcjonowania obszarów chronionych, oraz w zakresie ochrony dziedzictwa ekologicznego	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Tworzenie nowych form ochrony przyrody	B ST +	P ST +	B ST +	B ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	P ST +	B ST +	B ST +	O	O
Opracowanie planu ochrony dla Drawieńskiego Parku Narodowego	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Opracowanie Planów Zadań Ochronnych dla obszarów Natura 2000, zlokalizowanych w obrębie gminy	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Opracowanie planów ochrony dla istniejących w gminie rezerwatów przyrody, nie posiadających takich planów	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Odtwarzanie cennych przyrodniczo zadrzewień przydrożnych, terenów zieleni	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Monitoring stanu gatunków i siedlisk na obszarach Natura 2000 i pozostałych obszarach cennych przyrodniczo oraz przeciwdziałanie pogorszeniu się tego stanu	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Czynna ochrona siedlisk cennych przyrodniczo (np. terenów podmokłych, łąk i pastwisk, wrzosowisk)	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Przebudowa drzewostanów pod kątem zgodności z siedliskiem, w szczególności na terenach obszarów chronionych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Opracowanie/wdrażanie programów ochrony gatunków zagrożonych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Opracowanie/wdrażanie systemów zarządzania obszarami cennymi przyrodniczo, wraz z tworzeniem infrastruktury edukacyjnej, informacyjnej, turystycznej, oraz służącej ochronie przyrody	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Szkolenie i wsparcie rolników we wdrażaniu programów rolnośrodowiskowych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Realizacja „Krajowego programu zwiększania lesistości”	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNA CZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Zalesianie nowych terenów, w tym gruntów zbędnych dla rolnictwa oraz nieużytków z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo – krajobrazowych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Prowadzenie waloryzacji przyrodniczej obszarów leśnych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Tworzenie spójnych kompleksów leśnych szczególnie w obszarze korytarzy ekologicznych i wododziałów	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Zwiększanie ilości i powierzchni zadrzewień na terenach rolniczych oraz zwiększenie rekultywacji terenów leśnych zdegradowanych, w tym: rekultywacja na cele przyrodnicze leśnych terenów zdegradowanych, odtwarzanie terenów leśnych zniszczonych przez katastrofy, oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych np. budowa/przebudowa/modernizacja dróg leśnych wyznaczonych jako drogi pożarowe	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Renaturyzacja obszarów leśnych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Realizacja planów urządzenia lasów	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Realizacja uproszczonych planów urządzania lasów, oraz zadań wynikających z decyzji określających zadania z zakresu gospodarki leśnej	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Podnoszenie świadomości przyrodniczej społeczeństwa, udostępnianie lasów - rozwój posiadanej infrastruktury (pola biwakowe, szlaki turystyczne), poszerzanie bazy edukacyjnej	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Prowadzenie doradztwa dla właścicieli gruntów korzystających ze wsparcia UE dla działań związanych z leśnictwem	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Promocja turystyki związanej z gospodarką leśną, łowiectwem, turystyki ekologicznej i rowerowej	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Monitorowanie i ograniczenie występowania szkodników owadzych w lasach	B D +	P D +	B D +	B D +	O	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Monitorowanie i ograniczanie zagrożenia pożarowego w lasach (np. poprzez modernizację/zakup sprzętu przeciwpożarowego, wczesnego wykrywania pożarów lasu, sprzętu patrolowo-gaśniczego)	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Budowa/przebudowa/modernizacja dróg leśnych uznanych za pożarowe	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Wykonanie sztucznych zbiorników na potrzeby gaśnicze na terenach leśnych gdzie nie występują naturalne źródła poboru wody	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Retencjonowanie wody na obszarach leśnych	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
Wzmacnianie techniczne służb leśnych dla potrzeb ujawniania i zwalczania zagrożeń niszczenia przyrody przez człowieka (walka z kłusownictwem, zaśmiecaniem, dewastacją)	B D +	P D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
PRIORYTET V. TURYSTYKA														
Określenie pojemności i chłonności turystycznej miejsc szczególnie cennych przyrodniczo	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Dostosowanie infrastruktury i zasad zarządzania ruchem turystycznym do oszacowanych poziomów chłonności i pojemności turystycznej	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Opracowanie koncepcji wykorzystania zasobów przyrodniczych regionu wraz z podziałem obszarów cennych przyrodniczo na strefy (w zależności od dostępności i zagospodarowania), przy uwzględnieniu bogactwa siedlisk, ich odporności na presję turystyczną	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Kampanie promocyjne podkreślające znaczenie walorów przyrodniczych	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O
Opracowanie i wdrożenie systemów informacyjnych o przyrodniczych walorach turystycznych uwzględniających walory powiatu choszczeńskiego, spójne z zintegrowanym system zarządzania obszarami chronionymi	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
PRIORYTET VI. KLIMAT AKUSTYCZNY														
Opracowanie wynikających z map akustycznych Programów ochrony przed hałasem	P D +	B D +	P D +	O	O	O	O	O	P D +	O	P D +	P D +	O	O
Kontrola jednostek gospodarczych w zakresie emitowanego hałasu	P D +	B D +	P D +	O	O	O	O	O	P D +	O	P D +	P D +	O	O
Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców ponadnormatywnym hałasem poprzez: budowę obwodnic i dróg alternatywnych do istniejących (wraz ze skutecznymi zabezpieczeniami akustycznymi), przeprowadzenie remontu nawierzchni dotychczasowych odcinków dróg, zastosowanie zmniejszenia prędkości pojazdów	P D + K -	B D + K -	P D + K -	O	O	O	O	O	P D + K -	O	P D + K -	P D + K -	O	O
Opracowanie i wdrożenie zasad organizacji ruchu sprzyjających obniżeniu emisji hałasu do środowiska oraz utworzenie obszarów ograniczonego użytkowania (w przypadku braku innych technicznych możliwości)	P D +	B D +	P D +	O	O	O	O	O	P D +	O	P D +	P D +	O	O
Ograniczenie uciążliwości akustycznej w miejscach występowania szczególnych uciążliwości akustycznych dla mieszkańców (szczególnie w okolicach takich budynków jak: szpitale, szkoły, przedszkola, internaty, domy opieki społecznej itp.) poprzez: budowę ekranów akustycznych, stosowanie mat antywibracyjnych, wykopów, tuneli, tworzenie pasów zieleni przy głównych trasach komunikacyjnych, zwiększenie izolacyjności akustycznej budynków	P D + K -	B D + K -	P D + K -	O	O	O	O	O	P D + K -	O	P D + K -	P D + K -	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNA CZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Ograniczenie hałasu emitowanego przez środki transportu np. poprzez modernizację tras komunikacyjnych, torów kolejowych itp.	P D +	B D +	P D +	O	O	O	O	O	P D +	O	P D +	P D +	O	O
Zapewnienie przestrzegania zasady strefowania (rozgraniczania terenów o zróżnicowanych funkcjach) w planowaniu przestrzennym, oraz wprowadzenie zapisów dotyczących standardów akustycznych dla poszczególnych terenów	P K +	P K +	P K +	O	O	O	O	O	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Edukacja ekologiczna i promocja korzystania z transportu rowerowego, komunikacji zbiorowej, oraz proekologicznego korzystania z samochodów	P K +	P K +	P K +	O	O	O	O	O	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w przypadku stwierdzenia, że w wyniku działalności, poza zakładem przekroczone zostały dopuszczalne poziomy hałasu	P K +	P K +	P K +	O	O	O	O	O	P K +	O	P K +	P K +	O	O
PRIORYTET VII. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE														
Wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi (w tym zasad lokalizacji instalacji emitujących pola elektromagnetyczne z uwzględnieniem walorów krajobrazowych)	P D +	B D +	P D +	O	O	O	P D +	P D +	P D +	O	P D +	P D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNAZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Ograniczenie emisji promieniowania niejonizującego do środowiska poprzez preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Podnoszenie świadomości społeczeństwa o źródłach i stopniu oddziaływania pól elektromagnetycznych	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Prowadzenie kontroli przez organy i inspekcje ochrony środowiska w zakresie przestrzegania obowiązujących pomiarów prawem dotyczącym ochrony środowiska	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Skuteczne uniemożliwianie dostępu do strefy o podwyższonym poziomie emisji pól elektromagnetycznych oraz informowanie o jej szkodliwości	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Wnikliwe prowadzenie postępowań w sprawie oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O
Prowadzenie monitoringu pól elektromagnetycznych	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O

Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Przyjmowanie i weryfikacja informacji zawartych w zgłoszeniach instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne, w szczególności sprawozdań z pomiarów pól elektromagnetycznych emitowanych w wyniku pracy instalacji	P K +	B K +	P K +	O	O	O	P K +	P K +	P K +	O	P K +	P K +	O	O
PRIORYTET VIII. ZAPOBIEGANIE POWAŻNYM AWARIOM														
Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	P Ś +	B Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +
Wzmocnienie kadr pracowniczych monitoringu środowiska (straży pożarnej, WIOŚ)	P Ś +	B Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +
Wyposażenie służb monitoringu w profesjonalny sprzęt umożliwiający prowadzenie działań ratowniczych dla wszystkich możliwych scenariuszy awarii i katastrofy	P Ś +	B Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +
Wspieranie działalności jednostek reagowania kryzysowego	P Ś +	B Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +
Kontrole pojazdów przewożących substancje niebezpieczne	P Ś +	B Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +	P Ś +

Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNAZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Edukacja wśród mieszkańców w zakresie właściwego zachowania się w przypadku wystąpienia zagrożenia dla środowiska	B D +	B D +	B D +	O	O	O	P D +	P D +	P D +	P D +	B D +	B D +	O	O
PRIORYTET IX. KOPALINY														
Współpraca w tworzeniu studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, z uwzględnieniem kopalni i ich ochrony przed trwałym zainwestowaniem niegórnym	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	O	B K +
Ochrona niezagospodarowanych złóż kopalni w procesie planowania przestrzennego	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	O	B K +
Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalni	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	O	B K +
Kontrole w zakresie wykonywania udzielonych koncesji	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	B K +	O	B K +
PRIORYTET X. JAKOŚĆ GLEB														
Szkolenia rolników dot. promocji rolnictwa ekologicznego	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O
Ochrona gleb przed erozją i zakwaszeniem, ograniczanie zjawisk nadmiernej eksploatacji i zanieczyszczenia gleb również w innych sektorach gospodarki	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O
Ochrona gleb przed zakwaszeniem oraz działania zmierzające do odkwaszenia gleb	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O
Rekultywacja zamkniętych składowisk odpadów	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O
Rozwój systemu identyfikacji i monitoringu terenów zdegradowanych, w tym: prowadzenie monitoringu azotu mineralnego w glebie, prowadzenie monitoringu azotu i fosforu w wodach do głębokości 90 cm pod powierzchnią gleby, prowadzenie monitoringu siarki siarczanowej i ogólnej w glebie	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O
Rekultywacja terenów uznanych za zdegradowane	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	O	O

**Prognoza Oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla GMINY DRAWNO
na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**

DZIAŁANIA EKOLOGICZNE	PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA NA CHARAKTERYSTYCZNE ZAGADNIENIA I KOMPONENTY ŚRODOWISKA													
	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Zwierzęta	Rośliny	Woda	Powietrze	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Klimat	Zasoby naturalne	Obszary chronione	Obszary Natura 2000	Zabytki	Dobra materialne
PRIORYTET XI. EDUKACJA EKOLOGICZNA														
Działania dotyczące podnoszenia świadomości na temat możliwości wykorzystania alternatywnych źródeł energii, właściwej gospodarki odpadami, wpływu nieprawidłowej gospodarki ściekowej na jakość wód, właściwego nawożenia gleb, promowanie rolnictwa ekologicznego itd. (np. poprzez artykuły w prasie, Internecie)	P D +	B D +	P D +	P D +	P D +	B D +	P D +	B D +	B D +	B D +	P D +	P D +	P D +	P D +
Organizowanie szkoleń dla rolników z zakresu właściwego nawożenia, stosowania dobrych praktyk rolniczych i ochrony gleb oraz promocja rolnictwa ekologicznego	P D +	B D +	P D +	P D +	O	O	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	P D +	O	O
Zamieszczanie na stronach internetowych informacji o środowisku, oraz linków do stron internetowych zawierających takie informacje	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +	P K +

Źródło: Opracowanie własne

Przeprowadzona analiza jednoznacznie wskazuje, iż działania planowane w ramach realizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” będą w większości przypadków pozytywnie wpływały na stan środowiska gminy. Działania charakteryzujące się znaczącym oddziaływaniem na środowisko to przede wszystkim inwestycje, które będą ingerować w środowisko głównie na etapie ich realizacji, tj. budowa oraz modernizacja inwestycji związanych z gospodarką wodno – ściekową (oczyszczalnie ścieków, sieć wodociągowa i kanalizacyjna itd.), budowa i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją, termomodernizacja, realizacja inwestycji związanych z modernizacją źródeł ciepła i energii. Na etapie dalszej eksploatacji negatywne oddziaływania na środowisko mogą wystąpić w przypadku użytkowania ciągów komunikacyjnych. Jednak większa część zaplanowanych do realizacji działań zapisanych w projekcie na etapie ich późniejszej eksploatacji winna wpłynąć w sposób pozytywny na poszczególne komponenty środowiska przyrodniczego.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010r. Nr 213, poz. 1397) określa rodzaje przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko oraz przypadki, w których zmiany dokonywane w obiektach są kwalifikowane, jako ww. przedsięwzięcia. W ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w przypadkach określonych w ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, sporządza się raport o oddziaływaniu na środowisko. Raporty oddziaływania na środowisko dotyczące poszczególnych zadań inwestycyjnych mogą wskazywać działania alternatywne. Wymienione w tabeli 2 działania wynikają w większości z konieczności spełniania zarówno krajowych wymagań prawnych, jak i wymagań międzynarodowych.

7. MOŻLIWOŚĆ TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” nie zawiera ustaleń mogących skutkować transgranicznym oddziaływaniem na środowisko. Skala przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji ma charakter regionalny, a ewentualne negatywne oddziaływanie będzie miało zasięg lokalny. Brak wpływu przewidzianych programem postanowień i założeń na możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko związany jest również z małym potencjalnym zasięgiem oddziaływania przy realizacji działań programu (ze względu na to, że program obejmuje obszar gminy możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko są znikome). Na etapie sporządzania niniejszej prognozy stwierdzono, że realizacja założeń Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, które może oddziaływać na inne państwa.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W TYM NA OBSZARY CHRONIONE ORAZ OBSZARY NATURA 2000

Analizując aktualny stan środowiska przyrodniczego na terenie Gminy Drawno, można stwierdzić, iż w aspekcie oddziaływania na środowisko, jest on dobry, lecz nie w pełni zadowalający. Negatywny wpływ na poszczególne komponenty środowiska mogą mieć w szczególności: niedostatecznie rozwinięta sieć kanalizacyjna, zanieczyszczenia obszarowe, których źródłem jest rolnictwo (stosowanie gnojowicy, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin), odprowadzanie ścieków do rowów z gospodarstw nie posiadających zbiorników bezodpływowych oraz tworzące się dzikie składowiska odpadów.

Na terenie gminy zlokalizowanych jest wiele miejsc o unikalnych walorach przyrodniczych, a tym samym formy ochrony przyrody i krajobrazu. Obszar Gminy Drawno obejmuje swym zasięgiem Drawieński Park Narodowy. Ponadto na obszarze gminy istnieje obecnie jeden obszar objęty ochroną rezerwatów (poza obszarami rezerwatowymi ochrony ścisłej wewnątrz Drawieńskiego Parku Narodowego). Jest to „Torfowisko Konotop”. Inną formą ochrony przyrody ustanowioną na terenie gminą są obszary chronionego krajobrazu. Na obszarze Gminy Drawno położone są częściowo trzy obszary chronionego krajobrazu: „Choszczno – Drawno”, „Bierzwnik” i „Korytnica rzeka”, wyznaczone na mocy rozporządzenia wojewody gorzowskiego (rozp. nr 12 z 24.11.98, Dz. Urz. Nr 20 poz.266) i jeden powołany uchwałą Miasta i Gminy Drawno, OchK „Dominikowo - Niemieńsko” (Uchwała Rady Miasta i Gminy z 22.12.2000r.). Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono 2 specjalne obszary ochrony siedlisk mające znaczenie dla wspólnoty (Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 i Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046) oraz 1 obszar specjalnej ochrony ptaków (Lasy Puszczy nad Drawą PLB 320016). Na analizowanym terenie występuje także 21 form ochrony przyrody w postaci pomników przyrody, są nimi zarówno drzewa pojedyncze, grupy drzew jak i głązy narzutowe. Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono także 16 użytków ekologicznych.

Projekt Programu ochrony środowiska jest dokumentem, który zawiera zestaw działań, mających docelowo poprawić środowisko przyrodnicze gminy. Poszczególne priorytety, cele i kierunki działań zostały dobrane w ten sposób, aby w sposób optymalny (w danych realiach ekonomicznych, prawnych i organizacyjnych) chronić interes środowiska. Jednak część wyznaczonych w Programie działań może na etapie budowy (część) lub eksploatacji (rzadziej) oddziaływać mniej lub bardziej negatywnie na pewne komponenty środowiska. Inne działania mogą charakteryzować się dualnym charakterem oddziaływania: pozytywnym na jeden element, a negatywnym na drugi. Do przedsięwzięć mogących negatywnie wpływać na unikalne walory przyrodnicze przede wszystkim na etapie budowy należy: budowa oraz modernizacja inwestycji związanych z gospodarką wodno – ściekową (oczyszczalnie ścieków, sieć wodociągowa i kanalizacyjna itd.), budowa i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją, termomodernizacja oraz realizacja inwestycji związanych z budową i modernizacją źródeł ciepła i energii. Na etapie dalszej eksploatacji negatywne oddziaływania na środowisko mogą wystąpić w przypadku użytkowania ciągów komunikacyjnych. Negatywne oddziaływanie można ograniczyć do racjonalnego poziomu w wyniku dobrego wyboru lokalizacji danej inwestycji, ponieważ skala wywołanych przez nie przekształceń środowiska będzie zależać w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Zapobieganie negatywnemu wpływowi na środowisko planowanych inwestycji powinno odbywać się zawsze już na etapie planowania danego przedsięwzięcia. Ograniczanie wpływu jest tak samo istotne na etapie realizacji celu (zabiegi minimalizujące na etapie budowy,

modernizacji), jak i w trakcie eksploatacji inwestycji (np. użytkowania drogi). Opracowanie prawidłowego projektu, który uwzględniałby potrzeby ochrony środowiska oraz zasady zrównoważonego rozwoju, zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli w znacznym stopniu ograniczyć negatywne oddziaływania. Niektóre z zaplanowanych działań mogą być realizowane w pobliżu form ochrony przyrody ustanowionych na analizowanym terenie. Należy wtedy podejmować konkretne kroki w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko, tj. zmiana lokalizacji danej inwestycji, podjęcie działań kompensacyjnych czy w rezultacie rezygnację z realizacji inwestycji. Najmniej korzystna jest rezygnacja z realizacji inwestycji i jest to wariant ostateczny.

Poniżej przedstawiono ogólne zasady i kierunki, jakie powinny być przyjęte podczas realizacji działań wyznaczonych w Programie ochrony środowiska w celu zapobiegania, ograniczenia lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko. Ogólne zasady i kierunki uwzględniają etap planowania, lokalizacji oraz projektowania danej inwestycji, jej wykonania, a także późniejszego eksploataowania.

ETAP I. Planowanie, lokalizowanie i projektowanie inwestycji:

- ✓ planując realizację danej inwestycji, należy uwzględnić zapisy dokumentów opracowanych w ramach planowania rozwoju Gminy Drawno (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, Strategia Rozwoju, Plan Rozwoju Lokalnego i inne, które zostaną przyjęte),
- ✓ negatywne oddziaływanie inwestycji na środowisko należy ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór najmniej konfliktowych lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań,
- ✓ lokalizacja realizacji inwestycji zapisanych w projekcie winna uwzględniać szlaki migracyjne zwierząt oraz występowanie zagrożonych i cennych gatunków fauny. Ważne jest także utrzymanie głównych korytarzy ekologicznych,
- ✓ lokalizacja winna także do minimum ograniczać konieczność przekształcania powierzchni ziemi oraz degradacji krajobrazu,
- ✓ należy zaprojektować budowę przejść dla zwierząt nad i pod drogami oraz przepławek na ciekach,
- ✓ chcąc ograniczyć negatywne oddziaływanie ciągów komunikacyjnych jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu (np. wydzielenie pasa awaryjnego, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych),
- ✓ należy także podejmować następujące działania organizacyjne, tj.: zapewnić wysoki poziom przebiegu procedur oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych przedsięwzięć wyznaczonych w Programie, angażować w proces oceny oddziaływania na środowisko jak najszersze grono społeczeństwa (włączając w proces służby ochrony przyrody, organizacje społeczne oraz grupy eksperckie), prowadzenie konsultacji społecznych na możliwie najwcześniejszym etapie planowania,
- ✓ dla inwestycji, która dotyczy przebudowy istniejącego już obiektu należy wziąć pod uwagę zminimalizowanie negatywnych oddziaływań zidentyfikowanych podczas dotychczasowej eksploatacji.

ETAP II. Realizacja inwestycji:

- ✓ prace budowlane winny być prowadzone z odpowiednim natężeniem oraz z zachowaniem wszelkich zasad, zarówno BHP, przeciwpożarowych, jak i ochrony terenu,
- ✓ pracownicy realizujący daną inwestycję powinni być przeszkoleni pod kątem przepisów BHP oraz przestrzegania wymogów ochrony środowiska podczas wykonywania prac,
- ✓ należy ograniczyć teren zajęty pod inwestycję (łącznie z zapleczem i bazą budowy) do koniecznego minimum,
- ✓ prawidłowe zabezpieczenie i użytkowanie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w pobliżu ekosystemów szczególnie wrażliwych na zmiany warunków siedliskowych,
- ✓ w celu ograniczenia przenikania zanieczyszczeń do środowiska gruntowo – wodnego, zaplecze budowy powinno być zabezpieczone. Oleje, smary, paliwa, itp. będą przechowywane w szczelnych zbiornikach zamkniętych. Planując organizację placu budowy należy przewidzieć selektywne gromadzenie odpadów z podziałem na składniki mające charakter surowcowy,
- ✓ stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych, uwzględniających wymogi najlepszej dostępnej techniki oraz zasad dobrej praktyki i rzetelnej wiedzy technicznej i naukowej.
- ✓ należy dostosować terminy prac budowlanych do terminów rozrodu zwierząt,
- ✓ stosowanie materiałów i elementów architektonicznych minimalizujących ten wpływ na krajobraz (np. dobór kolorystyki, zieleni, itp.),
- ✓ należy zabezpieczyć drzewa przed możliwością uszkodzenia ich korzeni i pni,
- ✓ zebranie warstwy humusowej i przechowanie w taki sposób, który umożliwi późniejsze jej wykorzystanie,
- ✓ w miarę możliwości, dbanie o nienaruszenie stosunków wodnych,
- ✓ umożliwienie migracji zwierząt podczas trwania prac.

ETAP III. Eksploatacja inwestycji:

- ✓ w celu zapewnienia bezpiecznej dla środowiska eksploatacji poszczególnych technologii powinny one mieć precyzyjne instrukcje eksploatacji (ze szczególnym uwzględnieniem aspektów środowiskowych), której przestrzeganie będzie gwarantowało minimalizację wpływu obiektu na środowisko,
- ✓ wszystkie urządzenia i maszyny wykonane powinny być zgodnie z obowiązującymi normami i przepisami,
- ✓ zaprojektowanie przechwytywania wszystkich rodzajów powstających ścieków (sanitarnych, technologicznych, ścieków z dróg i placów) i kierowanie ich do oczyszczalni ścieków,
- ✓ należy stosować urządzenia i materiały atestowane oraz opracować szczegółowe instrukcje postępowania na wypadek wystąpienia awarii,
- ✓ przestrzegać przepisów BHP oraz ppoż.,
- ✓ prowadzić szkolenia obsługi zakładu w zakresie ich obowiązków, a także procedur bezpieczeństwa,
- ✓ serwisować maszyny i urządzenia zgodnie z wymaganiami producentów,
- ✓ wykonywać naprawy i prace konserwatorskie urządzeń i maszyn przez wyspecjalizowane firmy lub odpowiednio przeszkolonych pracowników,
- ✓ dokonywać zamian uszkodzonych i nie działających urządzeń na sprawne,
- ✓ utrzymywać sprawne instalacje przeciwpożarowe w należytym stanie,

- ✓ minimalizować emisję hałasu poprzez: stosowanie obudów maszyn lub ich części osłonami akustycznymi; stosowanie elementów amortyzujących, np. elastycznych podkładek; stosowanie najwyższej jakości tłumików w maszynach; systematyczne kontrole sprzętu, jego konserwację i bezzwłoczne dokonywanie napraw usterek; racjonalne i efektywne wykorzystanie czasu pracy urządzeń; zapewnienie odpowiedniej strefy buforowej wokół zakładów z gęstą zabudową drzew; skoordynowanie godzin eksploatacji urządzeń o wysokim poziomie hałasu ze sposobem wykorzystania przyległych terenów; unikanie sprzętu o wysokim poziomie hałasu.
- ✓ należy wdrożyć konieczny monitoring wpływu inwestycji na środowisko.

ETAP IV. Likwidacja inwestycji:

Działania są analogiczne jak w przypadku realizacji inwestycji.

W przypadku, gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Adekwatnie do wskazanych negatywnych oddziaływań, przewiduje się przede wszystkim następujące środki zapobiegające oraz ograniczające negatywne oddziaływanie na środowisko dla tych typów przedsięwzięć, w przypadku których stwierdzono prawdopodobieństwo negatywnego oddziaływania na środowisko, tj.:

Inwestycje w zakresie budowy i modernizacji dróg:

Podstawowym sposobem minimalizacji negatywnych oddziaływań na środowisko powinno być poszukiwanie optymalnego przebiegu dróg. Wśród innych sposobów ograniczania zagrożeń wymienić można:

- ✓ dostosowanie terminu robót do terminów rozrodu zwierząt,
- ✓ stosowanie zieleni osłonowej,
- ✓ należyte zabezpieczenie sprzętu budowlanego, tak by uniknąć zanieczyszczenia środowiska oraz nadmiernego hałasu,
- ✓ ograniczenie do minimum sfery bezpośredniej ingerencji,
- ✓ rekultywacja terenu w miejscach poboru kruszyw z wykorzystaniem zabezpieczonej w czasie prac wierzchniej warstwy gleby,
- ✓ stosowanie hydrotechnicznych działań zabezpieczających, w tym np. przepompowywanie wody w miejscach przerwania naturalnych połączeń,
- ✓ budowa przejść dla zwierząt nad i pod drogami,
- ✓ w przypadku emisji spalin zabezpieczeniem jest zieleń izolacyjna, działająca jako naturalna bariera biogeochemiczna, przeciwdziałająca rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń. Substancje, które nie zdołają przedostać się poza osłony – opadają na jezdnię, stąd konieczność uszczelnionego systemu odprowadzania ścieków (najlepiej systemy zamknięte, zapobiegające rozbryzgom),
- ✓ swoistym zabezpieczeniem jest stosowanie odpowiednio dobranych roślin. Dla złagodzenia skutków koncentracji zanieczyszczeń zalecane są zabiegi podnoszące pH gleby i zawartości materii organicznej,
- ✓ stosowanie materiałów budowlanych i elementów architektonicznych minimalizujących negatywny wpływ na krajobraz, w tym np. poprzez stosowanie

ogrodzeń drewnianych zamiast betonowych, dostosowanie kolorystyki; maskowanie zielenią elementów dysharmonijnych,

- ✓ poprawa stanu nawierzchni drogi, a także poprawa płynności ruchu uzyskana poprzez takie zabiegi, jak: poszerzenie drogi, wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych.

Inwestycje w zakresie modernizacji oczyszczalni ścieków:

Sposoby minimalizacji negatywnych oddziaływań na środowisko mogą obejmować:

- ✓ stosowanie rozwiązań technologicznych gwarantujących odpowiedni stopień oczyszczenia ścieków, w tym także na wypadek awarii.

Inwestycje w zakresie kanalizacji, wodociągów, obiektów małej retencji, konserwacji i modernizacji urządzeń melioracji wodnych oraz systemów cieplnych:

Rekomendowane działania minimalizujące wpływ na środowisko obejmują:

- ✓ zabezpieczenia techniczne sprzętu i placu budowy,
- ✓ stosowanie technologii podwójnych zabezpieczeń w miejscach szczególnie narażonych na awarię sieci przesyłu,
- ✓ dostosowanie terminu robót do terminów rozrodu zwierząt,
- ✓ ograniczenie do minimum sfery bezpośredniej ingerencji,
- ✓ rekultywacja terenu w miejscach składowania niewykorzystanego surowca ziemnego z wykorzystaniem zabezpieczonej w czasie prac wierzchniej warstwy gleby,
- ✓ stosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących zaburzenia stosunków wodnych,
- ✓ stosowanie rozwiązań technicznych minimalizujących zaburzenia funkcjonowania połączeń przyrodniczych, np. odpowiednia izolacja podziemnych sieci przesyłu ciepła, ograniczająca wzrost temperatury gruntu,
- ✓ maskowanie zielenią naziemnych elementów sieci dysharmonijnych dla krajobrazu.

Inwestycje w zakresie realizacji elektrowni wiatrowych:

- ✓ właściwy nadzór i organizacja robót budowlanych, co powinno zapobiec zanieczyszczeniu środowiska przez substancje ropopochodne z maszyn i urządzeń budowlanych,
- ✓ zabezpieczenie w trakcie robót budowlanych warstwy humusowej ziemi, i wykorzystanie jej po zakończeniu robót budowlanych na terenie inwestycji,
- ✓ prowadzenie prac budowlanych jedynie w porze dziennej,
- ✓ rezygnacja z zastosowania turbiny o gorszych parametrach i wybór nowocześniejszej, bardziej przyjaznej dla środowiska, odpowiednie odsunięcie lokalizacji poszczególnych wież od zadrzewień i kompleksów leśnych,
- ✓ odpowiednie usytuowanie elektrowni lub rezygnacja z niektórych EW, minimalizujące ich potencjalny wpływ na przyrodę, w szczególności na ptaki i nietoperze (umożliwiający im swobodny przelot),
- ✓ znaczne oddalenie inwestycji od obszarów chronionych i nie wkraczanie na obszary cenne przyrodniczo,
- ✓ odtworzenie ewentualnych strat w roślinności powstałych w trakcie prac budowlanych – montażowych w ramach działań kompensujących w rozumieniu art. 3 ust. 8 POŚ,
- ✓ zastosowanie oznakowania przeszkodowego, tj. odpowiedniego malowania końcówek śmigieł oraz lamp umieszczonych w najwyższym miejscu gondoli,
- ✓ nie umieszczanie na konstrukcjach wież reklam komercyjnych w celu zachowania walorów krajobrazowych,
- ✓ wykonanie ewentualnej wycinki drzew i krzewów związanej z realizacją inwestycji poza okresem wegetacyjnym roślin i sezonem lęgowym ptaków,

- ✓ ustawianie łopat elektrowni w pozycji neutralnej (ustawienie łopat w pozycji równoległej do kierunku wiatru) w przypadku stwierdzenia znacznej aktywności nietoperzy w pobliżu wirnika,
- ✓ okresowe wyłączenie elektrowni.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKCIE

Większość zaproponowanych w projekcie działań wpłynie w sposób pozytywny na poprawę środowiska przyrodniczego, stąd nie ma konieczności rozważania rozwiązań alternatywnych do działań zaproponowanych w dokumencie. Realizacja wytyczonych działań w Programie przyczyni się w znacznym stopniu do ograniczenia negatywnych oddziaływań na środowisko ze strony niedostatecznie rozbudowanej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz niedostosowanych oczyszczalni ścieków. Poprawi warunki termomodernizacyjne budynków, co wpłynie na zmniejszenie zużycia energii, a tym samym na poprawę powietrza atmosferycznego.

W latach 2013-2020 na terenie Gminy Drawno planuje się realizację wielu inwestycji, które wpłyną na poprawę komponentów środowiska przyrodniczego. Świadczy to o chęci władz gminy do wprowadzania zmian prowadzących do ogólnej poprawy środowiska.

Wyznaczone cele w Programie są spójne z dokumentami na szczeblu międzynarodowym, krajowym wojewódzkim oraz powiatowym i zawierają pełen zakres informacji w zakresie aktualnego stanu środowiska naturalnego gminy, przedziały czasowe wykonania poszczególnych inwestycji oraz sposoby ich finansowania, dlatego zrezygnowano z przedstawienia rozwiązań alternatywnych do zaproponowanych działań.

10. METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Realizacja działań zaplanowanych w projekcie „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020” wymaga określonych zasad oceny i monitorowania efektów jego realizacji. Monitorowanie wymaga szybkiego reagowania w przypadku pojawienia się jakichkolwiek rozbieżności pomiędzy planowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. W ramach każdego celu zapisanego w Programie zaproponowano wskaźniki jakościowe oraz ilościowe, które pozwolą w dokładny sposób określić realizację danego działania. Ocena realizacji Programu na podstawie wyznaczonych wskaźników dokonywana będzie co dwa lata.

Podstawą dobrego systemu oceny realizacji programu jest odpowiedni system sprawozdawczości oparty na miernikach (wskaźnikach) ekonomicznych, stanu środowiska i zmianach presji na środowisko, a także na wskaźniku świadomości społecznej. Proponuje się zatem następujące wskaźniki (mierniki):

- mierniki ekonomiczne - związane są z procesem finansowania inwestycji ochrony środowiska przy założeniu, że punktem odniesienia są określone efekty ekologiczne,
- mierniki ekologiczne - określające stan środowiska, stopień zmian w nim zachodzących oraz mierniki określające skutki zdrowotne dla populacji,
- społeczne (świadomości społecznej) - są wielkościami wolnozmiennymi. Są wynikiem badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska.

Decyzja o przyjęciu liczby i rodzajach wskaźników jest decyzją ustalającą określony system oceny przyjętej polityki ochrony środowiska na terenie Gminy Drawno. Oprócz ich doboru konieczne jest ustalenie sposobu ich agregacji, a następnie interpretacji. Propozycje wskaźników obrazujących efektywność wykorzystanych zasobów naturalnych gminy oraz tendencje zmian w nawiązaniu do kryteriów zrównoważonego rozwoju przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3.

Wskaźniki proponowane do oceny gminnego programu ochrony środowiska

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Rok			
			2013	2014	2015	2016
1.	Ilość mieszkańców	szt.				
2.	Ilość instalacji wytwarzających energię ciepłą ze źródeł odnawialnych	szt.				
3.	Zużycie wody do celów konsumpcyjnych na 1 mieszkańca	m ³ /m/rok				
4.	Ilość ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach komunalnych na 1 mieszkańca	m ³ /m/rok				
5.	Ilość gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej	%				
6.	Udział ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach komunalnych do całkowitej ilości powstałych ścieków komunalnych	%				
7.	Proporcja długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	-				
8.	Wydajność ujęć wody	m ³ /d				
9.	Liczba ujęć wody	szt.				
10.	Liczba zbiorników bezodpływowych	szt.				
11.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	szt.				
12.	Liczba przyłączy wodociągowych	szt.				
13.	Procent zwodociągowania	%				
14.	Liczba przyłączy kanalizacyjnych	szt.				
15.	Procent skanalizowania	%				
16.	Ilość drzew posadzonych w stosunku do ilości drzew wyciętych	szt.				
17.	Powierzchnia objęta ochroną przyrody	ha				
18.	Wskaźnik lesistości	%				
19.	Tereny zmeliorowane	ha				
20.	Długość ścieżek rowerowych	km				
21.	Ilość odpadów komunalnych wytworzonych	Mg				
22.	Ilość odpadów odzyskanych (szkło, tworzywa)	Mg				
23.	Ilość organizacji pozarządowych	szt.				

Źródło: Opracowanie własne

Propozycje wskaźników monitorowania realizacji dokumentu, które zostały zaproponowane w Programie ochrony środowiska są właściwe i pozwalają w pełni ocenić zmiany, jakie następują w środowisku w wyniku jego realizacji. Monitorowanie stanu środowiska w gminie ułatwi podejmowanie decyzji oraz wprowadzanie działań korygujących, ukierunkowanych na właściwe zarządzanie, które wpłynie na poprawę poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego.

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi integralną część opracowanej aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Drawno na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020”. Została opracowana w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2008, Nr 199 poz. 1227 ze zm.). Dokument ten określa sposób postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji celów i działań projektu aktualizacji Programu ochrony środowiska.

Nie ma praktycznie możliwości i sposobów, aby szczegółowo przeanalizować w ramach niniejszej Prognozy wpływ wszystkich planowanych inwestycji na środowisko. Program uwzględnia bowiem pojedyncze przedsięwzięcia inwestycyjne i pozainwestycyjne, ponadto działania te znajdują się w różnych stadiach przygotowania i realizacji – niektóre z nich są już w trakcie realizacji, a inne znajdują się dopiero na etapie projektowania lub planowania. Większość z nich stanowią przedsięwzięcia wymagające przeprowadzenia odrębnej oceny oddziaływania na środowisko. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (w tym także jej część – niniejsza Prognoza) nie zastępuje procedury w sprawie oceny oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć i nie zwalnia przyszłych inwestorów z obowiązku uzyskania decyzji środowiskowych (o ile są konieczne) i opracowania w ramach nich raportów oddziaływania na środowisko. Dlatego przyjęto, że Prognoza ma charakter rozpoznawczy i ostrzegawczy. Jednym z jej zadań w odniesieniu do Programu ochrony środowiska jest identyfikacja i wskazanie tych ewentualnych rodzajów planowanej aktywności, gdzie istnieje prawdopodobieństwo, że sposoby osiągania celów wyznaczonych w Programie będą powodować również negatywne skutki dla środowiska. Wskazane zostały potencjalne pola konfliktów oraz najważniejsze aspekty środowiskowe dla poszczególnych typów projektów, które będą następnie przedmiotem szczegółowej analizy w dalszych pracach nad przygotowaniem poszczególnych działań. Wskazane zostały także elementy środowiska, których stan może ulec pogorszeniu w wyniku realizacji Programu. Z przeprowadzonej analizy w Prognozie wynika, że ze względu na rodzaj, skalę oraz zasięg przestrzenny oddziaływań szczególnie znaczące skutki środowiskowe generowane będą w wyniku wykonywania działań inwestycyjnych, tj.: budowa oraz modernizacja inwestycji związanych z gospodarką wodno – ściekową (oczyszczalnie ścieków, sieć wodociągowa i kanalizacyjna itd.), budowa i modernizacja dróg oraz infrastruktury związanej z komunikacją, realizacja inwestycji związanych z termomodernizacją oraz inwestycji związanych z budową i modernizacją źródeł ciepła i energii. Analizując wpływ ww. działań na środowisko należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującym prawem realizacja przedsięwzięć, dla których wymagane jest uzyskanie decyzji środowiskowej, zawiera uwarunkowania, które gwarantują, że w sytuacji stwierdzenia znaczącego negatywnego oddziaływania, w ocenie odpowiadającej szczegółowości projektu budowlanego każdego z wymienionych działań, wskazane zostaną szczegółowe rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczenie tych oddziaływań.

Dodatkowo w prognozie dokonano analizy zakresu zawartości celów i działań ekologicznych przedstawionych w projekcie programu i stwierdzono, że są one zgodne z krajowymi i międzynarodowymi dokumentami, związanymi z ochroną środowiska. Ponadto cele zawarte w Programie realizują działania zawarte w dokumencie pn. „Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Drawno na lata 2008-2015”. W projekcie Programu przeanalizowano przede

wszystkim, aktualny stan środowiska przyrodniczego gminy oraz charakterystykę najważniejszych problemów wpływających na pogorszenie stanu środowiska przyrodniczego. Z przeprowadzonej diagnozy środowiska wynika, że:

- jakość powietrza na terenie Gminy Drawno jest zadawalająca, a istniejące zanieczyszczenie emitowane jest głównie przez lokalne kotłownie oraz transport drogowy,
- z dostępnych informacji wynika, że pomimo lokalizacji w gminie masztów telefonii komórkowej oraz linii energetycznych średniego i niskiego napięcia, natężenie pól elektromagnetycznych nie przekracza dopuszczalnych norm,
- hałas nie jest istotnym problemem, zaś hałas motoryzacyjny jest ponadnormatywny i kwalifikujący klimat akustyczny jako uciążliwy dla ludzi, jedynie na terenach wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych,
- zgodnie z badaniami jakości gleb przeprowadzonymi w 2012 roku wykazano, iż 70% gleb gminy charakteryzowało się odczynem kwaśnym i lekko kwaśnym. Potrzeby przeprowadzenia procesu wapnowania tylko w 17% były konieczne oraz potrzebne. Proces wapnowania jest ograniczony w przypadku 32% gleb znajdujących się na terenie gminy, natomiast zbędny w przypadku 24% gleb. Zasoby gleby do produkcji rolnej są ograniczone i nieodnawialne i powinny one podlegać szczególnej ochronie. Zgodnie z badaniami jakości gleb prowadzonymi w 2012 roku wykazano, iż 57% gleb gminy wykazuje średnią oraz wysoką zawartość fosforu. Natomiast niską oraz bardzo niską zawartością fosforu charakteryzuje się około 37% powierzchni gleb analizowanego obszaru. Bardzo niską i niską zawartością potasu (K_2O) cechuje się około 20% badanych gleb gminy, a 35% wykazuje wysoką i bardzo wysoką zasobność w potas. Wysoką i bardzo wysoką zawartością magnezu charakteryzuje się 65% gleb, natomiast niską i średnią zawartością 29% powierzchni przebadanych gleb analizowanego obszaru. Dodatkowo Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gorzowie Wlkp. przebadła gleby gminy pod względem zawartości mikroelementów. W wyniku prowadzonych badań wykazano, iż gleby gminy charakteryzowały się w większości średnią zawartością manganu, miedzi, cynku oraz żelaza i dodatkowo niską i średnią zawartością boru.
- W 2011 roku Państwowy Instytut Geologiczny nie prowadził badań monitoringowych wód podziemnych na terenie Powiatu Choszczeńskiego. Ostatnie badania wód podziemnych na terenie powiatu wykonane zostały przez PIG w roku 2010 w ramach monitoringu diagnostycznego w 3 punktach pomiarowych w miejscowościach Wardyń – punkt nr 298 (Gmina Choszczno), Łasko – punkt nr 1161 (Gmina Bierzwnik) oraz Niemieńsko – punkt nr 2022 (Gmina Drawno). Ocena wyników badań przeprowadzonych przez PIG wykazała występowanie w badanym punkcie Niemieńsko (Gmina Drawno) wód zadowalającej jakości (III klasa), reprezentujących dobry stan chemiczny. Głównym wskaźnikiem decydującym o jakości wód były związki manganu. Dodatkowo w punkcie Niemieńsko nie stwierdzono zanieczyszczenia wód azotanami (stężenie azotanów powyżej 50 $mgNO_3/l$) i zagrożenia takimi zanieczyszczeniami (stężenie azotanów od 40 do 50 $mgNO_3/l$). Stężenie azotanów kształtowało się na bardzo niskim poziomie odpowiadającym I klasie jakości wód podziemnych tj. poniżej 10 mg/dm^3 .
- w latach 2010-2011 wody powierzchniowe Gminy Drawno nie były objęte programem monitoringu. Wody były badane w 2012 roku, natomiast wyniki badań są w trakcie opracowywania przez Wojewódzki Inspektorat ochrony Środowiska w Szczecinie i nie są aktualnie dostępne. W 2011 roku prowadzono badania JCW „Ina od źródeł

do Stobnicy". Według wykazów KZGW stanowiących zbiór danych referencyjnych w gospodarowaniu wodami na lata 2010 - 2015 jest to silnie zmieniona jednolita część wód (regulacja spadku, gospodarka stawowa, magazynowanie wody dla celów energetycznych). W obrębie badanej JCW zlokalizowano trzy punkty pomiarowe; na lnie poniżej Recza Pomorskiego oraz w przekrojach ujściowych Stobnicy i Wardynki. Punktu były zlokalizowane poza terenem analizowanej gminy. Natomiast analiza badań pozwoliła na ukazanie ogólnego stanu wód powierzchniowych w regionie. JCW lna od źródeł do Stobnicy należy do wód silnie zmienionych w związku z czym oceniany jest potencjał ekologiczny JCW (na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych). Ocena elementów biologicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań fitobentosu (wskaźnik okrzemkowy) i makrofitów (makrofitowy indeks rzeczny) . Wyniki oceny wskaźnika okrzemkowego i indeksu makrofitowego w wodach lny poniżej Recza Pomorskiego mieszczą się w granicach klasy II, natomiast jakość elementów biologicznych badanych przy ujściu Wardynki (fitobentos) i Stobnicy (makrofity) klasyfikuje wody tych cieków do klasy III. Ocena JCW sporządzona na podstawie wartości uśrednionych ze wszystkich punktów wskazuje na umiarkowany (III klasa) potencjał ekologiczny JCW „lna od źródeł do Stobnicy". Ocena elementów hydromorfologicznych została wykonana zgodnie z wytycznymi GIOŚ oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska. Jednolitej części wód lna od źródeł do Stobnicy - wyznaczonej na podstawie przeglądu warunków hydromorfologicznych jako silnie zmieniona – przypisano II klasę. Ocena elementów fizykochemicznych przeprowadzona została w oparciu o wyniki badań wskaźników wymienionych w załączniku 5 i 6 do rozporządzenia. Jakość oznaczanych elementów fizykochemicznych w poszczególnych punktach pomiarowych oraz w ocenianej JCW spełnia wymagania określone dla dobrego potencjału (II klasa). W rezultacie na podstawie elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych jednolitą część wód „lna od źródeł do Stobnicy" zaliczono do klasy III oznaczającej umiarkowany potencjał ekologiczny. Dodatkowo w 2011 roku w JCW lna od źródeł do Stobnicy na wszystkich stanowiskach prowadzono monitoring obszaru ochrony gatunków ryb (wody przeznaczone do bytowania ryb) oraz monitoring na obszarach wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Badania w zakresie wymaganym do oceny wód będących środowiskiem życia ryb w warunkach wykazały, że jakość wód nie spełniała wymagań dla tego typu obszarów chronionych ze względu na zanieczyszczenia organiczne (Wardynka i Stobnica), zawartość azotu amonowego (Stobnica) oraz ilość zawiesin w lnie. Ponadto w Wardynce nie były spełnione wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych. Ponadto zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 roku w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545) oraz wytycznymi GIOŚ stan jednolitej części wód „lna od źródeł do Stobnicy", której potencjał ekologiczny został sklasyfikowany jako umiarkowany oraz nie zostały spełnione dodatkowe wymagania dla obszarów chronionych oceniono jako zły.

Ponadto w dokumencie zaproponowano konkretne działania mające wpłynąć pozytywnie na otaczającą przyrodę. Przedstawione w Programie cele i działania ekologiczne dotyczą okresu 2013-2016 z perspektywą do 2020 roku. W odniesieniu do zaproponowanych działań przeprowadzono ocenę oddziaływań zgodnie z art. 51 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku, która scharakteryzowała oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na: różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki, dobra materialne z uwzględnieniem zależności między tymi elementami.

Monitorowanie wdrażania programu odbywać się będzie przez Burmistrza Drawna, przy stałej współpracy z Starostą Powiatu Choszczeńskiego oraz Marszałkiem Województwa Zachodniopomorskiego, Wojewodą Zachodniopomorskim, Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska oraz Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska. Wdrażanie Programu powinno podlegać regularnej ocenie w zakresie określenia stopnia wykonania działań lub przedsięwzięć, określenia stopnia realizacji przyjętych celów, oceny rozbieżności pomiędzy przyjętym, a wykonanym programem i analizie tych rozbieżności.

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach Programu Ochrony Środowiska ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko. Szczegółowa analiza oddziaływań na środowisko poszczególnych inwestycji możliwa będzie na etapie wydawania decyzji środowiskowej.

W przypadku, gdy aktualizacja Programu Ochrony Środowiska nie zostanie wdrożona, może to prowadzić do zwiększania się problemów w zakresie ochrony środowiska, co w dalszej perspektywie może negatywnie wpływać na zdrowie mieszkańców gminy. Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich założonych celów i działań zapisanych w Programie pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja spowoduje poprawę jakości środowiska oraz zachowanie różnorodności biologicznej.